

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

ННІ/факультет	<u>інститут економіки та бізнес-освіти</u>
Кафедра	<u>фінансів і бухгалтерського обліку</u>
Спеціальність	<u>072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»</u>
Форма навчання	<u>денна</u>

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

	<u>Білошавіної Дар'ї Ігорівни</u> (прізвище, ім'я, по батькові здобувача)		
на тему	<u>Управління самофінансуванням гірничодобувних підприємств у сучасних умовах</u> (повна назва теми)		
за матеріалами	<u>АТ «Криворізький залізорудний комбінат»</u> (повна назва бази дослідження)		
науковий керівник	<u>к.е.н.</u> (наук. ступінь, вчене звання)	<u> </u> (підпис)	<u>Смирна О.В.</u> (прізвище, ініціали)

Робота допущена до захисту в ЕК

Протокол засідання кафедри
від 22.01. 2025 р. № 8

Завідувач кафедри

<u> </u> к.е.н., доцент Наук. ступінь, вчене звання	<u> </u> (підпис) Неізнана О.В. Ініціали, прізвище
--	--

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ**

ННІ/факультет	<i>інститут економіки та бізнес-освіти</i>
Кафедра	<i>фінансів і бухгалтерського обліку</i>
Спеціальність	<i>072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»</i>
Форма навчання	<i>денна</i>

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище, ініціали)
«_____» _____ 2024 року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ**

1. Тема роботи _____ Управління самофінансуванням гірничодобувних підприємств
_____ у сучасних умовах _____

Керівник роботи _____ Смирна Ольга Володимирівна, к.е.н.
затверджені наказом закладу вищої освіти від «25» жовтня 2024 р. № 729-ст

2. Строк подання здобувачем роботи до «31» грудня 2024 р.

3. Зміст кваліфікаційної роботи, об'єкт, предмет та мета дослідження:

Розділ 1.

Теоретичні та методологічні засади самофінансування підприємства

Розділ 2.

Оцінка рівня самофінансування АТ «Криворізький залізорудний комбінат»

Розділ 3.

Рекомендації щодо підвищення рівня самофінансування
АТ «Криворізький залізорудний комбінат»

Об'єкт дослідження:	процес управління самофінансуванням
	АТ «Криворізький залізорудний комбінат»
Предмет дослідження:	самофінансування підприємства
Мета кваліфікаційної роботи:	
дослідження сутності самофінансування підприємства та його джерел, а також	
визначення напрямів підвищення рівня самофінансування базового підприємства	

5. Дата видачі завдання « 01 » жовтня 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів МДР	Строк виконання етапів роботи	Відмітка керівника про виконання етапів (дата, підпис)
1	Підготовка розділу 1	до 20.10.2024	18.10.2024р. виконано
2	Підготовка розділу 2	до 10.11.2024	08.11.2024р. виконано
3.	Підготовка розділу 3	до 01.12.2024	29.11.2024р. виконано
4	Отримання відгуку від наукового керівника	до 26.12.2024	25.12.2024р. виконано
5	Подання кваліфікаційної роботи на перегляд завідувачу кафедри	до 31.12.2024	30.12.2024р. виконано
6	Реєстрація завершеної кваліфікаційної роботи	до 04.01.2025	Реєстраційний № ____ « » 2025 р.
7	Попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі	до 10.01.2025	виконано
8	Підготовка до захисту в ЕК	до 15.01.2025	виконано

Завдання підготував науковий керівник

_____ Смирна О.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Завдання одержав

_____ Білошавіна Д.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Білошавіна Д.І. Управління самофінансуванням гірничодобувних підприємств у сучасних умовах (за матеріалами АТ «Криворізький залізорудний комбінат»). – Рукопис.

Кваліфікаційна магістерська робота за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Державний університет економіки і технологій. Кривий Ріг, 2025.

В кваліфікаційній роботі розкрито теоретичні основи та методологію самофінансування гірничодобувних підприємств. Визначено сутність самофінансування підприємства та охарактеризовано джерела його здійснення, а також особливості методології аналізу та управління самофінансування суб'єкта господарювання.

Проведено оцінку самофінансування АТ «Криворізький залізорудний комбінат»: проаналізовано тенденції розвитку базового підприємства, динаміку його основних фінансових показників, оцінено формування чистого прибутку, динаміку амортизаційних відрахувань підприємства, досліджено їх вплив на формування грошового потоку та рівень самофінансування підприємства.

Розроблено рекомендації щодо напрямів підвищення рівня самофінансування АТ «Криворізький залізорудний комбінат». Визначено заходи щодо вдосконалення управління прибутком базового підприємства, розглянуто можливості формування його оптимальної амортизаційної політики. Окремі заходи (щодо управління прибутком підприємства) оцінено в умовах ризику.

Ключові слова: самофінансування, чистий прибуток, амортизаційні відрахування, методи амортизації, амортизаційна політика, дезінвестиції, грошові потоки, Cash-flow, рентабельність процесу самофінансування, стійкість процесу самофінансування.

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ САМОФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Поняття самофінансування суб'єкта господарювання та характеристика його джерел	6
1.2. Методика аналізу рівня самофінансування підприємства	19
1.3. Методи управління самофінансуванням підприємства	27
Висновки до розділу 1	36
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА РІВНЯ САМОФІНАНСУВАННЯ АТ «КРИВОРІЗЬКИЙ ЗАЛІЗОРУДНИЙ КОМБІНАТ»	37
2.1. Характеристика підприємства та оцінка його основних фінансових показників	37
2.2. Аналіз стану самофінансування АТ «Криворізький залізорудний комбінат»	46
2.3. Оцінка місця АТ «Криворізький залізорудний комбінат» серед інших підприємств галузі	57
Висновки до розділу 2	64
РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ САМОФІНАНСУВАННЯ АТ «КРИВОРІЗЬКИЙ ЗАЛІЗОРУДНИЙ КОМБІНАТ»	67
3.1. Заходи щодо вдосконалення управління прибутком базового підприємства	67
3.2. Вибір оптимальної амортизаційної політики АТ «Криворізький залізорудний комбінат»	75
3.3. Оцінка запропонованих рекомендацій в умовах ризику	84
Висновки до розділу 3	92
ВИСНОВКИ	94
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	99
ДОДАТКИ	

ВСТУП

В умовах воєнних дій економічна ситуація в Україні зазнала серйозних змін. Війна спричинили значні втрати у всіх галузях економіки, порушила логістичні ланцюги та суттєво ускладнила умови ведення бізнесу в Україні. Як наслідок, перед підприємствами постала проблема визначення джерел фінансування як основних, так і перспективних напрямків діяльності для забезпечення гнучкого реагування на потреби ринку та виживання в конкурентній боротьбі на внутрішньому і світових ринках.

З одного боку, для підприємства є зручним залучення коштів на основі збільшення статутного капіталу, оскільки для цього не потрібні ні застава майна, ні гарантії третіх осіб, а ресурси, вкладені у власний капітал підприємства, залишаються в його розпорядженні протягом довгострокового періоду. Позиковий капітал, в свою чергу, забезпечує вищий фінансовий потенціал розвитку підприємства та рентабельність діяльності, але й генерує фінансовий ризик та загрозу банкрутства.

З іншого боку, збільшення статутного капіталу не завжди є вигідним для власників підприємства, а боргове фінансування здебільш є короткостроковими і з високою відсотковою ставкою за кредитні ресурси. Саме тому проблема фінансування підприємства за рахунок власних ресурсів у зв'язку з відсутністю додаткових джерел фінансування діяльності є важливою та актуальною.

У різний час дослідженню теми присвятили свої роботи такі вітчизняні та зарубіжні вчені-економісти, як Алексеєнко Л.М., Бандурка О.М., Бланк І.О., Бочаров В.В., Зятковський І.В., Кірейцев Г.Г., Поддєрьогін А.М., Терещенко О.О., Шелудько В.М. та інші.

Метою написання кваліфікаційної роботи є дослідження сутності самофінансування підприємства та його джерел, а також визначення напрямів підвищення рівня самофінансування базового підприємства. Для досягнення поставленої мети у роботі вирішуються наступні задачі:

- розкрити сутність самофінансування підприємства;
- визначити методику аналізу рівня самофінансування підприємства;
- охарактеризувати методи управління внутрішніми джерелами фінансування підприємства;
- проаналізувати основні фінансово–економічні показники базового підприємства;
- проаналізувати внутрішні джерела фінансування АТ «Криворізький залізорудний комбінат»;
- оцінити місце базового підприємства серед інших гірничодобувної підприємств галузі;
- визначити заходи щодо вдосконалення управління прибутком базового підприємства;
- розглянути можливості формування оптимальної амортизаційної політики АТ «Криворізький залізорудний комбінат»;
- оцінити запропоновані рекомендації в умовах ризику.

Предметом дослідження кваліфікаційної роботи є самофінансування підприємства. Об'єктом дослідження виступає процес управління самофінансуванням акціонерного товариства «Криворізький залізорудний комбінат».

Отримані в процесі дослідження теоретичні та практичні результати сприяють вирішенню проблеми забезпечення методично більш якісних підходів до процесу самофінансування підприємства. Наукову новизну кваліфікаційної магістерської роботи визначає таке положення:

дістали подальшого розвитку:

засади вибору оптимальної амортизаційної політики для підприємства для формування необхідного обсягу фінансових ресурсів для проведення оновлення основних засобів.

Практичне значення одержаних результатів полягає в опрацюванні теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо застосування сучасних методів управління самофінансуванням підприємств, зокрема вибором

амортизаційної політики, що дозволить суттєво збільшити обсяги фінансових ресурсів для проведення оновлення основних засобів.

В процесі написання кваліфікаційної роботи були використані такі методи і прийоми дослідження, як збір, групування, обробка інформації, графічний, аналітичний та описовий, а також спеціальні методи та прийоми фінансового аналізу: горизонтальний, вертикальний, порівняльний, метод коефіцієнтів.

Під час виконання кваліфікаційної роботи використовувались різноманітні джерела інформації, зокрема, такі, як: нормативно-законодавчі акти, навчальні посібники, підручники, монографії, публікації з електронних джерел, фінансова звітність підприємств.

Результати магістерського дослідження були апробовані та оприлюднені на IV Міжнародній науково-практичній конференції «Trends in the development of science as the main way to replace old technologies».

Для наочного та ефективного викладення та подання інформації були використані програми операційної системи Windows: Microsoft Word та Microsoft Excel, а також засоби Internet.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ САМОФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Поняття самофінансування суб'єкта господарювання та характеристика його джерел

Складні економічні умови, що викликані внаслідок війни в Україні, для кожного підприємства підвищують актуальність питання досягнення та збереження стабільного фінансового стану. Стабільність фінансового стану, в свою чергу, залежить головним чином від доцільності та ефективності використання різноманітних форм та джерел фінансування підприємства.

Прийнято розрізняти дві форми фінансування: зовнішнє і внутрішнє. Такий розподіл обумовлений жорстким зв'язком між формами фінансових ресурсів і капіталу підприємства з процесом фінансування. Характеристика видів фінансування подана в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Структура джерел фінансування підприємства

Види фінансування	Зовнішнє фінансування	Внутрішнє фінансування
Фінансування на основі власного капіталу	Фінансування на основі внесків і пайової участі (випуск акцій, залучення нових пайовиків)	Фінансування за рахунок прибутку після оподаткування (самофінансування у вузькому значенні)
Фінансування на основі позикового капіталу	Кредитне фінансування (на основі позик, банківських кредитів, кредитів постачальників)	Позиковий капітал, формований на основі доходів від продажів - відрахування до резервних фондів (забезпечення наступних витрат і платежів)
Змішане фінансування на основі власного і позикового капіталу	Випуск облігацій, які можна обміняти на акції, опціонні позики, позики на основі надання права участі в прибутку, випуск привілейованих акцій	Особливі позиції, що містять частину резервів (тобто не оподатковувані поки податком відрахування)
Реструктуризація активів	Дезінвестиції	Амортизаційні відрахування

Джерело: складено автором на основі [19]

Сьогоднішня економічна ситуація в Україні характеризується достатньо високим рівнем процентних ставок за кредити, що обмежує використання позикового капіталу. З другого боку, використання власного капіталу у вигляді емісії корпоративних прав не завжди може бути підтримане власниками підприємства через небезпеку “розпорошення” портфелю вже емітованих. Тому розглянемо більш детально сутність та значення самофінансування підприємства.

Сучасна економічна енциклопедія визначає самофінансування як «здійснення фінансово-господарської діяльності підприємства, за якою не тільки поточні витрати, а й капіталовкладення забезпечуються за рахунок власних фінансових джерел» [29].

Алексєєнко Л. М., Олексієнко В.М., Юркевич А. І. вважають, що «самофінансування є одним із методів фінансування, який полягає у тому, що фінансування розвитку підприємства (акціонерного товариства) відбувається тільки за рахунок власних фінансових ресурсів (частини прибутку чи резервного фонду акціонерного товариства)» [1].

За банківською методикою самофінансування – це «капіталовкладення, що здійснюються за рахунок частини прибутку або резервного фонду акціонерного товариства» [23].

Самофінансування – це процес, за допомогою якого комерційні організації забезпечують свою діяльність за рахунок власних коштів. Цей механізм передбачає отримання прибутку, який направляється на покриття поточних витрат підприємства, а також на фінансування розширення та вдосконалення виробництва, оновлення продукції відповідно до ринкових вимог, підвищення заробітної плати працівників і задоволення соціальних потреб трудового колективу. Однак самофінансування не означає, що всі доходи та прибутки використовуються виключно на власні потреби. Комерційні підприємства та організації всіх форм власності зобов'язані виконувати свої фінансові зобов'язання перед державою, своєчасно сплачуючи необхідні кошти до позабюджетних фондів. У випадку недостатності власних фінансових ресурсів

підприємства можуть звернутися за банківським кредитом, забезпечивши його своєчасне погашення та сплату відсотків за рахунок власних джерел фінансування. [11].

Згідно думки Ільєнкова С.Д. самофінансування уявляє собою «фінансування інвестицій підприємств, фірм і компаній за рахунок внутрішніх джерел накопичення: нерозподілених прибутків і амортизаційних відрахувань» [17].

Опарін В.О. зазначає, що самофінансування охоплює покриття витрат на розвиток виробництва за рахунок отриманого прибутку та залучених кредитів, які, в свою чергу, також погашаються за рахунок прибутку. Це важливий принцип комерційного розрахунку, оскільки підприємство повинно самостійно дбати про розвиток виробництва. Даний принцип встановлює зв'язок між розвитком підприємства та фінансовими результатами його діяльності.

Він забезпечує раціональне використання як зароблених, так і залучених фінансових ресурсів, оскільки мета самофінансування полягає не лише в тому, щоб витратити певну суму коштів, а в отриманні конкретного ефекту. Результатом таких інвестицій повинно стати збільшення прибутку [39].

Василик О.Д. дає таке визначення самофінансування – «один з методів фінансового забезпечення відтворювальних витрат, який ґрунтується на використанні суб'єктом господарської діяльності власних фінансових ресурсів без залучення коштів державного бюджету. При незабезпеченості власними коштами підприємство використовує фінансові ресурси, утворені завдяки випуску цінних паперів» [10].

Відомий український економіст Пересада А.А. акцентує увагу на джерелах фінансування інвестицій, визначаючи самофінансування підприємства як одне з найсуттєвіших. Це фінансування здійснюється за рахунок внутрішніх ресурсів підприємства, до яких належать чистий прибуток, амортизаційні відрахування, страхові виплати за відшкодування збитків, а також надлишки основних і оборотних коштів, нематеріальних активів тощо. Врахування цих джерел дозволяє не лише матеріально

стимулювати працівників, але й вирішувати питання соціального розвитку, а головне — забезпечувати розширене відтворення та розвиток підприємства [41].

Зятковський І.В. характеризує самофінансування як метод фінансового забезпечення розширеного відтворення на підприємстві, що базується на використанні власних фінансових ресурсів. Це також гарантує отримання та повернення залучених і позичених коштів для фінансування інвестиційних проектів. Джерелами самофінансування він називає чистий прибуток, амортизаційні відрахування, а також кошти, які підприємство отримує у вигляді емісійного доходу або без зобов'язань щодо їх повернення, цільові асигнування з бюджету та фінансові ресурси, що прирівнюються до власних [16].

Мочерний С.В., говорячи про господарсько-комерційний розрахунок, визначає самофінансування як «один з вагоміших принципів, що означає здійснення підприємством розширеного відтворення та соціальний розвиток колективу за рахунок чистого прибутку, без бюджетних асигнувань. Джерелами самофінансування згідно його точки зору є амортизаційні відрахування, банківські кредити» [35].

Філіна Г.І. за змістом визначає самофінансування суб'єкта господарювання як фінансування його діяльності за рахунок створених під час господарської діяльності власних коштів [60].

Мец О.В. вважає, що самофінансування «означає фінансування з власних джерел: амортизаційних відрахувань і прибутку. Однак підприємство не завжди може повністю забезпечити себе власними фінансовими ресурсами, тому широко використовує позикові та залучені кошти. Стійкість фінансового стану підприємства завжди характеризується перевищенням власних засобів над позиковими в господарсько-торговельному процесі» [33].

Колектив авторів, на чолі з Поддєрьогіним А.М. визначає самофінансування як фінансування діяльності підприємства за рахунок власних фінансових ресурсів [61].

На думку В.Костецького, самофінансування є формою фінансового забезпечення діяльності підприємства, яка акцентує на важливості власних фінансових ресурсів у створенні капіталу суб'єкта господарювання. У випадку їх недостатності, підприємство може або скоротити свої витрати, або збільшити власний капітал шляхом емісії цінних паперів чи підвищення прибутку. Цей метод використовується підприємницькими структурами, що працюють на основі комерційного або господарського розрахунку. Джерелом самофінансування є грошові кошти, що звільнилися внаслідок завершення окремих циклів обороту капіталу. [26].

Бочаров В.В. вважає, що самофінансування передбачає «не тільки рентабельну роботу, але і формування на комерційній основі фінансових ресурсів, забезпечуючи не тільки просте, але і розширене відтворення, а також доходів бюджетної системи. Розвиток самофінансування передбачає посилення матеріальної відповідальності підприємств (корпорацій) за дотриманням договірних обов'язків, кредитно-розрахункової і податкової дисципліни» [7].

Гутченко А.В. розрізняє два підходи до розуміння самофінансування:

1. Вузьке трактування - фінансування лише інвестиційної діяльності за рахунок власних коштів підприємства.
2. Широке трактування - самофінансування не лише розвитку підприємства, але й його поточної (операційної) діяльності за рахунок власних засобів.

Таким чином, самофінансування є способом фінансового забезпечення діяльності суб'єкта підприємництва виключно за рахунок власних ресурсів [14].

Отже, більшість науковців одностайні в тому, що самофінансування є однією з ключових форм забезпечення діяльності підприємства необхідними фінансовими ресурсами для покриття витрат на просте та розширене відтворення, яке здійснюється за рахунок власних джерел. Суперечки виникають лише при визначенні конкретних джерел власних фінансових

ресурсів, які можуть бути залучені в процесі самофінансування. На нашу думку, доцільно дотримуватись позиції Зятковського І.В., оскільки вона є більш всеохоплюючою та конкретизованою. Крім того, недоцільно включати до цього переліку будь-які позикові кошти, оскільки їх залучення та обслуговування вимагатимуть від підприємства додаткових фінансових ресурсів.

Високий рівень інфляції, криза валютної системи та бюджетні дефіцити держави зменшують значення зовнішніх джерел фінансування, таких як державні кошти, кредити від фінансових установ (банків, страхових компаній тощо) та інші нефінансові компанії (комерційний кредит, взаємне володіння цінними паперами), а також кошти населення. У зв'язку з цим, підприємства, особливо найбільші, починають формувати власні фонди накопичення, щоб частково захистити себе від коливань на ринку позикових капіталів. Збільшення масштабів самофінансування можливе завдяки високим прибуткам (особливо в монополізованих галузях) через постійне підвищення цін, зростання частки нерозподіленого прибутку та часткове заморожування заробітної плати.

Причини, масштаби та напрямки самофінансування варіюються в залежності від періоду та країни. Найактивніше самофінансування відбувалося в перші післявоєнні роки, коли грошово-кредитні системи багатьох країн зазнали значних потрясінь, норма накопичення в приватному секторі була низькою, а державні ресурси спрямовувалися лише в окремі галузі промисловості та інфраструктури.

У середині 60-х років спостерігалось уповільнення темпів самофінансування, а в деяких країнах навіть його зменшення. Підприємства почали активніше використовувати зовнішні джерела фінансування. Наприкінці 60-х – на початку 70-х років виникла тенденція до встановлення певної рівноваги між самофінансуванням та залученням ресурсів з зовнішніх джерел. Однак стабільність загального рівня самофінансування не виключає якісних відмінностей у структурі фінансування, які залежать від типу та розміру підприємств. Наприклад, у Франції середня норма самофінансування становила

61,6% (1968-72), при цьому частка власних коштів у фінансуванні валових інвестицій в основний капітал у приватних підприємств досягала 84,4%, а у державних – 57,2% (у 400 найбільших приватних компаніях цей показник становив 93,8%).

Питома вага самофінансування в загальних капіталовкладеннях підприємств варіюється в різних країнах. Вона є досить низькою в Японії, де складає близько 17–20%, і значно вищою у Великобританії та Канаді, де цей показник може досягати 70%. В Німеччині та США частка самофінансування становить приблизно 45–65%.

Сьогодні в світовій економічній літературі розрізняють два основних види самофінансування:

приховане самофінансування

відкрите самофінансування (також відоме як тезаврація прибутку) [50].

Приховане самофінансування пов'язане з використанням непомітного прибутку, який формується через створення прихованих резервів. Приховані резерви представляють собою частину власного капіталу підприємства, яка не відображена в його балансі, що призводить до заниження реального обсягу власного капіталу.

Існує два основних способи формування прихованих резервів у балансі:

недооцінка активів – це може включати передчасне списання окремих активів, застосування прискореної амортизації, відсутність індексації, а також використання методу ЛІФО для оцінки запасів.

переоцінка зобов'язань.

Позитивним аспектом формування прихованих резервів є те, що це може підтримувати політику стабільних дивідендів. Крім того, наявність прихованих резервів може бути вигідною для підприємства з точки зору кредиторів, особливо коли в якості забезпечення кредиту використовується майно, реальна вартість якого перевищує ту, що відображена у фінансовій звітності.

Приховане самофінансування має свої недоліки, зокрема, воно порушує принцип достовірності при складанні фінансової звітності та збільшує

асиметрію інформації для зовнішніх користувачів.

Тезаврація прибутку полягає у використанні чистого прибутку для формування власного капіталу підприємства, що сприяє фінансуванню інвестиційної та операційної діяльності. Обсяг тезаврації відповідає чистому прибутку, який залишається в розпорядженні підприємства після сплати податків і нарахування дивідендів. Збільшення власного капіталу внаслідок тезаврації також відоме як відкрите самофінансування [55].

Серед переваг цього методу самофінансування можна виділити те, що залучені кошти не потребують повернення або виплати винагороди за їх використання; відсутні витрати на мобілізацію коштів; не потрібно надавати кредитне забезпечення. Крім того, це підвищує фінансову незалежність та кредитоспроможність підприємства.

Серед недоліків тезаврації можна виділити наступні аспекти:

- оподаткування чистого прибутку: оскільки чистий прибуток, спрямований на реінвестування, підлягає оподаткуванню, це підвищує вартість цього джерела фінансування.
- обмежений контроль: знижені можливості контролю за внутрішнім фінансуванням можуть призвести до недостатньої ефективності використання коштів.
- ризик помилкових інвестицій: рентабельність реінвестицій може бути нижчою за середньоринкову процентну ставку, що може зменшити загальну ефективність ринку капіталів.

Як і будь-яке інше джерело фінансування, самофінансування має свої характерні риси. Воно забезпечує підприємствам:

Вигідне вкладення капіталу. Власні фінансові ресурси є найменш витратними в порівнянні з зовнішніми. Використання кредитів передбачає сплату відсотків, а емісія цінних паперів вимагає виплати дивідендів або відсотків. Також кошти, залучені на інших умовах (наприклад, для спільної діяльності без створення юридичної особи), також потребують відповідної компенсації.

Зниження ризику втрати контролю. Для підприємств, особливо акціонерних товариств, залучення великих кредитів або проведення додаткових емісій акцій може загрожувати контролю над компанією, оскільки це зменшує їх контрольні пакети акцій, що забезпечують економічну незалежність.

Зміцнення фінансової ємності. Самофінансування сприяє зміцненню майнового статусу підприємства, що дозволяє отримувати кредити в банках або спеціалізованих фінансових установах, а також проводити додаткові емісії акцій та операції з іншими цінними паперами. [17].

Сучасна економічна теорія розглядає два основних підходи до визначення сутності та класифікації внутрішніх джерел фінансування. Перший підхід зосереджується на фінансових результатах, тоді як другий акцентує увагу на русі грошових потоків. Це пояснюється тим, що не завжди доходи та витрати підприємства, які відображаються у звіті про фінансові результати, корелюють з грошовими надходженнями та видатками у рамках операційної та інвестиційної діяльності за певний період. Наприклад, обсяг виручки від реалізації продукції, зазначений у звітності, може не відповідати грошовим надходженням від реалізації у той же період. Крім того, не всі витрати, які враховуються для визначення фінансових результатів певного періоду, пов'язані з фактичними грошовими видатками.

У західних джерелах пропонується конкретна класифікація внутрішніх джерел фінансування підприємств (рис. 1.1).

Сьогодні існує активна дискусія щодо того, чи слід вважати грошові надходження від інвестиційної діяльності, такі як проценти, дивіденди та виручка від продажу необоротних активів, джерелами самофінансування. Прихильники думки, що ці надходження є зовнішніми фінансовими джерелами, аргументують свою позицію тим, що дезінвестиції та фінансові доходи не є результатом операційної діяльності, тому їх не можна вважати внутрішнім фінансуванням.

Однак, Терещенко О.О. стверджує, що віднесення цих надходжень до внутрішніх джерел є обґрунтованим, оскільки вони можуть покривати потреби

підприємства в капіталі без залучення зовнішніх фінансових ресурсів з ринку капіталів.

Рис. 1.1. Внутрішні джерела фінансування підприємств

Джерело: складено автором на основі [69]

Іншими словами, при внутрішньому фінансуванні капітал, вкладений в необоротні та оборотні активи, вивільняється і перетворюється на ліквідні засоби, які залишаються в розпорядженні підприємства після сплати всіх податків. Це означає, що ці фінансові ресурси формуються внаслідок операційної та інвестиційної діяльності і не пов'язані із залученням коштів з ринку капіталів [55].

Крім зазначених раніше форм фінансування, внутрішні фінансові ресурси також виникають внаслідок реалізації раціоналізаторських заходів. Основною метою цих заходів є зниження грошових витрат підприємства шляхом покращення організації оборотних активів, зокрема через скорочення операційного циклу та економію на витратах.

В залежності від своїх цілей, підприємство обирає відповідні джерела самофінансування (рис.1.2).

Серед власних джерел фінансування інвестицій ключову роль відіграє прибуток, який залишається у розпорядженні підприємства після сплати податків та інших обов'язкових платежів. Частина цього прибутку, що

використовується для виробничого розвитку, може бути направлена на різноманітні інвестиційні цілі. Політика розподілу чистого прибутку компанії визначається обраною стратегією її економічного розвитку.

Рис. 1.2. Цілі та джерела самофінансування

Джерело: складено автором на основі [69]

Прибуток є грошовим вираженням фінансових ресурсів, які формуються підприємствами незалежно від форми власності і залишаються їм після розподілу доходів від господарської діяльності. Це найважливіша фінансова категорія на рівні підприємницьких структур, що відображає позитивний фінансовий результат діяльності підприємства, характеризує ефективність виробництва та свідчить про обсяг і якість виготовленої продукції, стан продуктивності праці та рівень собівартості. Крім того, прибуток має вплив на зміцнення комерційного розрахунку та інтенсифікацію виробництва, незалежно від форми власності.

Прибуток -це якісний показник, що відображає зміни в обсязі товарообороту, доходах підприємства, ефективності використання ресурсів і рівні витрат. Таким чином, прибуток об'єднує всі аспекти діяльності підприємства, відображаючи загальну ефективність його господарювання.

Другим важливим джерелом власних фінансових ресурсів є амортизаційні

відрахування. Їхній розмір визначається обсягом основних фондів, які використовує компанія, а також обраною політикою амортизації.

Амортизаційні відрахування представляють собою цільові фінансові ресурси, які відображають перенесення частини вартості основних засобів на готову продукцію. Вони слугують фінансовими ресурсами для відтворення цих засобів [20]. Деякі науковці, зокрема О.О. Терещенко, вважають, що амортизаційні відрахування не є частиною самофінансування. Проте, на нашу думку, вони відіграють ключову роль у процесі оновлення обладнання. Це означає, що відшкодовані суми амортизаційних відрахувань можуть бути реінвестовані в нове обладнання. Можливості для такого реінвестування залежать від обраного методу амортизації, який може бути рівномірним (лінійним) або прискореним [21].

Рівномірна амортизація здійснюється в розмірі, обернено пропорційному нормативному терміну служби обладнання. Прискорений метод дозволяє завищувати амортизаційні відрахування в порівнянні з фактичним зносом для того, щоб швидше отримати засоби на відтворювання основних фондів. Прискорена амортизація має декілька різновидів: регресивна амортизація, кумулятивна амортизація спеціального призначення.

В нашій країні традиційно застосовувалася рівномірна амортизація, і лише останніми роками стали використовуватися окремі різновиди прискореної амортизації.

Слід зазначити, що прискорена амортизація є чинником, стимулюючим інвестиційну активність. Проте вона може застосовуватися тільки за умови, що підприємство працює прибутково, і амортизаційні відрахування спеціального призначення не приведуть до появи збитків.

У сучасних умовах господарювання розподіл та використання амортизаційних відрахувань і прибутку на підприємствах не завжди супроводжується створенням окремих грошових фондів. Амортизаційний фонд, як такий, не формується, а питання розподілу прибутку до фондів спеціального призначення залишається на розсуд підприємства. Проте це не змінює сутності

розподільних процесів, які відображають використання фінансових ресурсів підприємства [38].

До внутрішніх джерел фінансування також належать резерви, створювані підприємствами для покриття майбутніх витрат, збитків та зобов'язань, величина яких є невизначеною. У складі таких резервів відображаються нараховані у звітному періоді майбутні витрати і платежі, які можуть бути оцінені лише на основі прогнозів, а також залишки цільового фінансування.

Резерви формуються у випадках, коли минулі події призводять до зобов'язань, виконання яких, ймовірно, призведе до зменшення ресурсів, що приносять економічні вигоди, і їх оцінка може бути визначена розрахунковим шляхом [3].

Ефект фінансування за рахунок забезпечень проявляється завдяки існуванню часового розриву між моментом їх формування (нарахування) та використання (грошових виплат). Залежно від цього визначають можливий строк використання їх як джерела фінансування. Якщо забезпечення мають короткостроковий характер, однак нарахування здійснюються регулярно (револьверно) і зберігаються стабільні залишки на відповідних рахунках, то їх можна трактувати як довгостроковий капітал.

Забезпечення наступних витрат і платежів можна розглядати як один із засобів прихованого самофінансування. За своїми характеристиками, ці забезпечення можна вважати позичковим капіталом підприємства, який не має чітко визначених строків та сум погашення.

Серед основних видів забезпечень, що можуть бути створені на підприємствах, можна виділити: забезпечення виплат працівникам, додаткове пенсійне забезпечення, виконання гарантійних зобов'язань, реструктуризацію, а також виконання зобов'язань за ризиковими контрактами [47].

Таким чином, самофінансування являє собою забезпечення потреб простого та розширеного відтворення виробництва за рахунок власних коштів юридичних і фізичних осіб.

1.2. Методика аналізу рівня самофінансування підприємства

Для забезпечення ефективного планування своєї діяльності у майбутньому підприємству важливим є проведення оцінки рівня самофінансування.

Філіна Г.І зазначає, що «обсяг самофінансування підприємства у поточному періоді складається з власних фінансових ресурсів попередніх періодів, розміщених у різні за призначенням резерви, та потоку самофінансування розглядаємого періоду, який розраховується за формулою»:

$$\text{ПСФ} = (\text{П} - \text{ЗП}) * (1 + \text{СП}) + \text{СП} * \text{А} - \text{Д}, \quad (1.1)$$

де ПСФ – потік самофінансування (грошовий потік) за період, грн.;

П – валовий прибуток підприємства;

ЗП – загальна сума позик, виплачених за період, грн.;

СП – ставка податку, коефіцієнт;

А – загальна сума нарахованої амортизації, грн.;

Д – виплачені дивіденди, грн..

Потік самофінансування з урахуванням його призначення характеризується показниками, що оцінюють величину потоку самофінансування з позиції здатності до самофінансування та ступеня задоволення потреб у створенні нових активів [60].

Проте сьогодні існують окремі суперечності щодо визначення окремих коефіцієнтів, а також необхідності та методики їх розрахунку.

Ведучи мову про самофінансування, у більшості випадків практиками і науковцями прийнято змішувати всі наявні ресурси незалежно від їх економічної суті.

Про це свідчить формула розрахунку коефіцієнта самофінансування, яку наводять в економічних виданнях науковці і практики.

Наприклад, А. Шот вважає, що коефіцієнт самофінансування достатньо розраховувати таким чином:

$$K_c = \frac{П + А}{К + З}, \quad (1.2)$$

де K_c - коефіцієнт самофінансування,

$П$ - прибуток, який направляється у фонд нагромадження, грн.;

$А$ - амортизаційні відрахування, грн.;

$З$ - залучені кошти, грн.;

$К$ - кредиторська заборгованість, грн.

Як видно, при розрахунку показника самофінансування (обсягу формування) враховуються не лише власні та прирівняні до власних фінансові ресурси, а й позичені. Це означає, що цей показник відображає, перш за все, не рівень чистого або валового самофінансування, а фінансування господарської та інвестиційної діяльності підприємств за рахунок інвестиційних ресурсів.

При дослідженні самофінансування деякі економісти стверджують, що слід зосереджуватися на власних фінансових ресурсах, включаючи кошти, які підприємство отримує безповоротно (наприклад, фінансування від вищестоящих холдингів, асигнування з бюджету, кошти фондів підтримки підприємництва тощо), а також інвестиції, які надаються підприємствам у формі фінансової участі в статутному капіталі або прямих грошових вкладень.

На наш погляд, показники рівня самофінансування підприємства повинні враховувати різну економічну природу ресурсів, які використовуються для забезпечення розширеного відтворення. Тому для оцінки можливостей формування фінансових ресурсів підприємством доцільно застосовувати відповідні показники:

коефіцієнт самофінансування;

коефіцієнт самофінансування підприємства за рахунок внутрішніх джерел;

коефіцієнт самофінансування підприємства за рахунок позикових ресурсів.

Коефіцієнт самофінансування розраховують так:

$$K_c = \frac{Вк + З_k}{P_i}, \quad (1.3)$$

Кс – коефіцієнт самофінансування розвитку підприємства;

Вк – власні фінансові ресурси (чистий прибуток, амортизація, кошти засновників, безповоротна допомога, бюджетні асигнування);

Зк – залучені кошти (кредиторська заборгованість, кошти від фінансової участі);

Рі, - інвестиційні ресурси (Вк + Д + Пк – позикові кошти (кредити банків, фінансова допомога на зворотній основі)).

Коефіцієнт самофінансування розвитку підприємства, що формується за рахунок внутрішніх джерел, відображає частку власних фінансових ресурсів у загальному обсязі фінансування (забезпеченість власними фінансовими ресурсами). Цей показник враховує можливості підприємства залучати в оборот ресурси, які прирівнюються до власних. Мається на увазі, що такі ресурси можуть бути використані підприємством протягом тривалого часу на безкоштовній та безповоротній основі.

Визначення такого показника здійснюється за формулою:

$$K_c = \frac{П + А + Бд}{П + Ф + Кз + Фу}, \quad (1.4)$$

де Кс – коефіцієнт самофінансування за рахунок внутрішніх джерел;

П – прибуток, який направляється у фонд нагромадження, грн.;

А – амортизаційні відрахування, грн.;

Бд – безповоротна допомога;

Кз — кредиторська заборгованість;

Фу – кошти від фінансової участі.

Коефіцієнт самофінансування за рахунок позикових ресурсів відображає їх рівень у загальному обсязі інвестиційних ресурсів. Цей показник може бути розрахований таким чином:

$$K_{сп} = \frac{П_k}{P_i}, \quad (1.5)$$

де Ксп - коефіцієнт самофінансування за рахунок позикових коштів;

Пк - позикові кошти;

Рі - інвестиційні ресурси [47].

Серед показників, що відображають реальну забезпеченість ресурсами та здійснення підприємством господарської та інвестиційної діяльності, ключовим є коефіцієнт самофінансування розвитку підприємства за рахунок внутрішніх джерел.

Деякі науковці, зокрема Мец В.О., пропонують оцінювати рівень самофінансування на основі іншої групи коефіцієнтів. Розглянемо їх детальніше:

- коефіцієнт фінансової стійкості (Кс) - це співвідношення власних і запозичених коштів:

$$K_c = \frac{M}{K+Z}, \quad (1.6)$$

де М - власні кошти,

К - позикові кошти,

З - кредиторська заборгованість.

Чим вища величина даного коефіцієнта, тим стійкіший фінансовий стан підприємства.

- коефіцієнт самофінансування (Ксф) :

$$K_{cf} = \frac{П+A}{K+Z}, \quad (1.7)$$

де П - прибуток, направлений у фонд нагромадження,

А - амортизаційні відрахування.

Даний коефіцієнт показує співвідношення джерел фінансових ресурсів, тобто у скільки разів власні джерела перевищують запозичені кошти. Коефіцієнт самофінансування характеризує деякий запас фінансової міцності підприємства. Чим більша величина цього коефіцієнта, тим вище рівень самофінансування.

- коефіцієнт стійкості процесу самофінансування (К):

$$K = \frac{K_{cf}}{K_c} = \frac{(П+A)(K+Z)}{(K+Z)M} = \frac{П+A}{M}, \quad (1.8)$$

Цей коефіцієнт показує частку власних коштів, направлених на розширене фінансування. Чим вища величина даного коефіцієнта, тим сталіший процес самофінансування на підприємстві.

- рентабельність процесу самофінансування (Р):

$$P = \frac{A + \text{ЧП}}{M}, \quad (1.9)$$

де ЧП - чистий прибуток.

Рентабельність процесу самофінансування є не що інше, як рентабельність використання власних коштів. Рівень рентабельності показує величину сукупного чистого доходу, отриманого з 1 грн. вкладених власних фінансових ресурсів, котра потім може бути використана на самофінансування.

- коефіцієнт незалежності (Кн):

$$K_n = \frac{\text{Джерела власних засобів}}{\text{Валюта балансу}}, \quad (1.10)$$

Коефіцієнт незалежності характеризує частку власних джерел у загальному обсязі джерела.

- коефіцієнт інвестування (власних джерел) (Кі):

$$K_i = \frac{\text{Джерела власних засобів}}{\text{Основні кошти та інші вкладення}}, \quad (1.11)$$

Коефіцієнт інвестування показує, у якій степені джерела власних коштів покривають проведені інвестиції.

Іншим важливим показником, що відображає використання власних коштів підприємства, є оборотний капітал, який визначається як різниця між поточними активами та короткостроковими зобов'язаннями. Це означає, що підприємство має оборотний капітал, поки його поточні активи перевищують короткострокові зобов'язання, що свідчить про його ліквідність.

У цьому контексті важливо визначити, яка частина власних джерел фінансування інвестується в найбільш мобільні активи. Для цього розраховується так званий коефіцієнт маневреності.

$$K_n = \frac{\text{Оборотний капітал}}{\text{Джерела власних коштів}} * 100\%, \quad (1.12)$$

Залучення позикових коштів дозволяє підприємству виконувати термінові зобов'язання та розширювати свою діяльність. Важливо враховувати, що різні види позикових коштів, такі як банківські кредити, позики та кредиторська заборгованість перед постачальниками, мають різну вартість для підприємства. Виплата відсотків за користування позиковими коштами є обов'язковою, зокрема для банківських позик, і ці витрати включаються до собівартості продукції та впливають на чистий прибуток.

У світовій практиці широко використовується методика оцінки рівня самофінансування за допомогою показника Cash-flow. Цей показник почали застосовувати американські аналітики в 50-х роках XX століття для аналізу цінних паперів та фінансової звітності підприємств. Чистий рух грошових коштів від операційної діяльності позначається як операційний Cash-flow, тоді як чистий рух коштів від інвестиційної діяльності називається інвестиційним Cash-flow. Різниця між вхідними та вихідними потоками в рамках фінансової діяльності визначається як Cash-flow від фінансової діяльності.

Чистий Cash-flow (рух грошових коштів) підприємства за звітний період визначається як сума Cash-flow від усіх видів діяльності. Цей показник відображає приріст грошових коштів та їх еквівалентів за вказаний період.

Традиційний метод розрахунку операційного Cash-flow полягає в тому, що до чистого прибутку підприємства (після сплати податків) за певний період додаються амортизаційні відрахування, які були нараховані в цьому ж періоді, а також приріст забезпечень.

Якщо з «класичного» (брutto) Cash-flow відняти суму нарахованих дивідендів, то ми отримаємо нетто Cash-flow. Проте, варто зазначити, що при такому підході до визначення чистого грошового потоку не враховуються зміни в складі поточних активів і пасивів, які також можуть суттєво впливати на загальну величину грошових коштів підприємства [66].

Аналіз руху грошових потоків дозволяє оцінити ефективність управління

підприємством. Фахівці вважають, що управлінська діяльність є високої якості, якщо за підсумками звітнього періоду чистий грошовий потік від операційної діяльності є позитивним, тоді як результати інвестиційної та фінансової діяльності мають негативне значення. Це свідчить про те, що підприємство отримує достатньо коштів від реалізації продукції, щоб інвестувати їх, а також сплачувати відсотки за залученими кредитами. Важливо, що для здійснення інвестицій підприємству вистачає лише власних коштів. Якщо при цьому загальний чистий рух грошових коштів за всіма видами діяльності також є позитивним, це свідчить про те, що керівництво підприємства успішно виконує свої обов'язки.

У разі, якщо рух грошових коштів від операційної та фінансової діяльності є позитивним, а від інвестиційної — негативним, це свідчить про нормальну якість управління підприємством. Така структура грошових потоків означає, що підприємство використовує кошти, отримані від операційної діяльності, а також фінансування у вигляді кредитів і додаткових внесків від власників, для придбання необоротних активів. Це може включати відновлення основних засобів, інвестиції в нематеріальні активи та довгострокові інвестиції. Важливо, щоб чистий рух коштів за звітний період також залишався позитивним.

Отже, якість управління та фінансова стабільність підприємства залежать від загального грошового потоку, що формується внаслідок основної, інвестиційної та фінансової діяльності. (табл.1.2).

Таблиця 1.2

Види фінансової стабільності підприємства

Вид діяльності	Знак (+/-) сукупного грошового потоку з виду діяльності			
Операційна діяльність	+	+	-	-
Інвестиційна діяльність	-	-	-	+
Фінансова діяльність	+	+	+	+
Характеристика фінансового стану	Абсолютна фінансова стійкість	Нормальна фінансова стійкість	Нестійке фінансове становище	Кризове фінансове становище

Джерело: складено автором на основі [48]

Абсолютна фінансова стабільність підприємства досягається за умови, що інвестиційна та фінансова діяльності забезпечуються за рахунок додатного сукупного потоку з операційної діяльності.

Для оцінки впливу системи управління прибутком на господарську діяльність підприємств використаємо такі показники: Показник самофінансування (СФ):

$$P = \frac{ОГП}{Пна}, \quad (1.13)$$

де ОГП- операційний грошовий потік, тис. грн.,

Пна - приріст необоротних активів.

Цей показник визначається шляхом ділення операційного Cash-flow на загальну суму чистих інвестицій, яка включає приріст нематеріальних активів, основних засобів і довгострокових фінансових інвестицій. Він демонструє частку інвестицій, що фінансуються за рахунок внутрішніх джерел. Чим вищий цей показник, тим менше підприємство використовує зовнішні фінансові ресурси для фінансування своїх інвестицій.

Чиста Cash-flow маржа є показником співвідношення операційного Cash-flow до обсягу реалізації продукції. Вона характеризує обсяг Cash-flow, що припадає на одиницю реалізації, і показує, скільки відсотків виручки залишається на підприємстві після виконання всіх платежів у рамках операційної діяльності.

$$СФ = \frac{ОГП}{ВР} * 100\%, \quad (1.14)$$

де ОГП - операційний грошовий потік, тис. грн.,

ВР- виручка від реалізації продукції, тис. грн.

Основним недоліком показників, оснований на Cash-flow, є те, що їх застосування для порівняння ефективності різних підприємств є обмеженим. Це пов'язано з впливом амортизації. У підприємствах, які активно нараховують знос і впроваджують нове, дороге обладнання, показник Cash-flow буде вищим в

порівнянні з підприємствами, що використовують менше обладнання або орендують його (лізинг), навіть якщо їх ефективність є однаковою. Тому, при прийнятті фінансових рішень, аналітики повинні враховувати також структуру Cash-flow.

Не менш важливою є оцінка кожного з компонентів при аналізі зазначених коефіцієнтів.

Таким чином, аналіз самофінансування передбачає розрахунок спеціальних коефіцієнтів, які враховують джерела такого виду фінансування.

1.3. Методи управління самофінансуванням підприємства

Потік самофінансування підприємства формується внаслідок його виробничої діяльності, проте фінансовий менеджмент має ефективні інструменти для регулювання надходження та розподілу отриманих коштів. Іншими словами, грошовий потік підприємства контролюється через методи амортизації, залучення позикового капіталу та політику розподілу прибутку, включаючи створення резервів.

Управління самофінансуванням підприємства доцільно розглядати з акцентом на джерела його формування. При цьому важливо виділити політику управління прибутком та амортизаційну політику. Розглянемо ці аспекти детальніше.

Основною метою управління прибутком підприємства є виявлення ключових факторів, які впливають на його кінцевий розмір, а також пошук резервів для подальшого збільшення цієї суми.

Механізм управління формуванням операційного прибутку базується на тісному зв'язку цього показника з обсягом реалізації продукції, доходами та витратами підприємства. Система, відома як “Взаємозв’язок витрат, обсягу реалізації й прибутку”, дозволяє виділити вплив окремих факторів на

формування операційного прибутку та забезпечити ефективне управління цим процесом.

Аналіз витрат підприємства здійснюється шляхом їх поділу на такі категорії:

- постійні витрати ($S_{\text{пост}}$) — це витрати, які залишаються незмінними незалежно від обсягів виробництва або завантаження потужностей. До них належать амортизаційні відрахування, орендна плата, відсотки за позиковий капітал, заробітна плата управлінського персоналу, витрати на утримання транспорту, зв'язок та охорону.

- змінні витрати ($S_{\text{змін}}$) — витрати, що безпосередньо залежать від зміни завантаження виробничих потужностей або обсягів виробництва. Сюди входять витрати на сировину, матеріали, комплектуючі, заробітну плату робітників-відрядників, а також енергоресурси.

- сукупні витрати (S) — це загальна собівартість, яка є сумою постійних та змінних витрат:

$$S = S_{\text{пост}} + S_{\text{змін}}, \quad (1.15)$$

Вважається, що обсяг виробництва дорівнює обсягу реалізації продукції. З використанням раніше наведених рівнянь можна визначити критичний обсяг виробництва ($Q_{\text{крит}}$), який є тим рівнем, що забезпечує беззбитковість підприємства. Це відбувається, коли доходи від реалізації продукції дорівнюють загальній собівартості:

$$V = S_{\text{пост}} + Q_{\text{крит}} S_{\text{змін}}, \quad (1.16)$$

V — виручка від реалізації продукції;

якщо $V = Q \cdot p$, то

$$p Q_{\text{крит}} = S_{\text{пост}} + Q_{\text{крит}} S_{\text{змін}}, \quad (1.17)$$

звідки

$$Q_{\text{крит}} = S_{\text{пост}} / (p - s_{\text{змін}}) \quad (1.18)$$

Різниця між ціною реалізації продукту та змінними витратами на одиницю продукції (знаменник останнього рівняння) визначає маржинальний дохід на одну одиницю.

Після розрахунку критичного обсягу виробництва ($Q_{\text{крит}}$) можна визначити, скільки одиниць продукції необхідно реалізувати, щоб покрити постійні витрати за рахунок маржинального доходу, отриманого від кожної проданої одиниці.

Визначення критичного обсягу виробництва, або точки беззбитковості, ілюструється на рисунку 1.4.

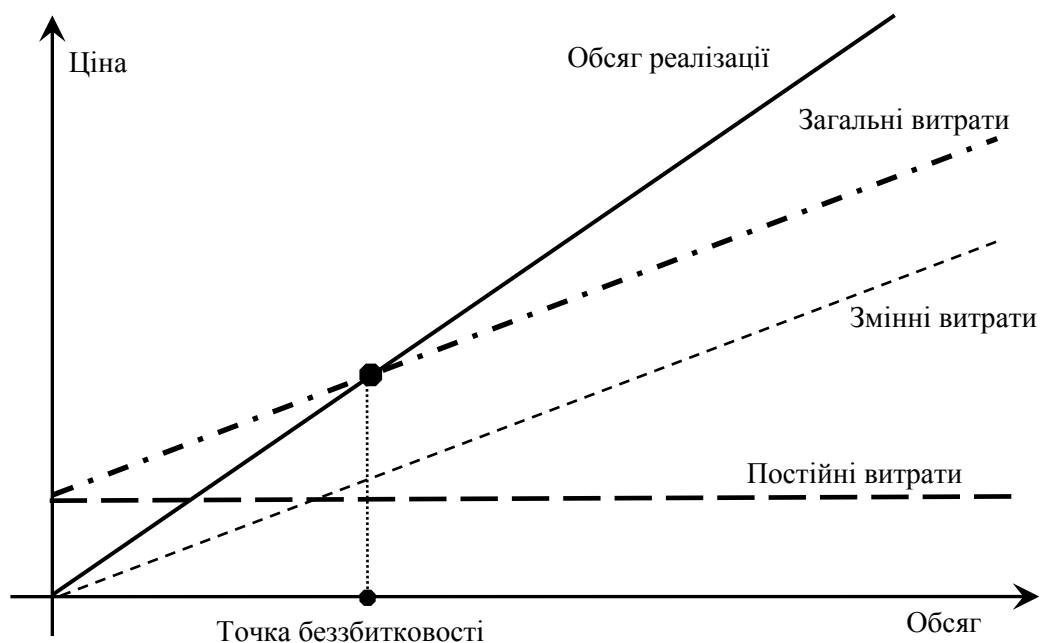

Рис. 1.4. Визначення критичного обсягу виробництва

Джерело: складено автором на основі [7]

Таким чином, за умови стабільності цін та змінних витрат на одиницю продукції, збільшення постійних витрат призводить до зміщення точки беззбитковості вправо. Коли обсяг реалізації продукції перевищує критичний рівень, підприємство починає отримувати прибуток, тоді як зменшення обсягу реалізації призводить до збитків.

У процесі діяльності підприємства може виникнути необхідність у визначенні постійних витрат, прийнятних цін реалізації або змінних витрат на одиницю продукції. Якщо продукція реалізується за цінами, що нижчі за

критичні, підприємство зазнає збитків, а при цінах, що перевищують критичні, отримує прибуток. Додатково, якщо змінні витрати перевищують критичний рівень, це також призводить до збитків, тоді як витрати нижчі за критичний рівень забезпечують прибуток.

У цій методиці передбачається, що підприємство виробляє лише один вид продукції. Проте у фінансовому аналізі існують певні методи, які дозволяють адаптувати цю вимогу до більш типових умов багатомініклатурного виробництва.

При виробництві та продажу кількох видів продукції, які не можна узагальнити, важливо враховувати, що кожен з них має свої ціни та змінні витрати. Це призводить до різних внесків кожного продукту у покриття загальних постійних витрат. У такому випадку точка беззбитковості залежить від частки кожного виробу в загальному обсязі реалізації. Визначення точки беззбитковості для багатомініклатурного виробництва відбувається у два етапи: спочатку обчислюється частка кожного виробу в обсязі реалізації, а потім розраховується зважений дохід.

При цьому припускається, що частки виробів у загальному обсязі реалізації залишаються незмінними протягом розрахункового періоду. Розподіл витрат підприємства на постійні та змінні дозволяє використовувати механізм аналізу та управління операційним прибутком, відомий як операційний леве́рідж. У буквальному сенсі леве́рідж означає використання невеликої сили (важеля) для переміщення важких предметів. В економіці це трактується як фактор, зміна якого може суттєво вплинути на результати діяльності підприємства.

Є. Брігхем операційним леве́ріджем називає «величину, з якою фіксовані витрати використовуються в операціях фірми» [9].

В. В. Ковальов визначає операційний (або виробничий) леве́рідж як потенційну можливість впливати на валовий дохід шляхом змінення структури собівартості та обсягів випуску [23].

Отже, операційний леве́рідж – це використання активу, за яке

підприємство несе постійні витрати. Виражений по-різному операційний леверідж показує кожен раз, що підприємство має підлягаючі до сплати постійні витрати, незалежно від обсягів виробництва.

Дія механізму операційного леверіджа ґрунтується на тому, що наявність постійних витрат у складі операційних витрат призводить до того, що при зміні обсягу реалізації продукції, операційний прибуток змінюється ще більш значними темпами. Іншими словами, постійні витрати, просто існуючи, викликають непропорційно велике коливання операційного прибутку підприємства при будь-яких змінах у обсязі реалізації, незалежно від розміру підприємства, специфіки його діяльності та інших факторів.

Проте чутливість операційного прибутку до змін обсягу реалізації може варіюватися в залежності від співвідношення постійних і змінних витрат. Чим більша частка постійних витрат у загальних операційних витратах, тим більше змінюється операційний прибуток у відповідь на зміни обсягів реалізації.

Співвідношення постійних і змінних витрат, яке дозволяє активувати механізм операційного леверіджа з різною інтенсивністю, визначається коефіцієнтом операційного леверіджа, що розраховується за певною формулою:

$$K_{ол} = \frac{B_{пост}}{B_з}, \quad (1.19)$$

де $K_{ол}$ – коефіцієнт операційного леверіджу;

$B_{пост}$ – сума постійних операційних витрат;

$B_з$ – загальна сума операційних витрат.

Чим вище значення коефіцієнта операційного леверіджу на підприємстві, тим більшою мірою воно здатне прискорювати темпи приросту операційного прибутку порівняно з темпами приросту обсягів реалізації продукції. Іншими словами, при однакових темпах приросту обсягу реалізації продукції, підприємство з більшим коефіцієнтом операційного леверіджу, за інших рівних умов, завжди буде в більшому ступені прирощувати суму свого операційного

прибутку порівняно з підприємством з меншим значенням цього коефіцієнта. Тому важливим є простеження динаміки коефіцієнту операційного леверіджу [5].

Зарубіжна практика, зокрема у США, визначає рівень операційного леверіджу як відсоткову зміну прибутку до оподаткування та відсотків, яка отримується від даної відсоткової зміни обсягу реалізації.:

$$DOL = \frac{\text{відсоткове змінювання ДДПВ}}{\text{відсоткове змінювання збути}} = \frac{\Delta \text{ДДПВ} / \text{ДДПВ}}{\Delta Q / Q} \quad (1.20)$$

де DOL – рівень операційного леверіджу;

ДДПВ – дохід до відрахування податків та відсотків (від операційної діяльності);

Q – обсяг реалізації [8].

Економічний зміст показника DOL полягає в тому, що він відображає ступінь чутливості валового прибутку підприємства до змін обсягу виробництва. Для підприємств з високим рівнем операційного леверіджу навіть незначні зміни в обсязі виробництва можуть призвести до суттєвих коливань валового доходу. Значення цього показника не є сталим і залежить від базового рівня обсягу виробництва, від якого проводиться відлік. Особливо важливим є цей показник, коли зміни в обсязі виробництва відбуваються з рівнів, що незначно перевищують критичний обсяг продажу. У таких випадках навіть невеликі зміни в обсязі виробництва можуть викликати значні зміни у валовому прибутку.

Розуміння механізму дії операційного леверіджу дозволяє цілеспрямовано управляти співвідношенням постійних і змінних витрат для підвищення ефективності операційної діяльності. Це управління може бути зведене до зміни значення коефіцієнта операційного леверіджу в залежності від тенденцій на товарному ринку та стадій життєвого циклу підприємства [23].

Амортизаційна політика підприємства є важливою частиною загальної стратегії управління операційними необоротними активами. Вона включає в себе

набір методів, які регулюють порядок нарахування та використання амортизації відповідно до чинного законодавства та фінансово-інвестиційної стратегії підприємства.

Процес створення амортизаційної політики починається з аналізу макроекономічних і мікроекономічних факторів, які впливають на вибір інструментів для формування та розподілу амортизаційного фонду. Це дозволяє підприємству ефективно планувати амортизаційний фонд, враховуючи специфіку свого виробництва та ринкові умови.

Для визначення кількісних показників амортизаційної політики, що використовуються при плануванні амортизаційного фонду, необхідно залучити відповідну інформацію, що відображає стан активів підприємства та їх використання.

Фактори впливу	
Макроекономічні	Мікроекономічні
Принципи державної амортизаційної політики	Рівень попиту на ринку продукції підприємства
Вплив науково-технічного прогресу	Рівень конкуренції в галузі
Податкова політика держави	Динаміка цін на ринку продукції підприємства
Рівень інфляції (поточний, прогнозний)	Зміни у конкурентоспроможності підприємства
Зміни у державному регулюванні цін	Фактор часу в організації виробництва
Державне регулювання доходів населення	Фактор часу для коштів амортизаційного фонду
Державна інвестиційна політика	Рівень підприємницьких та фінансових ризиків
Грошово-кредитна політика держави	Загальна стратегія управління необоротними активами
Стан ринків матеріальних ресурсів	Джерела фінансування не обігових активів
Стан фінансового ринку	
Екологічні обмеження	

Рис. 1.4. Фактори впливу на амортизаційну політику підприємства

Джерело: складено автором на основі [36]

- обсяг, склад, вікова структура та рівень зносу не обігових активів;

- фактичні та прогнозні темпи інфляції;
- норми амортизацій з груп не обігових активів;
- економічний термін використання амортизуємих активів;
- реальний термін використання амортизуємих активів;
- інвестиційна активність підприємства у створенні активів;
- переваги та недоліки окремих методів амортизації;
- методи відображення в обліку реальної вартості не обігових активів.

Підприємство має право самостійно обирати метод амортизації при формуванні амортизаційного фонду. Обраний метод може бути застосований як до всіх основних засобів, так і до окремих груп активів або конкретного не обігового активу. Система бухгалтерського обліку, що діє, дозволяє власнику активу самостійно визначати економічний термін його використання та ліквідаційну вартість.

Відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби», передбачено використання п'яти методів амортизації. До них належать:

- метод прямолінійного списання;
- метод зменшення залишкової вартості;
- метод прискореного зменшення залишкової вартості;
- кумулятивний метод;
- виробничий метод;

Методи нарахування амортизації можна умовно розділити на два основні види:

Методи, що базуються на часі використання основних засобів: прямолінійний метод, метод зменшення залишкової вартості, метод прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний метод.

Метод, що базується на кількості одиниць, отриманих від використання об'єктів основних засобів. Це виробничий метод нарахування амортизації.

Відмінності між застосовуваними методами амортизації полягають у різному рівні нарахованих амортизаційних відрахувань та способах їх розподілу. Залежно від типу основних засобів, умов експлуатації та морального зношення,

підприємство має можливість обрати найбільш економічно доцільний метод амортизації. Наприклад, прямолінійний метод характеризується рівномірним розподілом вартості основних засобів протягом усього періоду їх експлуатації. Цей метод найкраще підходить для пасивних активів, таких як будівлі, споруди, меблі тощо.

Застосування методу прискореного зменшення залишкової вартості є найбільш економічно обґрунтованим для активної частини основних засобів, таких як машини, механізми, верстати та інше виробниче обладнання. Цей метод передбачає, що амортизаційні відрахування в перші роки експлуатації, коли об'єкти використовуються найбільш інтенсивно, є досить високими, але з часом зменшуються. Таким чином, значна частина вартості основних засобів амортизується вже на початкових етапах їх використання. Аналогічна ситуація спостерігається і при застосуванні кумулятивного методу.

Метод зменшення залишкової вартості також характеризується тенденцією до зменшення амортизаційних відрахувань з часом. Його використання залежить від умов експлуатації, інтенсивності використання, морального зносу та інших факторів. Така гнучкість є виправданою, оскільки для кожного підприємства ці фактори можуть суттєво відрізнятися, що впливає на термін експлуатації одного й того ж об'єкта основних засобів на різних підприємствах.

Особливості використання кожного з методів наведені в додатку А.

Таким чином, механізм управління різними видами операційного прибутку підприємства з використанням системи «Взаємозв'язок витрат, обсягу реалізації й прибутку» заснований на її залежності («чуттєвості») від обсягу реалізації продукції у вартісному або натуральному вираженні. Іншим методом, що використовується при управлінні операційним прибутком, є застосування операційного леверіджу. Політика управління амортизаційним фондом передбачає вибір відповідного методу нарахування амортизації для кожної групи основних засобів та нематеріальних активів.

Висновки до розділу 1

Самофінансування – це система господарювання, при якій всі витрати на здійснення простого і розширеного відтворювання підприємств забезпечується з власних джерел. В умовах самофінансування витрати на виробниче і невиробниче будівництво, оплату праці і інші потреби покриваються за рахунок зароблених підприємством коштів. Перевагами самофінансування є відсутність у підприємства (або компанії) витрат по погашенню кредитів і затрат, пов'язаних з емісією цінних паперів; низька ймовірність опинитися під стороннім впливом (банку, інвестиційної компанії, іншого підприємства). Крім того ступінь самофінансування виступає важливим показником платоспроможності підприємства.

Самофінансування підприємства здійснюється за рахунок таких джерел, як чистий прибуток, амортизаційні відрахування, забезпечення майбутніх виплат і платежів, дезінвестиції та раціоналізація, головними серед яких є перші два.

Прибуток є економічним показником, що характеризує фінансові результати підприємницької діяльності. Призначення амортизаційних відрахувань - забезпечити відтворювання основних виробничих фондів і нематеріальних активів.

У світовій практиці використовують декілька підходів до оцінки самофінансування підприємств. З одного боку, така оцінка передбачає аналіз розрахунок спеціальних коефіцієнтів, які враховують джерела такого виду фінансування. Іншим аспектом є аналіз грошових потоків за видами діяльності підприємства, з метою формування показника Cash-flow. В подальшому аналіз використовує саме його значення.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА РІВНЯ САМОФІНАНСУВАННЯ АТ «КРИВОРІЗЬКИЙ ЗАЛІЗОРУДНИЙ КОМБІНАТ»

2.1. Характеристика підприємства та оцінка його основних фінансових показників

Акціонерне товариство «Криворізький залізорудний комбінат» – це найбільше підприємство України з видобутку залізної руди підземним способом.

Основні структурні підрозділи, що входять до складу комбінату – це шахти «Криворізька», «Покровська», «Козацька», «Тернівська». Надійність їх роботи забезпечує шахтобудівельне управління, яке будує нові підземні горизонти і поглиблює стволи.

Ритмічну та безперебійну роботу зазначених вище структурних підрозділів забезпечують допоміжні підрозділи комбінату: ремонтно-механічний завод, управління залізничного транспорту, автобаза, енергетичний цех, центральна енерголабораторія, гірнича інспекція з технічного контролю якості руд, база матеріально-технічного постачання, центр інформаційних систем, учбово-курсний центр [2].

Основним видом економічної діяльності комбінату є видобування підземним способом природно багатой залізної руди, реконструкція та будівництво шахт і підземних споруд.

Основною продукцією, яку виробляє АТ «Криворізький залізорудний комбінат», та за рахунок продажу якої отримується майже 100% доходу, є руда залізна агломераційна марки 1 та руда залізна доменна.

Основними ринками збуту продукції підприємства є Словаччина, Чехія, Сербія, Австрія, Польща та Україна. Основними клієнтами виступають: «U. S. Steel Kosice, s.r.o.», «Liberty Ostrava s.a.», «Trinecke zhelezarny a.s.», «HESTEEL SERBIA IRON & STEEL D.O.O. BEOGRAD», «Voestalpine Stahl GmbH»,

«Arcelor Mittal Poland S.A», ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ», ПАТ ЗМК «ЗАПОРІЖСТАЛЬ», АТ «Нікопольський завод феросплавів» [2].

Обсяги виробництва та реалізації залізної руди ПАТ «Криворізький залізорудний комбінат» наведені на рис. 2.1.

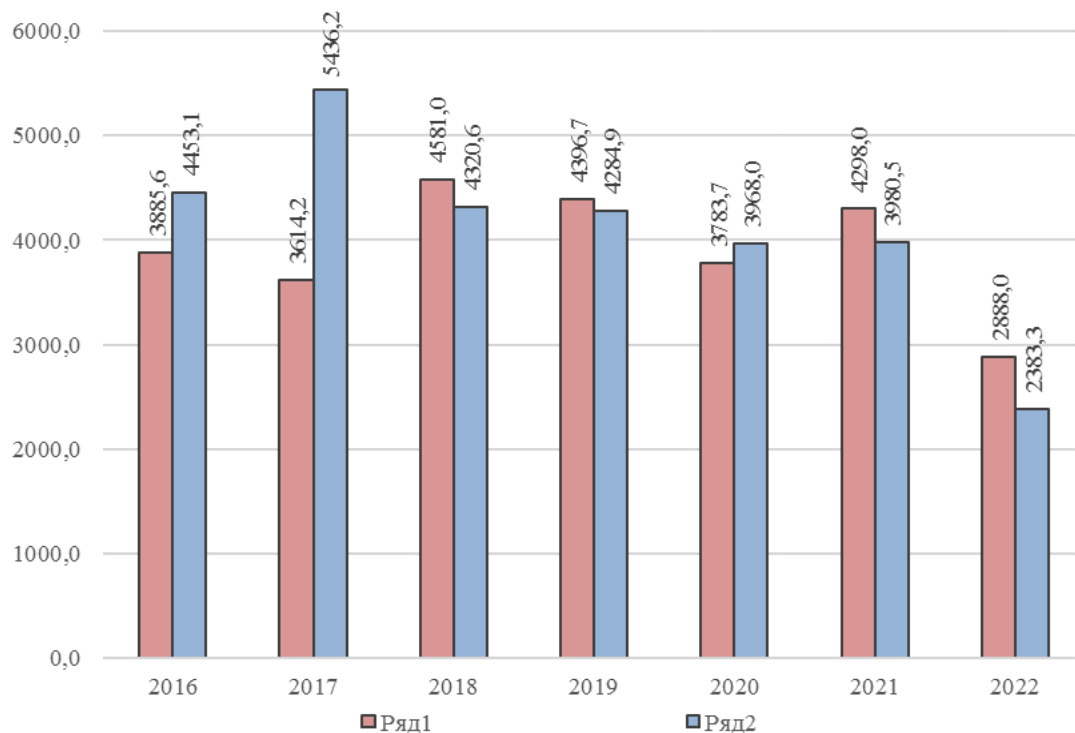

Рис. 2.1. Обсяги виробництва та реалізації продукції АТ «Криворізький залізорудний комбінат» за 2016-2022 роки, тис. т.

Джерело: розраховано автором на основі [3]

Рисунок показує, що у 2016-2017 роках відбувалось скорочення, а у 2018 році зростання виробництва залізної руди. Навпаки за цей період обсяги реалізації залізної руди зростали. Проте з 2019 році виробництво знов скоротилось, досягнувши мінімуму у 2022 році. Таку ж динаміку має і обсяг реалізації. Причиною цього є військові дії та викликані ними руйнування та окупація частини території України, де були основні внутрішні споживачі базового підприємства, наприклад ПрАТ «Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча».

Загальну характеристику підприємства розпочнемо з оцінки стану його майна та змін, що відбувались в ньому за три останні роки (табл. 2.1). Аналіз

проводиться за даними фінансової звітності, поданої в додатках Б1-Б3.

Таблиця 2.1

**Аналіз динаміки майна АТ «Криворізький залізорудний комбінат»
за 2021-2023 роки, тис. грн.**

Показники	Станом на				Відхилення			Темп росту, %		
	01.01. 2021 р.	01.01. 2022 р.	01.01. 2023 р.	31.12. 2023 р.	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Необоротні активи	4892358	5364478	5504429	5629581	472120	139951	125152	109,7	102,6	102,3
в т.ч. основні засоби	4143237	4632438	4768919	4858732	489201	136481	89813	111,8	102,9	101,9
Оборотні активи	8169677	8070189	9054592	8962431	-99488	984403	-92161	98,8	112,2	99,0
в т. ч. запаси	1137779	1191461	2204770	2841795	53682	1013309	637025	104,7	185,0	128,9
дебіторська заборгованість	6362749	6272765	6289340	5946325	-89984	16575	-343015	98,6	100,3	94,5
грошові кошти та їх еквіваленти	601902	518385	363664	129 524	-83517	-154721	-234140	86,1	70,2	35,6
інші оборотні активи	67247	87578	196818	44 787	20331	109240	-152031	130,2	224,7	22,8
Активи	13062035	13434667	14559021	14592012	372632	1124354	32991	102,9	108,4	100,2

Джерело: розраховано автором на основі [3]

Дані таблиці свідчать, що обсяги майна АТ «Криворізький залізорудний комбінат» збільшуються за 2021-2023 роки – на 372,6 млн. грн., на 1124,4 млн. грн. та на 33 млн. грн., або на 2,9%, 8,4% та на 0,2% відповідно.

Така динаміка зумовлена змінами його складових. Так, має місце зростання обсягу необоротних активів базового підприємства - на 9,7%, на 2,6% та на 2,3% за 2021-2023 роки. На це вплинуло зростання вартості основних засобів у 2021 році на 489,2 млн. грн., або 11,8%, у 2022 році - на 136,5 млн. грн., або 2,9% та ще 89,8 млн. грн., або 1,9% у 2023 році.

Оборотні активи збільшились у 2022 році - на 984,4 млн. грн. або 12,2%, але у 2021 та 2023 роках вони зменшились на 99,5 млн. грн., або на 1,2% та ще на 92,2 млн. грн., або на 1%.

В цілому за період дослідження збільшились запаси. Дебіторська заборгованість скорочувалась у 2021 та 2023 роках на 1,4% та 5,5%, а її зростання у 2022 році було несуттєвим. За останні роки зменшуються обсяги грошових коштів та їх еквівалентів, а також інших оборотних активів.

Наступним етапом необхідно оцінити структуру майна АТ «Криворізький

залізорудний комбінат», аналіз якої подано в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

**Аналіз структури майна АТ «Криворізький залізорудний комбінат»
за 2021-2023 роки, %**

Показники	Станом на				Відхилення		
	01.01. 2021 р.	01.01. 2022 р.	01.01. 2023 р.	31.12. 2023 р.	2021	2022	2023
Необоротні активи	37,5	39,9	37,8	38,6	2,5	-2,1	0,8
в т.ч. основні засоби	31,7	34,5	32,8	33,3	2,8	-1,7	0,5
Оборотні активи	62,5	60,1	62,2	61,4	-2,5	2,1	-0,8
в т. ч. запаси	8,7	8,9	15,1	19,5	0,2	6,3	4,3
дебіторська заборгованість	48,7	46,7	43,2	40,8	-2,0	-3,5	-2,4
грошові кошти та їх еквіваленти	4,6	3,9	2,5	0,9	-0,7	-1,4	-1,6
інші оборотні активи	0,5	0,7	1,4	0,3	0,1	0,7	-1,0
Активи	100,0	100,0	100,0	100,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: розраховано автором на основі [3]

Аналіз виявив, що в структурі майна АТ «Криворізький залізорудний комбінат» протягом усього періоду дослідження переважають оборотні активи. Також слід відмітити, що коливання їх питомої ваги є хвилеподібними, проте незначними – в межах 2,5 відсоткових пунктів. Відповідно протилежну динаміку має питома вага необоротного капіталу.

Негативно характеризує структуру активів підприємства значна питома ваги дебіторської заборгованості, хоча вона і скорочується. Так, частка загальної дебіторської заборгованості в активах скорочується на 2, 3,5 та 2,4 відсоткові пункти. Також, скорочується питома вага грошових коштів та зростає частка запасів.

Позитивним можна вважати зростання питомої ваги основних засобів в структурі як необоротних активів, так і активів в цілому.

Наступним кроком доцільно проаналізувати джерела формування майна базового підприємства, тобто його пасиви, що проведено в таблиці 2.3.

З таблиці видно, що власний капітал АТ «Криворізький залізорудний комбінат» у 2021 році суттєво скоротився - на 4931,4 млн. грн., або на 45,7%, і це є негативним. Навпаки позитивно характеризує діяльність підприємства його

зростання в наступні роки на 1263,7 млн. грн та на 247,6 млн. грн., хоча його обсяг не досягає рівня початку 2021 року. При чинами таких змін є коливання обсягів нерозподіленого прибутку.

Таблиця 2.3

Аналіз динаміки джерел фінансування АТ «Криворізький залізорудний комбінат» за 2021-2023 роки, тис. грн.

Показники	Станом на				Відхилення			Темп росту, %		
	01.01. 2021 р.	01.01. 2022 р.	01.01. 2023 р.	31.12. 2023 р.	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Власний капітал	10794403	5862987	7126743	7374319	-4931416	1263756	247576	54,3	121,6	103,5
в т.ч нерозподілений прибуток	8884780	4334017	5486043	5 455 040	-4550763	1152026	-31003	48,8	126,6	99,4
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1451838	1675712	1630045	1572806	223874	-45667	-57239	115,4	97,3	96,5
Поточні зобов'язання і забезпечення	815794	5895968	5802233	5644887	5080174	-93735	-157346	722,7	98,4	97,3
в т.ч. поточна кредиторська заборгованість:	567853	5565405	5344348	5336600	4997552	-221057	-7748	980,1	96,0	99,9
за розрахунками з учасниками	7476	5179050	5179031	5171553	5171574	-19	-7478	69275	100,0	99,9
Пасиви	13062035	13434667	14559021	14592012	372632	1124354	32991	102,9	108,4	100,2

Джерело: розраховано автором на основі [3]

Протилежну динаміку мають довгострокові та короткострокові зобов'язання та забезпечення у підприємства, які за 3 роки зросли.

Тобто поточні зобов'язання та забезпечення зростають протягом 2021 року на 5080,2 млн. грн, та зменшуються за 2022-2023 роки на 93,7 млн. грн, та на 157,3 млн. грн.

Серед поточних зобов'язань у 2021 році значно збільшились обсяги поточної кредиторської заборгованості різного виду особливо за розрахунками з учасниками. Їх скорочення у 2022-2023 роках є незначним.

Наступним етапом аналізу є оцінка структури джерел фінансування базового підприємства (табл. 2.4).

З таблиці видно, що в структурі джерел фінансування на початок 2021 року переважає власний капітал, і це позитивно характеризує стан підприємства, оскільки свідчить про його фінансову стійкість. Але вже протягом 2021 року ситуація різко змінюється, так як питома вага власного капіталу скоротилась на

0,39, та несуттєво зростає у 2022-2023 роках.

Таблиця 2.4

Аналіз структури джерел фінансування АТ «Криворізький залізорудний комбінат» за 2021-2023 роки, тис. грн.

Показники	Станом на				Відхилення		
	01.01. 2021 р.	01.01. 2022 р.	01.01. 2023 р.	31.12. 2023 р.	2021	2022	2023
Власний капітал	82,6	43,6	49,0	50,5	-39,0	5,3	1,6
в т.ч нерозподілений прибуток	68,0	32,3	37,7	37,4	-35,8	5,4	-0,3
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	11,1	12,5	11,2	10,8	1,4	-1,3	-0,4
Поточні зобов'язання і забезпечення	6,2	43,9	39,9	38,7	37,6	-4,0	-1,2
в т.ч. поточна кредиторська заборгованість:	4,3	41,4	36,7	36,6	37,1	-4,7	-0,1
за розрахунками з учасниками	0,1	38,5	35,6	35,4	38,5	-3,0	-0,1
Пасиви	100,0	100,0	100,0	100,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: розраховано автором на основі [3]

У складі власного капіталу нерозподілений прибуток є найбільш вагомими елементом, який визначає його частку, яка змінюється відповідно до динаміки цієї статті у грошовому вираженні.

Також у відповідності із динамікою у грошовому вираженні у 2021 році зростає питома вага довгострокових зобов'язань, а її скорочення у 2022-2023 роках є несуттєвим.

Як наслідок, на кінець періоду дослідження суттєво зростає питома вага короткострокових зобов'язань та забезпечень. В свою чергу, саме кредиторська заборгованість складає переважну частку у складі поточних зобов'язань та її суттєвим джерелом фінансування базового підприємства у 2022-2023 роках. В цьому розділі протягом трьох років значною є стаття заборгованості за розрахунками з учасниками, яка відображає заборгованість за виплатами дивідендів.

Отже, в цілому структуру капіталу базового підприємства вважати задовільною не можна.

Наступним етапом при характеристиці підприємства є дослідження стану його ліквідності. Відповідний аналіз коефіцієнтів подано в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

**Аналіз показників ліквідності АТ «Криворізький залізорудний
комбінат» у 2021-2023 роках**

Показники	Станом на				Відхилення		
	01.01. 2021 р.	01.01. 2022 р.	01.01. 2023 р.	31.12. 2023 р.	2021	2022	2023
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,74	0,09	0,06	0,02	-0,650	-0,025	-0,040
Коефіцієнт миттєвої ліквідності	8,62	1,17	1,18	1,08	-7,45	0,01	-0,10
Коефіцієнт покриття	10,01	1,37	1,56	1,59	-8,65	0,19	0,03

Джерело: розраховано автором на основі [3]

З таблиці видно, що рівень абсолютної ліквідності протягом 2021-2023 років не відповідає нормативним вимогам, що є негативно характеризує стан управління грошовими коштами підприємства. Якщо на початок 2021 року коефіцієнт не виправдано перевищує норматив, то в наступні контрольні дати він є значно нижчим. Тобто підприємство не здатне покрити свої негайні борги за рахунок грошових коштів та їх еквівалентів. Також однією з причин недостатньої абсолютної ліквідності є відсутність у АТ «Криворізький залізорудний комбінат» поточних фінансових інвестицій.

Коефіцієнт миттєвої ліквідності за весь період дослідження перевищує рекомендовані значення, не дивлячись на поступове скорочення, що є свідченням надлишкової ліквідності. Основною причиною такої ситуації є значні обсяги дебіторської заборгованості різного характеру у складі активів підприємства.

Значення коефіцієнта покриття на початок 2021 року також великий, та суттєво скорочується протягом 201 року, що є позитивним. У 2022-2023 роках він поступово зростає та коливається в межах рекомендованого значення. Тобто, можна визнати проблеми підприємства у забезпеченні власної ліквідності.

Наступним етапом загальної характеристики підприємства є дослідження його фінансової стійкості за допомогою системи коефіцієнтів, аналіз яких наведено в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

**Аналіз показників фінансової стійкості АТ «Криворізький
залізорудний комбінат» за 2021-2023 роки**

Показники	Станом на				Відхилення		
	01.01. 2021 р.	01.01. 2022 р.	01.01. 2023 р.	31.12. 2023 р.	2021	2022	2023
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,83	0,44	0,49	0,51	-0,39	0,05	0,02
Коефіцієнт леверіджу	0,21	1,29	1,04	0,98	1,08	-0,25	-0,06
Коефіцієнт вартості необоротних активів	0,37	0,40	0,38	0,39	0,02	-0,02	0,01
Коефіцієнт вартості оборотних активів	0,63	0,60	0,62	0,61	-0,02	0,02	-0,01
Коефіцієнт вартості реального основного капіталу	0,32	0,34	0,33	0,33	0,03	-0,02	0,01
Чисті оборотні кошти, тис. грн.	7353883	2174221	3252359	3317544	-5179662	1078138	65185
Власні оборотні кошти, тис. грн.	5902045	498509	1622314	1744738	-5403536	1123805	122424
Коефіцієнт маневрування власним капіталом	0,55	0,09	0,23	0,24	-0,46	0,14	0,01
Коефіцієнт закріплення ВОК в запасах	5,19	0,42	0,74	0,61	-4,77	0,32	-0,12

Джерело: розраховано автором на основі [3]

З таблиці видно, що протягом періоду дослідження суттєво погіршується співвідношення між складовими капіталу, і як наслідок знижується фінансова стійкість АТ «Криворізький залізорудний комбінат». Про це свідчать значення розрахованих коефіцієнтів. Зокрема, коефіцієнт фінансової незалежності скорочується на 0,39 і, не дивлячись на зростання протягом 2022-2023 років (на 0,07 одиниці) на кінець періоду аналізу знаходиться у нижньої межі нормативного значення та складає 51%. Коефіцієнт левериджу зростають у 2021 році, що свідчить про зростання фінансового ризику через посилення залежності підприємств від позикового капіталу. Показники цього коефіцієнту є значно більшими за межі нормативу, тобто АТ «Криворізький залізорудний комбінат» не здатне виконати власні зобов'язання у найближчий період часу. Ситуація дещо виправляється на кінець 2023 року.

Протягом 2021 та 2023 років відбувається зменшення коефіцієнту вартості необоротних активів у майні підприємства та відповідне зростання коефіцієнту

вартості оборотних активів, що не може вважатися позитивним, оскільки для базового підприємства необоротні активи виступають необхідною умовою для здійснення операційної діяльності та отримання прибутку. Протилежна динаміка протягом 2022 року може вважатися позитивною.

Позитивно характеризує загальну ситуацію доданій обсяг ЧОК та ВОК, хоча їх скорочення у 2021 році (викликане скороченням власного капіталу) є ознакою, яка потребує постійного моніторингу та контролю для уникнення загроз фінансовій стійкості.

Надалі оцінимо рентабельність підприємства в цілому та за окремими елементами (табл. 2.7):

Таблиця 2.7

Аналіз показників рентабельності АТ «Криворізький залізорудний комбінат» за 2021-2023 роки, %

Показники	Рік			Відхилення	
	2021	2022	2023	2022	2023
Рентабельність активів	30,37	7,98	-0,44	-22,39	-8,42
Рентабельність основних засобів	91,71	23,77	-1,32	-67,93	-25,09
Рентабельність оборотних активів	49,56	13,05	-0,70	-36,51	-13,76
Рентабельність власного капіталу	48,31	17,21	-0,87	-31,11	-18,08
Рентабельність продажу	36,06	17,77	-1,14	-18,30	-18,90

Джерело: розраховано автором на основі [3]

Проведений аналіз виявив збитковість діяльності АТ «Криворізький залізорудний комбінат» у 2023 році, хоча тенденція до погіршення ситуація мала місце ще у 2022 році. Причинами такої динаміки є як скорочення чистого прибутку у грошовому вираженні та поява чистого збитку, так і зростання вартості відповідних елементів активів.

Отже, загальний фінансово-економічний стан АТ «Криворізький залізорудний комбінат» не можна вважати задовільним.

2.2. Аналіз стану самофінансування АТ «Криворізький залізорудний комбінат»

Згідно прийнятої методики аналіз рівень самофінансування доцільно розпочати з оцінки формування чистого прибутку (табл. 2.8):

Таблиця 2.8

Аналіз формування чистого прибутку (збитку) АТ «Криворізький залізорудний комбінат» за 2020-2023 роки, тис. грн.

Показники	Рік				Відхилення			Темп росту, %		
	2020	2021	2022	2023	2021 від 2020	2022 від 2021	2023 від 2022	2021	2022	2023
Чистий дохід від реалізації продукції	6607075	11158331	6290171	5577923	4551256	-4868160	-712248	168,9	56,4	88,7
Собівартість реалізації продукції	3324555	4282254	2891384	3036394	957699	-1390870	145010	128,8	67,5	105,0
Валовий прибуток	3282520	6876077	3398787	2541529	3593557	-3477290	-857258	209,5	49,4	74,8
Інші операційні доходи	125354	0	116190	0	-125354	116190	-116190	0,0	-	0,0
Адміністративні витрати	157779	192326	201163	169470	34547	8837	-31693	121,9	104,6	84,2
Витрати на збут	984783	1184419	1732482	1553266	199636	548063	-179216	120,3	146,3	89,7
Інші операційні витрати	0	399235	0	544183	399235	-399235	544183	-	0,0	-
Фінансові результати від операційної діяльності	2265312	5100097	1581332	274610	2834785	-3518765	-1306722	225,1	31,0	17,4
Фінансові витрати	163015	170851	210420	346 886	7836	39569	136466	104,8	123,2	164,9
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування	2102297	4929246	1370912	-72276	2826949	-3558334	-1443188	234,5	27,8	x
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-403050	-905296	-253410	8 865	-502246	651886	262275	224,6	28,0	-3,5
Чистий прибуток (збиток)	1699247	4023950	1117502	-63411	2324703	-2906448	-1180913	236,8	27,8	x

Джерело: розраховано автором на основі [3]

Проведений аналіз виявив, що чистий дохід від реалізації продукції АТ «Криворізький залізорудний комбінат» збільшується тільки у 2021 році на 4551,2 млн. грн, або на 68,9%, але у 2022-2023 роках він суттєво зменшується на 43,6% та 11,3%. Це стало наслідком тих проблем, з якими стикнувся комбінат з початком військових дій на території України: логістичних (запровадження квот

та конвенцій), валютних розрахунків, невизначеність, перебоїв з постачанням електроенергії та суттєвого браку потужностей, падіння попиту та неплатоспроможність клієнтів, руйнування ланцюгів постачання і дефіцит фінансування.

Зростання вартості сировини, матеріалів та енергоресурсів, вплинуло на зростання собівартості виробленої продукції, яка зростає при скороченні виручки у 2023 році вона на 145 млн. грн, або на 25%.

Результатом такої ситуації стало те, що валовий прибуток зростав у 2021 році, коли мало місце пожвавлення ділової активності після закінчення карантину, але вже у 2022-2023 рр. він почав скорочуватись на 3477,3 млн. грн. та на 857,6 млн. грн, або на 50,6% та 25,2%.

У 2021-2022 роках зростали адміністративні витрати та витрати на збут, що зумовлено загальним зростанням цін та тарифів на залізничні перевезення. Їх скорочення у 2023 році пояснюється загальним зниженням обсягів відвантаження та реалізації. Також привертає увагу нерівномірна динаміка інших операційних доходів та витрат. Все це викликало зменшення фінансового результату від операційної діяльності у 2022-2023 роках на 69% та на 82,6%, хоча позитивним слід вважати той факт, що підприємству вдалось зберегти прибутковість основної діяльності.

Але негативно вплинуло на фінансовий результат від звичайної діяльності АТ «Криворізький залізорудний комбінат» у 2023 році поступове збільшення фінансових витрат. Як наслідок, він мав від'ємне, враховуючи, що ніяких додаткових фінансових доходів підприємство не мало.

У 2020-2022 роках підприємство нараховувало та сплачувало податок на прибуток, але у 2023 році через наявність від'ємного фінансового результату до оподаткування АТ «Криворізький залізорудний комбінат» сформувало дохід з податку на прибуток.

Тим не менш, проблеми та ризики, що сформувались у 2022 році продовжили свій вплив у 2023 році, внаслідок чого підприємство отримало чистий збиток у розмірі 63,4 млн.

Наступним кроком необхідно проаналізувати таку складову як амортизаційні відрахування АТ «Криворізький залізорудний комбінат»

Згідно обраної облікової політики на 2021–2023 роки в бухгалтерському обліку по основним засобам, нематеріальним активам обрано прямолінійний метод нарахування амортизації, по малоцінним необоротним матеріальним активам амортизація нараховується методом 100% зносу в момент введення в експлуатацію.

Розглянемо динаміку нарахованих амортизаційних відрахувань та їх питому вагу в структурі витрат підприємства (див. рис. 2.2).

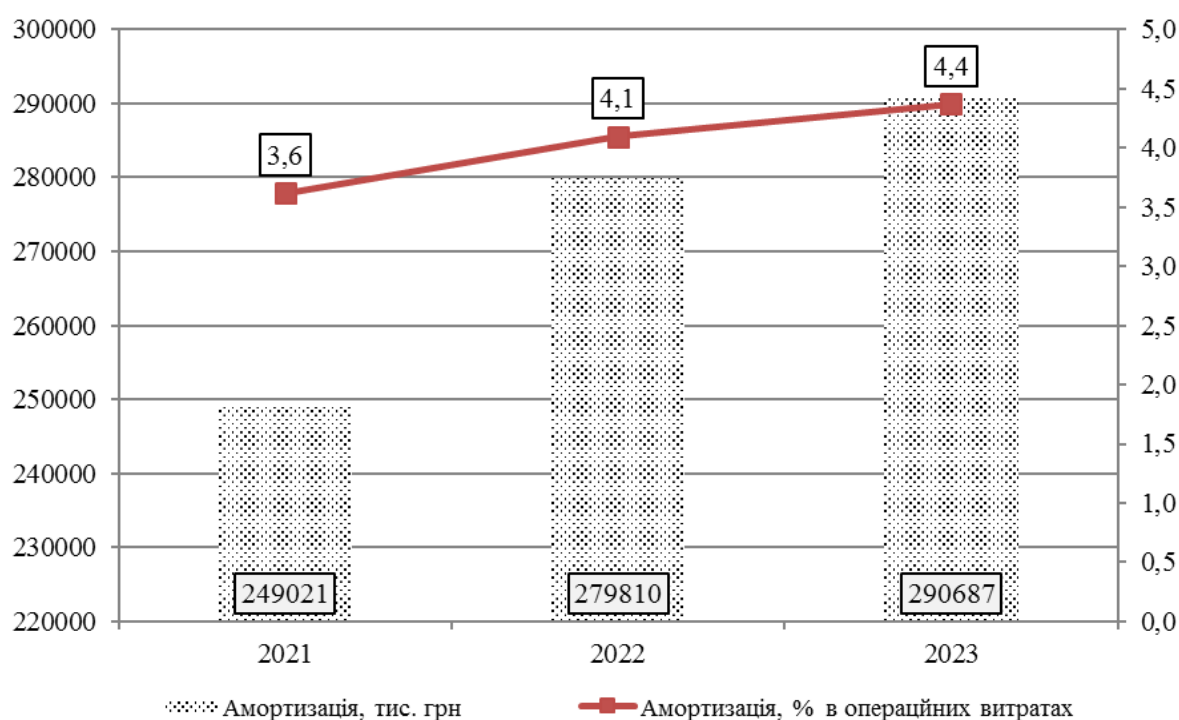

Рис. 2.2. Динаміка обсягів амортизації та її питомої ваги в операційних витратах за 2021–2023 роки

Джерело: розраховано автором на основі [3]

Діаграма наочно показує, що протягом 2021–2023 років обсяги нарахованої амортизації зростають, тобто підприємство вводить в дію основні виробничі фонди. Таке зростання в майбутньому може забезпечити оновлення існуючих потужностей.

З іншого боку, відбувається щорічне зростання частки амортизаційних відрахувань в структурі витрат підприємства. Це є негативним для підприємства,

оскільки збільшує собівартість та знижує прибуток підприємства.

Наступним етапом необхідно проаналізувати чистий грошовий потік підприємства (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

**Аналіз АТ «Криворізький залізорудний комбінат»
за 2020-2023 роки, тис. грн.**

Показники	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Абсолютне відхилення			Темп росту, %		
					2021 від 2020	2022 від 2021	2023 від 2022	2021	2022	2023
Чистий прибуток	1699247	4023950	1117502	-63411	2324703	-2906448	-1180913	236,8	27,8	-5,7
Амортизація	200628	249021	279810	290687	48393	30789	10877	124,1	112,4	103,9
Cash-flow	1899875	4272971	1397312	227276	2373096	-2875659	-1170036	224,9	32,7	16,3

Джерело: розраховано автором на основі [3]

Дані таблиці свідчать, що у 2022 році відбувається різке скорочення показника Cash-flow – на 2,9 млрд грн, викликане переважно значним зниженням обсягу чистого прибутку підприємства, а у 2023 році АТ «Криворізький залізорудний комбінат» вже отримує чистий збиток, що також знижує суму чистого грошового потоку, хоча обсягів амортизаційних нарахувань вистачає для покриття цієї від’ємної суми. Отже, динаміку чистого грошового потоку базового підприємства зумовлює головним чином динаміка чистого прибутку.

Згідно методики доцільним є оцінка грошових потоків підприємства від кожного виду діяльності.

Розглянемо динаміку вхідних грошових потоків від операційної діяльності АТ «Криворізький залізорудний комбінат» (див. табл. 2.10).

З таблиці видно, що надходження від операційної діяльності скоротились на 5972,5 млн. грн, або на 48,3%, та на 1066,1 млн. грн., або на 16,7% відповідно у 2022 та 2023 роках, що є негативним явищем, так як операційна діяльність є основною діяльністю підприємства, яка забезпечує його прибутком.

З іншого боку у 2022 році суттєво зросли надходження від повернення податків (у 466 разів), та ще у 2 рази у 2023 році за рахунок відшкодування ПДВ. Це пов’язано з тим, що сплата ПДВ до бюджету здійснюється на авансовій

основі, а скорочення виручки від продажу суттєво скоротило обсяги податків, які повинно сплачувати АТ «Криворізький залізорудний комбінат».

Таблиця 2.10

**Аналіз динаміки вхідних грошових потоків від операційної діяльності
АТ «Криворізький залізорудний комбінат» за 2021-2023 роки, тис. грн.**

Надходження	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення		Темп росту, %	
				2022 від 2021	2023 від 2022	2022 рік	2023 рік
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	12367788	6395321	5329194	-5972467	-1066127	51,7	83,3
Повернення податків і зборів	546	254567	537475	254021	282908	46624,0	211,1
у тому числі податку на додану вартість	546	254567	537396	254021	282829	46624,0	211,1
Цільового фінансування	41580	43366	41149	1786	-2217	104,3	94,9
Надходження авансів від покупців і замовників	21349	125767	452	104418	-125315	589,1	0,4
Надходження від повернення авансів	2498	1525	3406	-973	1881	61,0	223,3
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	1853	4007	7185	2154	3178	216,2	179,3
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3484	168	53	-3316	-115	4,8	31,5
Надходження від операційної оренди	0	1163	1066	1163	-97	0	91,7
Інші надходження	136665	143904	134720	7239	-9184	105,3	93,6
Разом	12576309	7224355	6592096	-5351954	-632259	57,4	91,2

Джерело: розраховано автором на основі [3]

Також у 2022 році збільшились надходження авансів від покупців та замовників (у 6 разів) та цільове фінансування (на 4,3%). Але в 2023 році ситуацію була повністю протилежною за зазначеними статтями. Протилежною є динаміка надходжень від повернення авансів.

Постійно скорочуються обсяги надходжень від боржників у вигляді неустойки, штрафів, пені. З одного боку це зменшує підприємству додатковий дохід, проте з іншого є фактором покращення розрахункової дисципліни. Постійно зростають надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках, хоча суми є порівняно несуттєвими.

Тобто в 2021 році операційна діяльність на підприємстві здійснювалась більш ефективно і приносила кошти підприємству.

Розглянемо динаміку вихідних грошових потоків від операційної діяльності АТ «Криворізький залізорудний комбінат» (див. табл. 2.11).

Таблиця 2.11

Аналіз динаміки вихідних грошових потоків від операційної діяльності АТ «Криворізький залізорудний комбінат» за 2021-2023 роки, тис. грн.

Витрачання	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення		Темп росту, %	
				2022 від 2021	2023 від 2022	2022 рік	2023 рік
Витрачання на оплату товарів (робіт, послуг)	1833913	2107917	2048950	274004	-58967	114,9	97,2
Праці	1193285	1148706	986314	-44579	-162392	96,3	85,9
Відрахувань на соціальні заходи	355381	339022	291403	-16359	-47619	95,4	86,0
Зобов'язань з податків і зборів	3425746	1165184	1003169	-2260562	-162015	34,0	86,1
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	1037431	267446	136640	-769985	-130806	25,8	51,1
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	654232	5841	0	-648391	-5841	0,9	0,0
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	1734083	891897	866529	-842186	-25368	51,4	97,2
Витрачання на оплату авансів	76682	89041	10397	12359	-78644	116,1	11,7
Інші витрачання	1295989	1967527	1609823	671538	-357704	151,8	81,8
Разом	11606826	7983021	6954422	-3623805	-1028599	68,8	87,1

Джерело: розраховано автором на основі [3]

Дані таблиці свідчать, що на кінець 2022 року вихідний грошовий потік підприємства від операційної діяльності скоротився на 3623,8 млн. грн., або на 31,2%, при цьому надходження коштів від операційної діяльності також скорочувались.

На скорочення видатків від операційної діяльності значно вплинуло скорочення витрат на зобов'язання за податками та зборами різного виду. Разом з тим суттєво зросли витрати на оплату товарів.

Протягом 2023 року ситуація в цілому погіршується, так як вихідні потоки скоротились ще на 1028,6 млн. грн., що є не позитивним, а надходження коштів від операційної діяльності скоротились меншими темпами (на 12,9%). Це свідчить про нераціональне управління та використання коштів підприємства на ведення операційної діяльності. Суттєво скорочуються витрати на оплату товарів (на 59 млн.) на підприємстві, проте на погіршення ситуація на підприємстві вплинуло скорочення сплачених податків і зборів (на 13,9%), на соціальні заходи (14%) та на оплату праці (на 14,1%). Позитивним стало скорочення грошового потоку на інші витрачання.

Розглянемо динаміку вхідних грошових потоків від інвестиційної діяльності АТ «Криворізький залізорудний комбінат» (див. рис. 2. 3).

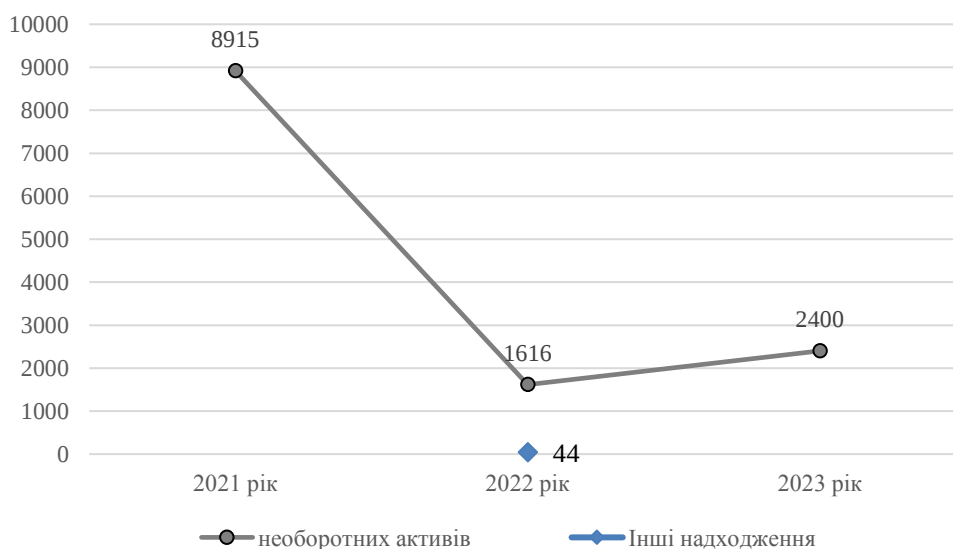

Рис. 2.3. Динаміка вхідних грошових потоків від інвестиційної діяльності АТ «Криворізький залізорудний комбінат» за 2021-2023 роки, тис. грн.

Джерело: розраховано автором на основі [3]

Протягом 2021-2023 років надходження від інвестиційної діяльності зменшились на 7,3 млн. грн. Значний перепад в надходженнях від інвестиційної діяльності відбувся на кінець 2022 року. Причиною цього є зменшення статей: реалізація необоротних активів на 7,3 млн. грн. не дивлячись на складну ситуацію у 2023 році АТ «Криворізький залізорудний комбінат» здійснює

інвестування в необоротні активи, проте незначне..

Зменшення грошових надходжень від інвестиційної діяльності пов'язано з придбанням необоротних активів, але насторожує відсутність ефективності їх використання протягом досить тривалого часу (три роки).

Вихідні грошові потоки від інвестиційної діяльності АТ «Криворізький залізорудний комбінат» формувались за рахунок придбання необоротних активів, проте позитивною є загальна тенденція до їх зростання (рис. 2.4). інші платежі поступово скорочувались.

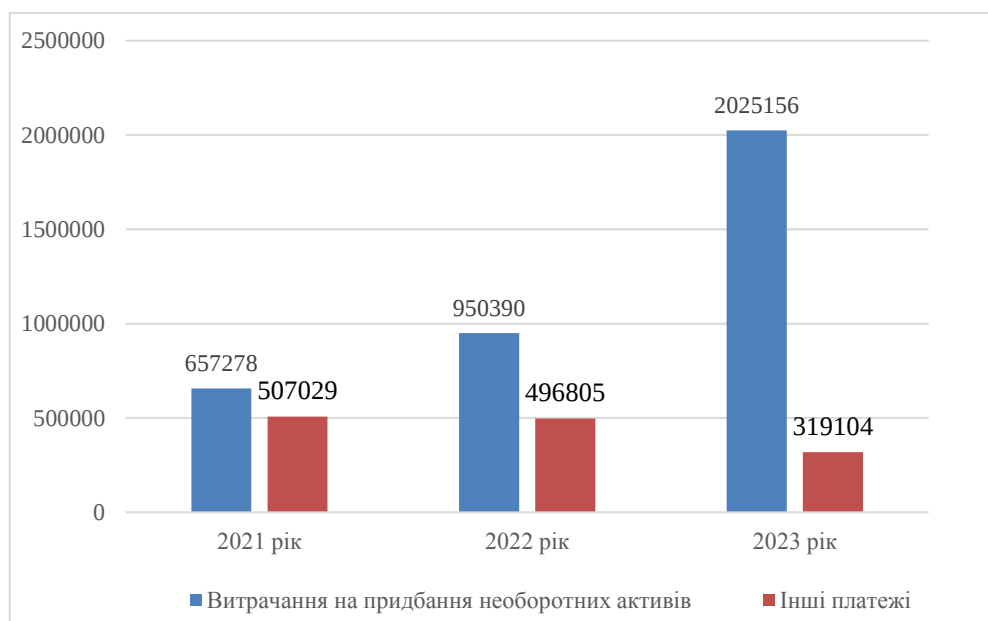

Рис. 2.4. Динаміка вихідного грошового потоку від інвестиційної діяльності АТ «Криворізький залізорудний комбінат» за 2021-2023 роки, тис. грн.

Джерело: розраховано автором на основі [3]

Вхідні грошові потоки від фінансової діяльності на підприємстві протягом періоду дослідження іншими надходженнями, але їх обсяги є незначними та до того ж скорочуються протягом 2021-2023 років..

Розглянемо динаміку вихідних грошових потоків від фінансової діяльності АТ «Криворізький залізорудний комбінат» (табл.2.13).

Дані таблиці свідчать, що протягом останніх років видатки за фінансовою діяльністю мали змінний характер, що пов'язано зі зростанням обсягу коштів на сплату дивідендів акціонерам лише у 2021 році.

Таблиця 2.12

Аналіз динаміки вихідних грошових потоків від фінансової діяльності АТ «Криворізький залізорудний комбінат» за 2021-2023 роки, тис. грн.

Витрачання	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення		Темп росту, %	
				2022 від 2021	2023 від 2022	2022 рік	2023 рік
Витрачання на:							
Сплату дивідендів	3669500	19	3	-3669481	-16	0,0	15,8
Інші платежі	927	7745	8922	6818	1177	835,5	115,2
Разом	3670427	7764	8925	-3662663	1161	0,2	115,0

Джерело: розраховано автором на основі [3]

Разом з тим слід відмітити, що ці кошти виплачуються не за рахунок чистого прибутку підприємства. У 2022 році обсяги витрачань суттєво скоротились.

Наступним кроком проаналізуємо загальний грошовий потік базового підприємства.

Таблиця 2.13

Аналіз динаміки грошового потоку АТ «Криворізький залізорудний комбінат» за 2021-2023 роки, тис. грн.

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення		Темп росту, %	
				2022 від 2021	2023 від 2022	2022 рік	2023 рік
Чистий рух коштів від операційної діяльності	4406326	151951	103447	-4254375	-48504	3,4	68,1
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-676256	-560423	-333254	115833	227169	82,9	59,5
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	-3670249	-7593	-8806	3662656	-1213	0,2	116,0
Чистий рух коштів за звітний період	59821	-416065	-238613	-475886	177452	-695,5	-695,5

Джерело: розраховано автором на основі [3]

Дані таблиці свідчать, що у 2021 році переважна частка в грошовому потоці належить чистому руху коштів від операційної діяльності, при чому його значення є позитивним. Але у 2022 році цей грошовий потік скорочується на 4254,4 млн. грн., у 2023 ще на 48,5 млн. грн, і така ситуація не може вважатись

позитивною, так як надходження коштів від операційної діяльності є основним джерелом ресурсів для подальшої діяльності підприємства.

Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності на підприємстві має від’ємне значення, але обсяг грошового потоку відповідно скорочується, що зумовлене зниженням обсягів інвестицій. Позитивним є його від’ємне значення.

Чистий рух коштів від фінансової діяльності також зменшувався протягом 2021-2023 років. Причиною цього було те, що на кінець кожного року підприємство виплатило акціонерам дивіденди. Зменшення коштів від фінансової діяльності є негативним явищем, так як спричиняє зменшення власних ресурсів підприємства і негативно впливає на подальший розвиток підприємства. В результаті у підприємства у 2022 та 2023 роках зменшився чистий рух коштів, що призводить до зменшення готівкових коштів на банківських рахунків підприємства.

Також на кінець 2022 та 2023 років має місце від’ємний грошовий потік.

Відповідно до проведеного аналізу руху грошових коштів АТ «Криворізький залізорудний комбінат» за останні три роки можна зробити висновки, що на підприємстві здійснюється не ефективне (не раціональне) управління фінансовими ресурсами. Не забезпечується достатність чистого грошового потоку від операційної діяльності та збалансованості грошових потоків. Тобто підприємство не забезпечує достатнього рівня самофінансування.

Наступним кроком доцільно оцінити рівень самофінансування підприємства за допомогою спеціальних коефіцієнтів (табл. 2.14).

Слід відмітити, що АТ «Криворізький залізорудний комбінат» здійснює дивідендні виплати у 2021 році за рахунок нерозподілених прибутків минулих періодів, а тому для нього прибуток, спрямований до фонду нагромадження дорівнює чистому прибутку поточного року (а в окремі роки – чистому збитку).

Проаналізувавши результати розрахунків слід зазначити, що відбувається погіршення за всіма коефіцієнтами. Так, зниження коефіцієнту фінансової стійкості свідчить про переважання серед джерел фінансування АТ «Криворізький залізорудний комбінат» позикового капіталу.

Таблиця 2.14

Аналіз рівня самофінансування АТ «Криворізький залізорудний комбінат» за 2021-2023 роки

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення	
				2022 від 2021	2023 від 2022
Коефіцієнт фінансової стійкості	1,69	0,87	0,99	-0,83	0,12
Коефіцієнт самофінансування	0,87	0,19	0,03	-0,68	-0,16
Коефіцієнт стійкості процесу самофінансування	0,51	0,22	0,03	-0,30	-0,18
Рентабельність процесу самофінансування, %	51,30	21,51	3,13	-29,79	-18,38

Джерело: розраховано автором на основі [3]

Зниження значення коефіцієнту самофінансування та коефіцієнту стійкості самофінансування означає, підприємство не має фінансової міцності, а розширене відтворення на ньому проводиться за рахунок залученого фінансування.

Підтверджує таке погіршення ситуації і аналіз потоку самофінансування, наведений на рис. 2.8:

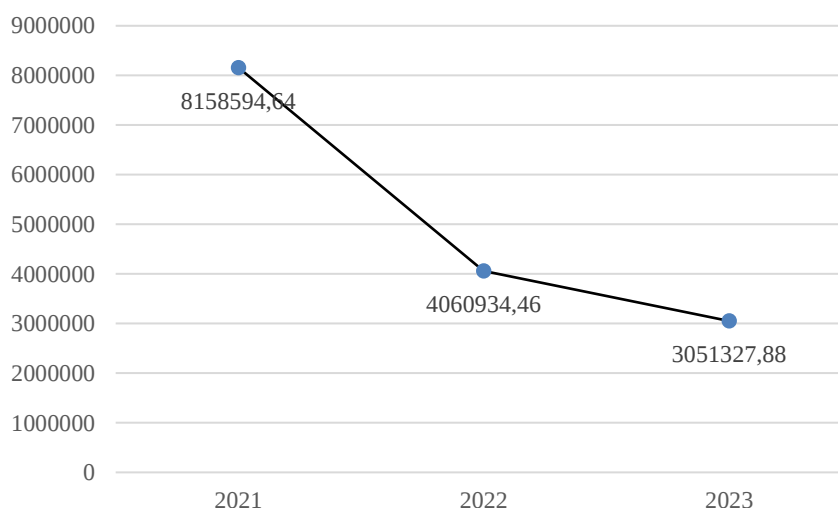

Рис. 2.8. Потік самофінансування АТ «Криворізький залізорудний комбінат» за 2021-2023 роки, тис. грн.

Отже, рівень самофінансування АТ «Криворізький залізорудний комбінат» вважати задовільним не можна.

2.3. Оцінка місця АТ «Криворізький залізорудний комбінат» серед інших підприємств галузі

Ефективне управління підприємством неможливе без оцінки його позиції в галузі та виявлення загальних тенденцій, які стосуються як самого підприємства, так і його конкурентів. Для проведення таких досліджень зручно використовувати порівняльний фінансовий аналіз.

Порівняльний (просторовий) аналіз є внутрішнім аналізом фінансових показників, що охоплює дані звітності окремого підприємства та його дочірніх структур (філій), а також міжгосподарський аналіз, який порівнює показники конкретної фірми з показниками конкурентів або середньогалузевими даними.

Теорія та практика аналізу розробили ряд методів для порівняння фінансових показників з метою виявлення відхилень та визначення причин, які їх викликали. Для цього фактичні дані порівнюються з:

- плановим завданням;
- встановленими нормативами;
- даними попередніх періодів;
- з підрозділами даного підприємства;
- середньогалузевими показниками;
- внутрішніми і зовнішніми стандартами;
- показниками кращих підприємств.

Якщо всі показники, з якими порівнюються фактичні дані, вважаються базовими, то абсолютне відхилення визначається як різниця між фактичним значенням і базою порівняння. Щоб отримати відносне відхилення, необхідно поділити абсолютне відхилення на значення базового показника і помножити отриману частку на 100%.

У процесі порівняння показників виявляються як абсолютні, так і відносні відхилення, визначаються причини цих відхилень, а також розробляються заходи для покращення фінансової діяльності, якщо відхилення свідчать про погіршення фінансово-економічного стану підприємства.

У американській економічній літературі порівняння фактичних даних із встановленими завданнями відноситься до контролю, тоді як порівняння варіантів можливих рішень або фактичного виконання з альтернативними варіантами вважається економічним аналізом..

Перевагами цього методу є:

гнучкий та динамічний,

є основою комплексної оцінки показників фінансово-господарської діяльності.

Недоліки методи полягають у наступному:

трудомісткий;

можливий при наявності доступної, повної і достовірної інформації; важко використовувати з урахуванням фактору часу;

ототожнення різних напрямків оцінки фінансового стану;

для того, щоб за результатами порівняння можна було зробити правильні висновки, необхідно забезпечити відповідність показників та їх однорідність за календарними строками, методами оцінки, умовами роботи, інфляційними процесами [6].

Порівняльний аналіз діяльності та рівня самофінансування АТ «Криворізький залізорудний комбінат» в даній роботі пропонуємо проводити з показниками ПрАТ «Суха Балка» та АТ «Покровський ГЗК».

Приватне акціонерне товариство «Суха Балка» займається видобування залізної руди підземним способом. Основним видом продукції ПрАТ «Суха Балка» є руда залізна агломераційна. Продукція підприємства постачається на металургійні комбінати, де використовується в металургійному виробництві. Якість продукції визначає вміст корисного компонента - заліза (Fe,%) в руді. Товарна продукція реалізується на експорт з вмістом заліза 60%, а на внутрішньому ринку (металургійним комбінатам України) з вмістом заліза 56-60 %.

Основними клієнтами та покупцями є: ПАТ «Південний ГЗК», ПАТ «Дніпровський МК», ПАТ «Запоріжсталь», а також металургійні комбінати

Польщі, Словаччини, Словенії, Чехії, Туреччини, Китаю.

Акціонерне товариство «Покровський гірничо-збагачувальний комбінат» займається видобутком і переробкою марганцевих руд, виробництвом марганцевого концентрату і агломерату, які є сировиною для феросплавних заводів.

Основний ринок збуту для підприємства – це український внутрішній ринок. Основними клієнтами продукції АТ «Покровський ГЗК» на внутрішньому ринку металургійної галузі є АТ «Нікопольський завод феросплавів» і АТ «Запорізький завод феросплавів», ПАТ «Дніпровський металургійний завод».

Звітність підприємств, обраних для порівняння, наведена у додатках В1-В8.

Пропонуємо оцінити фінансову стійкість порівнюваних підприємств за останні два роки та визначити місце АТ «Криворізький залізорудний комбінат» серед інших підприємств галузі. Відповідне порівняння проводиться в табл. 2.15.

Таблиця 2.15

Порівняння показників фінансової стійкості АТ «Криворізький залізорудний комбінат» з іншими підприємствами галузі

Показники	АТ «Криворізький залізорудний комбінат»			ПрАТ «Суха Балка»			АТ «Покровський ГЗК»		
	На 01.01. 2022 р.	На 01.01. 2023 р.	На 31.12. 2023 р.	На 01.01. 2022 р.	На 01.01. 2023 р.	На 31.12. 2023 р.	На 01.01. 2022 р.	На 01.01. 2023 р.	На 31.12. 2023 р.
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,44	0,49	0,51	0,56	0,71	0,65	0,46	0,45	0,32
Коефіцієнт леверіджу	1,29	1,04	0,98	0,79	0,40	0,54	1,18	1,24	2,12
Коефіцієнт вартості необоротних активів	0,40	0,38	0,39	0,31	0,49	0,45	0,61	0,51	0,54
Коефіцієнт вартості оборотних активів	0,60	0,62	0,61	0,69	0,51	0,55	0,39	0,49	0,46
Коефіцієнт вартості реального основного капіталу	0,34	0,33	0,33	0,18	0,44	0,40	0,48	0,44	0,45
Чисті оборотні кошти, тис. грн.	2174221	3252359	3317544	3044268	4122611	3554606	496389	580687	261977
Власні оборотні кошти, тис. грн.	498509	1622314	1744738	1771847	2964390	2538298	-725987	-322322	-1109248

Джерело: розраховано автором на основі [3, 4, 54]

Отже, аналіз виявив, що найвищу фінансову стійкість має ПрАТ «Суха Балка». Слід зазначити, що протягом періоду дослідження комбінати працювали головним чином за рахунок власних коштів. Проте АТ «Криворізький залізорудний комбінат» погіршує свою фінансову незалежність, в той час як ПрАТ «Суха Балка», навпаки, посилює її.

Відповідно, оскільки коефіцієнт фінансової незалежності на цих підприємствах не відповідає нормативу, наявна невідповідність нормативу і коефіцієнту леверіджу.

Негативним для всіх підприємств є зниження коефіцієнта вартості необоротних активів у майні підприємства. Особливо критичним воно є АТ «Криворізький залізорудний комбінат». Зниження цього коефіцієнту в майні підприємства означає, що відбувається скорочення саме вартості виробних потужностей на всіх підприємствах. Найкращою є ситуація у АТ «Покровський ГЗК», хоча на кінець 2022 року частка основного капіталу в структурі активів суттєво скорочується.

Якщо аналізувати обсяги чистих та власних оборотних коштів, то лише АТ «Криворізький залізорудний комбінат» та ПрАТ «Суха Балка» забезпечені ними на кінець періоду проведення дослідження, тобто власного капіталу підприємств вистачає для фінансування мінімуму оборотних коштів, необхідних для їх безперебійного функціонування. Негативним проте для всіх підприємств є скорочення обсягів як чистих, так і власних коштів у 2022 році.

Отже, пропонуємо вважати більш фінансово стійким ПрАТ «Суха Балка», потім АТ «Криворізький залізорудний комбінат», а на останньому місці – АТ «Покровський ГЗК».

Далі проводимо аналіз рентабельності для порівнюваних підприємств. Розрахунок відповідних показників проведено за допомогою Microsoft Excel, а результати згруповано в таблицю 2.16.

Результати проведених розрахунків засвідчили, що найбільш ефективно за 2022-2023 роки спрацювало ПрАТ «Суха Балка». Що стосується АТ «Криворізький залізорудний комбінат» та АТ «Покровський ГЗК» то вони є

рентабельним за показником чистого прибутку лише у 2022 році, проте показники рентабельності базового підприємства є нижчими, ніж у АТ «Покровський ГЗК».

Таблиця 2.16

Порівняльний аналіз показників рентабельності АТ «Криворізький залізорудний комбінат» з іншими підприємствами галузі, %

Показники	АТ «Криворізький залізорудний комбінат»		ПрАТ «Суша Балка»		АТ «Покровський ГЗК»	
	2022 рік	2023 рік	2022 рік	2023 рік	2022 рік	2023 рік
Рентабельність активів	7,98	-0,44	6,25	1,59	-0,99	-12,68
Рентабельність основних засобів	23,77	-1,32	25,80	6,94	-2,23	-29,35
Рентабельність оборотних активів	13,05	-0,70	9,30	2,27	-2,26	-26,82
Рентабельність власного капіталу	17,21	-0,87	6,25	1,59	-2,19	-33,24
Рентабельність продажу	17,77	-1,14	16,14	3,93	-3,22	-56,67

Джерело: розраховано автором на основі [3, 4, 54]

АТ «Покровський ГЗК» за результатами 2022 року отримало збитки через значний обсяг витрат і є неприбутковим, а у 2023 році його рентабельність є високою.

Оцінимо надалі ліквідність порівнюємих підприємств (табл. 2.18).

Таблиця 2.17

Порівняльний аналіз показників ліквідності АТ «Криворізький залізорудний комбінат» з іншими підприємствами галузі

Показник	АТ «Криворізький залізорудний комбінат»			ПрАТ «Суша Балка»			АТ «Покровський ГЗК»		
	На 01.01. 2022 р.	На 01.01. 2023 р.	На 31.12. 2023 р.	На 01.01. 2022 р.	На 01.01. 2023 р.	На 31.12. 2023 р.	На 01.01. 2022 р.	На 01.01. 2023 р.	На 31.12. 2023 р.
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,09	0,06	0,02	1,999	4,204	2,954	0,00	0,00	0,00
Коефіцієнт миттєвої ліквідності	1,17	1,18	1,08	2,16	4,51	3,08	0,52	0,42	0,47
Коефіцієнт покриття	1,37	1,56	1,59	2,29	5,25	3,46	1,35	1,33	1,13

Джерело: розраховано автором на основі [3, 4, 54]

Результати аналізу показують, що протягом 2022–2023 років АТ «Криворізький залізорудний комбінат» та АТ «Покровський ГЗК» мали низький рівень ліквідності за показником абсолютної ліквідності, тобто ці підприємства були в недостатній мірі забезпечено готівковими коштами та їх еквівалентами. Найкращий стан за показником абсолютної ліквідності на кінець 2023 року склався у ПрАТ «Суша Балка».

Коефіцієнти миттєвої ліквідності АТ «Криворізький залізорудний комбінат» на кінець 2023 року також є більшими за рекомендоване значення. Така ж ситуація склалась і у ПрАТ «Суша Балка». Що стосується АТ «Покровський ГЗК», то слід відмітити, що значення коефіцієнту миттєвої ліквідності протягом 2022-2023 років нижче за нормативне та наявна тенденція до його зменшення, що є позитивним.

Протягом 2022–2023 років всі досліджувані підприємства мали коефіцієнт покриття більший за одиницю, тобто їм вистачає власних оборотних коштів для покриття поточних зобов'язань. Слід відмітити, що на кінець 2023 року ситуація на комбінатах не погіршується. Ситуація на АТ «Покровський ГЗК» може вважатися більш критичною, з тієї точки зору, що його коефіцієнт покриття на початок 2023 року мав критично низьке значення, тобто можна говорити про неефективність використання коштів та нераціональне управління оборотним капіталом. На відміну від ПрАТ «Суша Балка» та АТ «Покровський ГЗК» динаміка коефіцієнта покриття АТ «Криворізький залізорудний комбінат» є більш стабільною.

Отже, найбільш ліквідним серед зазначених підприємств слід вважати АТ «Криворізький залізорудний комбінат», решта підприємств мають проблему у надмірній ліквідності, яка потребує вирішення.

Наступним кроком необхідно оцінити такий показник самофінансування підприємств, як Cash-flow (табл. 2.18).

В грошовому обсязі, більший розмір Cash-flow має ПрАТ «Суша Балка», проте необхідно враховувати і масштаби виробництва на кожному підприємстві. Слід зазначити, що загальні тенденції є кращими у ПрАТ «Суша Балка», оскільки

його Cash-flow скорочується меншими темпами зростає, і підприємство не мало збитків, які б негативно впливали на підсумковий показник (як у АТ «Покровський ГЗК» та АТ «Криворізький залізорудний комбінат»).

Таблиця 2.18

Порівняльний аналіз Cash-flow АТ «Криворізький залізорудний комбінат» з іншими підприємствами галузі

Показники	АТ «Криворізький залізорудний комбінат»		ПрАТ «Суша Балка»		АТ «Покровський ГЗК»	
	2022 рік	2023 рік	2022 рік	2023 рік	2022 рік	2023 рік
Чистий прибуток	1117502	-63411	487878	114837	-47933	-624048
Амортизація	279810	290687	147626	178788	298435	260388
Cash-flow	1397312	227276	635504	293625	250502	-363660

Джерело: розраховано автором на основі [3, 4, 54]

Оцінити та порівняти рівень самофінансування підприємств можна за допомогою комплексу показників, які наведено в табл. 2.19:

Таблиця 2.20

Порівняльний аналіз показників самофінансування АТ «Криворізький залізорудний комбінат» з іншими підприємствами галузі

Показники	АТ «Криворізький залізорудний комбінат»		ПрАТ «Суша Балка»		АТ «Покровський ГЗК»	
	2022 рік	2023 рік	2022 рік	2023 рік	2022 рік	2023 рік
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,87	0,99	1,71	2,14	0,83	0,62
Коефіцієнт самофінансування	0,19	0,03	0,22	0,13	0,09	-0,12
Коефіцієнт стійкості процесу самофінансування	0,22	0,03	0,13	0,06	0,11	-0,19
Рентабельність процесу самофінансування, %	21,51	3,13	12,88	5,96	11,45	-19,37

Джерело: розраховано автором на основі [3, 4, 54]

Аналіз рівня самофінансування виявив в цілому негативні тенденції. Так, АТ «Криворізький залізорудний комбінат» та АТ «Покровський ГЗК» мають низький коефіцієнт фінансової стійкості, а АТ «Покровський ГЗК» у 2022 році

навіть від'ємні значення коефіцієнтів самофінансування та стійкості процесу самофінансування. Така ситуація пояснюється значними обсягами чистих збитків, отриманих цими підприємствами. В свою чергу, ПрАТ «Суша Балка» має кращі знамення зазначених показників, хоча у 2023 році вони дещо погіршуються.

Отже, серед підприємств галузі більш здатним до самофінансування слід вважати ПрАТ «Суша Балка», АТ «Криворізький залізорудний комбінат» знаходиться на другому місці, а на останньому – АТ «Покровський ГЗК».

Висновки до розділу 2

Проведений аналіз показав, що вважати фінансовий стан АТ «Криворізький залізорудний комбінат» задовільним не можна.

У 2022-2023 роках відбувається зниження обсягів виробництва і реалізації залізної руди, причиною чого є військові дії та викликані ними руйнування та окупація частини території України, де були основні внутрішні споживачі базового підприємства.

В загальному підсумку обсяги активів АТ «Криворізький залізорудний комбінат» збільшуються протягом 2021–2023 років, в першу чергу за рахунок зростання обсягу основного капіталу. Основні засоби у 2021 році зросли 11,8%, у 2022 році – на 2,9% та ще на 1,9% у 2023 році.

Оборотні активи зростають лише у 2022 році - та скорочуються у 2021 та 2023 роках. У їх складі зростає загальна сума запасів. Дебіторська заборгованість АТ «Криворізький залізорудний комбінат» скорочувалась у 2021 та 2023 роках на 1,4% та 5,5%, а її зростання у 2022 році було несуттєвим.

В структурі активів АТ «Криворізький залізорудний комбінат» на початок 2021 року переважають оборотні активи і така ситуація зберігається протягом всіх років аналізу. Переважна частка в структурі необоротного капіталу

належить основним засобам. У складі оборотних активів вагомою є частка дебіторської заборгованості, хоча вона скорочується у 2021-2023 роках.

Відбувається скорочення обсягів власного капіталу АТ «Криворізький залізорудний комбінат» - у 2021 році, а його зростання протягом 2022-2023 років таке скорочення не перекриває. Динаміка позикового капіталу зумовлена динамікою його короткострокової складової, у складі якої загальну тенденцію до зростання має динаміка поточної кредиторської заборгованості різного виду.

Також в цілому зросли довгострокові зобов'язання та забезпечення.

В структурі пасивів на початок 2021 року власний капітал має найбільшу частку, але у 202-2023 роках вона зменшується. Серед елементів власного капіталу найбільш вагомою статтею протягом 3 років є нерозподілений прибуток. Питома вага довгострокових зобов'язань та забезпечень АТ «Криворізький залізорудний комбінат» є майже незмінною протягом 2021-2023 років та не перевищує 12,5%. Вагомою складовою протягом 2022-2023 років залишаються поточні зобов'язання та забезпечення. У їх складі переважна частка належить кредиторській заборгованості за розрахунками з учасниками,

За результатами аналізу коефіцієнтів короткострокової платоспроможності АТ «Криворізький залізорудний комбінат» можна вважати ліквідним за всіма досліджуваними коефіцієнтами.

Аналіз фінансової стійкості підприємства виявив високий рівень фінансування за рахунок власного капіталу на початок періоду (коефіцієнт автономії 83%), але у 2021-2023 роках мало місце зростання обсягів запозичених ресурсів, і на кінець 2023 року показники досягають критичних значень.

Зростання чистого доходу від реалізації продукції відбувається лише у 2021 році, а у 2022-2023 роках вона скорочується на 43,6% та 11,3%. Об'єктивними причинами цього є початок активних воєнних дій на території України, що викликало порушення логістичних ланцюгів постачання, блокування морських портів, які використовувались для відвантаження продукції, часткове призупинення на певний термін основної діяльності та загальне зниження внутрішнього попиту. Також має місце не рівномірні зміни

собівартості продукції.

Зростання обсягів адміністративних витрат та витрат на збут, поява та відсутність інших операційних доходів та витрат, а також щорічне зростання фінансових витрат зумовили у 2021-2022 роках скорочення фінансового результату від звичайної діяльності, а у 2023 році взагалі чистий збиток.

Аналіз коштів амортизаційного фонду виявив, що обсяги амортизації збільшились. При цьому відбувається щорічне зростання частки амортизаційних відрахувань в структурі витрат підприємства.

Як наслідок, у 2022 році відбувається різке скорочення показника Cash-flow – на 2,9 млрд. грн., у 2023 році обсягів амортизаційних нарахувань вистачає для покриття від’ємної суми чистого збитку.

Аналіз руху грошових коштів АТ «Криворізький залізорудний комбінат» за останні три роки виявив, що на підприємстві здійснюється недостатньо ефективно управління фінансовими ресурсами. Не забезпечується достатність чистого грошового потоку від операційної діяльності та збалансованості грошових потоків, тобто достатнього рівня самофінансування.

В свою чергу, зниження коефіцієнту фінансової стійкості та від’ємні значення коефіцієнту самофінансування та коефіцієнту стійкості самофінансування за 2022-2023 роки означають, що підприємство не мало фінансової міцності, а розширене відтворення на ньому проводиться за рахунок залученого фінансування.

Оцінивши місце АТ «Криворізький залізорудний комбінат» серед інших виробників галузі, можна сказати, що всі підприємства стикнулись з однаковим колом проблем у 2022-2023 роках. З початком військових дій на території України виникли складнощі з логістикою, у валютних розрахунках, невизначеність, перебої з постачанням електроенергії, падіння попиту та неплатоспроможність клієнтів, руйнування ланцюгів постачання і дефіцит фінансування, і як наслідок, зниження обсягів виручки від реалізації та скорочення прибутку.

РОЗДІЛ 3

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ САМОФІНАНСУВАННЯ АТ «КРИВОРІЗЬКИЙ ЗАЛІЗОРУДНИЙ КОМБІНАТ»

3.1. Заходи щодо вдосконалення управління прибутком базового підприємства

Проведений у попередньому розділі аналіз виявив окремі негативні моменти в формуванні чистого грошового потоку АТ «Криворізький залізорудний комбінат», зокрема, поступове скорочення такої його складової, як чистий прибуток та формування чистого збитку. Тому, на наш погляд, комплекс заходів щодо підвищення рівня самофінансування підприємства необхідно розпочати з розробки заходів щодо підвищення рівня прибутку у майбутньому періоді.

Попередні дослідження виявили, що за результатами своєї діяльності у 2021–2023 роках основна діяльність підприємства є прибутковою. Разом з тим, окремі аспекти управління прибутком підприємства потребують удосконалення.

В процесі управління необхідно звертати увагу на багато факторів, які впливають на величину прибутку. Ці фактори можна поділити на дві великі групи: зовнішні – підприємство на них не впливає, і внутрішні, на які вплив підприємства розповсюджується.

Зовнішні фактори можуть суттєво впливати на рівень прибутку, проте вони не залежать від діяльності підприємства. До таких факторів належать природні умови, державне регулювання цін і тарифів, податкові ставки та пільги, а також процентні ставки.

Внутрішні фактори поділяються на виробничі та невиробничі. Виробничі фактори включають наявність і використання засобів праці, предметів праці, трудових і фінансових ресурсів. Вони, в свою чергу, діляться на екстенсивні та

інтенсивні.

Екстенсивні фактори впливають на процес отримання прибутку через кількісні зміни, такі як обсяг коштів і предметів праці, фінансові ресурси, час роботи обладнання, чисельність персоналу та фонд робочого часу.

Інтенсивні фактори – це ті, що можуть впливати на прибуток шляхом підвищення продуктивності та якості обладнання, використання сучасних матеріалів, вдосконалення технологій обробки, підвищення кваліфікації працівників, зменшення трудомісткості та матеріаломісткості продукції, а також покращення організації праці та ефективного використання фінансових ресурсів. Ці фактори характеризуються якісними змінами.

Невиробничі фактори включають, наприклад, соціальні умови праці та побуту, а також діяльність у сфері постачання, збуту та охорони навколишнього середовища.

Усі ці фактори, які впливають на розмір прибутку, можна представити у вигляді схеми. (рис. 3.1).

Рис. 3.1. Фактори, що впливають на величину прибутку

Джерело: складено автором на основі [27]

Для АТ «Криворізький залізорудний комбінат» принциповим є утримання позиції лідера у сфері виробництва та реалізації залізорудної сировини.

На найближчу перспективу керівництво АТ «Криворізький залізорудний комбінат» ставить такі цілі та завдання:

- поповнити портфель замовлень на рентабельну продукцію, що дозволить оптимально завантажити виробничі потужності заводу;
- підтримувати загальні обсяги виробництва;
- продовжити модернізацію устаткування з метою підвищення якості продукції та продуктивності обладнання, а також мінімізації енергоспоживання і забруднення навколишнього середовища.

Отже, в основу забезпечення прибуткової діяльності АТ «Криворізький залізорудний комбінат» повинне бути покладене збільшення виручки від реалізації і скорочення витрат за рахунок впровадження плану економії. Проте за відсутності даних для розрахунку для проведення прогностичного аналізу чистого доходу від реалізації, а також, враховуючи загальну ситуацію в економіці України, пропонуємо не змінювати його отримані обсяги і залишити її на рівні 2023 року в розмірі 5577923 тис. грн.

Наступним напрямом покращення є зростання прибутку за рахунок зниження собівартості продукції. Зниження собівартості продукції має винятково важливе значення, оскільки дозволяє поліпшити підприємству свої конкурентні позиції на ринку. Основними шляхами зниження собівартості є скорочення тих витрат, які мають найбільшу питому вагу у її структурі. Резервом зниження собівартості продукції має бути комплексна програма заходів, щодо більш раціонального використання матеріальних ресурсів, поліпшення використання робочої сили та вдосконалення організації виробництва і праці.

На базовому підприємстві на наступний рік плануються наступні заходи зменшення витрат за рахунок техніко-економічних факторів (дод.):

- зниження витрат за рахунок зміни технічного рівня виробництва — економія витрат на рік складе 13530 тис. грн.;
- покращення організації виробництва, праці та управління виробництвом

– економія очікується на рівні 12529 тис. грн.;

– зниження витрат внаслідок зміни структури робіт при розрізі нових горизонтів – зекономити вдасться 76985 тис. грн.;

– використання новітніх технологій ведення вибухових робіт дозволить зменшити витрати на 14201 тис. грн.;

– зміна норм матеріалів та витрат дизельного пального дасть економію, відповідно, в 247258 тис. грн. та 34720 тис. грн.

Разом на загальну суму 399223 тис. грн.

Дані цифри на підприємстві обраховані, обґрунтовані та покладені в основу складеного на 2024 рік бюджету, отже не підлягають додатковому поясненню. В результаті, за інших рівних умов, собівартість знизиться до 2637171 тис. грн.

Для того, щоб чисті збитки не виникли знов, а підприємство продовжило отримувати чистий прибуток підприємству необхідно провести детальний аналіз причин значного росту в 2023 році інших операційних та неопераційних витрат.

Стаття «Інші операційні витрати» тісно пов'язана зі статтею «Інші операційні доходи» на базовому підприємстві: в першій відображаються переважно доходи від продажу оборотних фондів, а в другій – їх собівартість.

Отже, пропонуємо підприємству не продавати зі збитком власні оборотні кошти, подолати штрафи, пені, неустойки (на порушувати дисципліну або сплачувати за рахунок винних осіб), уважно проводити операції з іноземною валютою, щоб не допускати від'ємних курсових різниць і т.ін., в такому разі підприємство за визначеними статтями може повернутися до рівня 2021 року, а впровадження жорсткої економії витрат може дозволити додаткове зниження на 10% – 30%.

На наступний рік підприємство не планує змінювати структуру споживачів своєї продукції, а тому доцільно залишити витрати на збут на рівні 2022 року.

Планами підприємства, враховуючи постійний рівень інфляції у країні, а також обов'язкове індексацію розміру заробітної плати з 1 січня, передбачається провести підвищення тарифів та посадових окладів, у зв'язку з чим

адміністративні витрати можуть збільшитись відповідно на рівні 2023 року – тобто на 12%.

Фінансові витрати у майбутньому році залишимо без змін, оскільки АТ «Криворізький залізорудний комбінат» не передбачає залучення кредитних ресурсів для фінансування своєї діяльності, проте банківські кредитні ставки можуть змінюватися під впливом інфляції. Інші доходи у наступному році також не зміняться, оскільки підприємство не планує проведення фінансового інвестування через відсутність вільних коштів.

Для того, щоб розрахувати який вплив відбудеться завдяки зазначеним заходам інші умови необхідно залишити без змін, за підсумками впливу зазначених заходів складемо плановий звіт про фінансові результати (табл. 3.1):

Таблиця 3.1

Прогнозний звіт про фінансові результати АТ «Криворізький залізорудний комбінат» з урахуванням пропозицій по зменшенню витрат

Показник	2023 рік	Характер змін	Прогнозний обсяг	Відхилення	Темп росту, %
Чистий дохід від реалізації продукції	5577923	без змін	5577923	0	100,0
Собівартість реалізації продукції	3036394	зниження на 399223	2637171	-399223	86,9
Валовий прибуток	2541529	Розрахунково	2940752	399223	115,7
Інші операційні доходи	0	0	0	0	-
Адміністративні витрати	169470	збільшення на 12%	189806	20336	112,0
Витрати на збут	1553266	на рівні 2022 року	1732482	179216	111,5
Інші операційні витрати	544183	без змін	544183	0	100,0
Фінансові результати від операційної діяльності	274610	Розрахунково	474281	199671	172,7
Фінансові витрати	346886	без змін	346886	0	100,0
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування	-72276	Розрахунково	127395	199671	-176,3
Податок на прибуток від звичайної діяльності	8865	згідно чинного законодавства	22931	31796	-258,7
Чистий прибуток	-63411	Розрахунково	104464	167875	-

Джерело: розраховано автором на основі [3]

Проведений аналіз виявив зростання обсягів чистого прибутку після впровадження зазначених вище резервів на 167,9 млн. грн. Відповідно його сума становить 104,5 млн. грн.

Згідно сучасного законодавства подальшому розподілу та використанню підлягає саме чистий прибуток.

Для підприємства існує можливість використати отримані кошти на виплату дивідендів або спрямувати на збільшення власного капіталу, а можна поєднати ці заходи.

Протягом 2020-2021 років АТ «Криворізький залізорудний комбінат» сплачувало значну суму дивідендів, яка перевищувала суму отриманого чистого прибутку, але у зв'язку зі збитковістю діяльності скоротило обсяги дивідендного фонду. Тому очікується, що у прогностичному році за умови зростання чистого прибутку підприємство також виділить з отриманого чистого прибутку дивідендний фонд.

Проте, аналіз довгострокової платоспроможності виявив, що в цілому АТ «Криворізький залізорудний комбінат» є недостатньо фінансово стійким підприємством – коефіцієнт фінансової незалежності становить 51%. Тому, зважаючи на це, важливим є спрямування лише частина частини отриманого прибутку на виплату дивідендів (не менше 50% від чистого прибутку поточного року), а саме: $104464 * 50\% = 52232$ тис. грн. Решта коштів може бути спрямована на реінвестування з метою оновлення основних засобів та поповнення запасів.

Станом на 31.12.2023р. коефіцієнт зносу основних засобів складає 57% (коефіцієнт розраховано виходячи з планового та кінцевого терміну корисного використання станом на 31.12.2023р.) Крім того, на звітну дату на підприємстві наявні повністю амортизовані основні засобів, тобто АТ «Криворізький залізорудний комбінат» для підтримання наявних виробничих потужностей та забезпечення безперервності діяльності потребує фінансових ресурсів для їх заміни.

Слід відмітити, що підприємству доцільно проводити оновлення основних засобів поступово, протягом декількох років. АТ «Криворізький залізорудний комбінат» може скористатися власними коштами, позиковими, або комбінацією цих видів фінансування. Розрахуємо коефіцієнт фінансової рентабельності при різних видах фінансування.

варіант 1 передбачає фінансування лише за рахунок прибутку,
 варіант 2 – у рівних долях,
 варіант 3 – за рахунок позикового капіталу.

У випадку залучення позикового капіталу для фінансування підприємства невикористана частина чистого прибутку також буде спрямована на поповнення дивідендного фонду. Відповідні порівняльні розрахунки наведено в табл. 3.2:

Таблиця 3.2

Розрахунок коефіцієнта фінансової рентабельності при різних методах фінансування

Показник	Варіант		
	I	II	III
Сума власного капіталу	7478783	7426551	7374319
Можлива сума позикового капіталу	0	52232	104464
Загальна сума	7478783	7478783	7478783
Операційний прибуток	274610	274610	274610
Ставка відсотку за кредит, %	20	20	20
Сума відсотків за кредит	0	10446	20893
Прибуток до відрахування податків	274610	264164	253717
Ставка податку на прибуток, %	18	18	18
Сума податку на прибуток	49430	47549	45669
Чистий прибуток	225180	216614	208048
Коефіцієнт фінансової рентабельності (рентабельності власного капіталу), %	2,89	2,92	2,82

Джерело: розраховано автором на основі [3]

Отже, наші розрахунки свідчать про те, що для підприємства більш вигідним є фінансування свого розширення комбіновано за рахунок чистого прибутку та залучення позикового фінансування, що дозволить збільшити власний капітал та не відмовитись від сплати дивідендів. В цьому випадку коефіцієнт рентабельності власного капіталу буде найбільшим – 2,92%.

Таким чином, сума чистого прибутку, яка буде спрямована на проведення інвестицій для заміни та оновлення амортизованого обладнання буде становити:

$$104464 \text{ тис. грн.} \cdot 50\% = 52232 \text{ тис. грн.}$$

Підводячи підсумки під запропонованими заходами, можна визначити зміни у балансі АТ «Криворізький залізорудний комбінат», які відображено у табл. 3.3:

Таблиця 3.3

**Агрегований баланс АТ «Криворізький залізорудний комбінат» на
прогнозний рік, тис. грн.**

Показник	На початок прогнозного року	На кінець прогнозного року	Відхилення	Темп росту, %
Необоротні активи	5629581	5734045	104464	101,9
основні засоби	4858732	4963196	104464	102,2
Оборотні активи	8962431	8962431	0	100,0
- запаси	2841795	2841795	0	100,0
- дебіторська заборгованість за товари	318437	318437	0	100,0
- грошові кошти та їх еквіваленти	129524	129524	0	100,0
Актив	14592012	14696476	104464	100,7
Власний капітал	7374319	7426551	52232	100,7
непокриті збитки	5455040	5507272	52232	101,0
Довгострокові зобов'язання	1572806	1625038	52232	103,3
Поточні зобов'язання і забезпечення	5644887	5644887	0	100,0
Пасив	14592012	14696476	104463,57	100,7

Джерело: розраховано автором на основі [3]

Таким чином в результаті запропонованих рекомендацій відбудуться зміни у коефіцієнтах, що оцінюють рівень самофінансування базового підприємства. Проведемо їх аналіз в таблиці 3.4:

Таблиця 3.4

**Аналіз рівня самофінансування АТ «Криворізький залізорудний
комбінат» у прогнозованому році**

Показник	2023рік	Прогнозний рік	Відхилення
Cash-flow, тис. грн.	227276	342919	115643
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,99	1,07	0,08
Коефіцієнт самофінансування	0,03	0,02	-0,01
Коефіцієнт стійкості процесу самофінансування	0,03	0,05	0,01
Рентабельність процесу самофінансування	3,13	4,63	1,50

Джерело: розраховано автором на основі [3]

Слід відмітити, що оскільки підприємству пропонується сплатити дивіденди, сума прибутку, спрямованого до фонду нагромадження, буде дорівнювати сумі чистого прибутку за вирахуванням дивідендного фонду.

Проведені розрахунки свідчать, що відбувається покращення рівня самофінансування АТ «Криворізький залізорудний комбінат». Так, підприємство забезпечує запас фінансової міцності та робить його більш сталим.

Таким чином, для ефективного управління прибутком підприємства важливим є управління його доходами та витратами.

3.2. Вибір оптимальної амортизаційної політики АТ «Криворізький залізорудний комбінат»

Вибір методу амортизації є критично важливим для ефективного функціонування підприємства. Перед тим як обрати метод, необхідно детально проаналізувати його наслідки. З практичного досвіду видно, що різні методи нарахування амортизації можуть допомогти підприємству досягти різних цілей.

На цьому етапі ключову роль відіграє керівництво підприємства та цілі, які воно ставить перед амортизацією:

якщо потрібно накопичити значну суму амортизації в перші роки використання основних засобів, найкраще підійдуть методи зменшення залишкової вартості та кумулятивний.

якщо пріоритетом є простота, варто обрати прямолінійний метод.

якщо мета – швидке списання основних засобів, доцільно використовувати метод прискореного зменшення залишкової вартості.

у випадку нерівномірного використання об'єкта основних засобів, в міру виробничої потреби, краще застосувати виробничий метод.

Важливо враховувати фінансову стратегію, яку обирає підприємство для оновлення основних засобів. Якщо підприємство прагне швидко замінити

застарілі основні засоби, оскільки без нової техніки воно не зможе залишатися конкурентоспроможним на ринку, то використання методу амортизації "спадного залишку" не буде вигідним. Це пов'язано з тим, що масова заміна основних фондів значно підвищує собівартість робіт. У такому випадку доцільно застосувати пропорційний метод нарахування амортизації, оскільки він дозволяє уникнути коливань собівартості під впливом амортизаційних відрахувань.

На основі аналізу, проведеного в розділі 2, було встановлено, що для базового підприємства доцільно обрати амортизаційну політику з гнучким підходом, що включає вибір найбільш вигідного методу нарахування для АТ «Криворізький залізорудний комбінат». У цьому випадку рекомендується використовувати методи прискореного списання вартості основних засобів, такі як методи зменшення залишкової вартості та кумулятивний. Переваги цих методів включають швидке формування амортизаційного фонду, що сприятиме оперативному відновленню основних засобів.

Амортизаційні відрахування ведуть до збільшення витрат підприємства, що, в свою чергу, може призвести до зменшення прибутку. Тому легальне використання більш інтенсивних методів нарахування амортизації фактично надає підприємствам податкові пільги. Це дозволяє підприємствам відкладати сплату податкових зобов'язань на майбутні періоди, що можна розглядати як безкоштовний кредит від держави для оновлення основного капіталу. В результаті це звільняє частину фінансових ресурсів, які можуть бути спрямовані на інвестиційні заходи.

Практика господарської діяльності закордонних та вітчизняних підприємств свідчить, що нарахування амортизації прискореними методами доцільне лише для рентабельних суб'єктів господарювання. АТ «Криворізький залізорудний комбінат» за підсумками 2023 року отримало чистий збиток, проте до цього протягом 3 років його діяльність була прибутковою, то з метою встановлення впливу прискорених методів нарахування амортизації, передбачених бухгалтерським обліком, на фінансові показники діяльності базового підприємства, необхідно прийняти до уваги наступні основні

параметри розрахунку (табл. 3.5). Для обчислення амортизації прискореними методами для розрахунку бралися основні засоби, що були введені в дію в 2022 році на загальну суму 553754 тис. грн.

Таблиця 3.5

Первинні дані для розрахунку сум амортизації

Показник	Група основних засобів			
	I	II	III	IV
	Будинки, споруди, передавальні пристрої	Машини та обладнання	Транспортні засоби	Інструменти, прилади, інвентар
Первісна вартість основних засобів, тис. грн.	330431	554666	890550	4536
Ліквідаційна вартість, тис. грн.	9912,93	16639,98	17811	226,8
Середній термін корисної експлуатації, роки	15	8	10	5

Джерело: розраховано автором

Згідно інформації відділу управління витратами базового підприємства в результаті ліквідації даних об'єктів основних засобів підприємство планує отримати:

близько 5% від первісної вартості у вигляді економічних вигод від їх реалізації за першою та четвертою групами,

3% - за другою,

2% - за третьою,

Особливої уваги потребує визначення термінів корисної експлуатації об'єктів основних засобів. Розрахунок середнього значення за кожною групою основних засобів здійснюється, виходячи з документації, яка відображає технічні характеристики аналогічних основних засобів, що вже введені в експлуатацію.

Розрахунок амортизаційних відрахувань на найближчі два роки за групами основних засобів АТ «Криворізький залізорудний комбінат» при нарахуванні різними методами наведено в додатку Д та зведено на рис. 3.2.

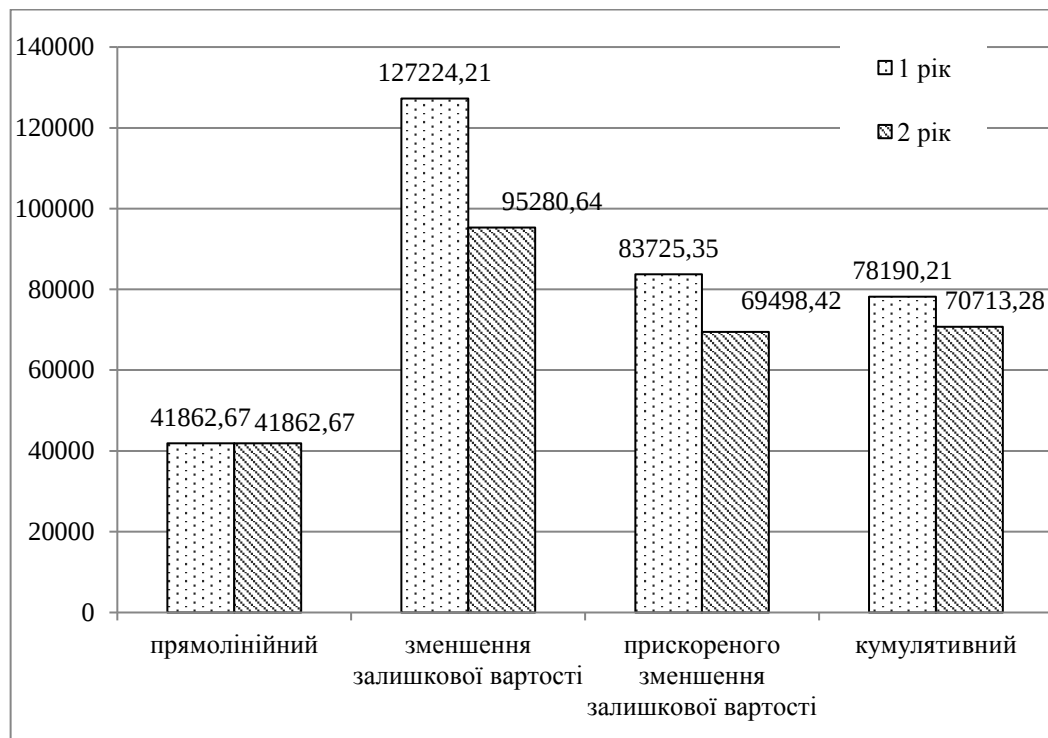

Рис. 3.2. Нарахована амортизація основних засобів за різними методами

Джерело: розраховано автором

Дані рис. 3.2 свідчать, що найбільші суми нарахованої амортизації у перші роки експлуатації основних засобів досягаються за методом зменшення залишкової вартості. Амортизаційні потоки за методами нарахування амортизації по підприємству та економічний ефект від їх використання відображено в таблиці 3.6.

Таблиця 3.6

Економічний ефект від застосування прискорених методів амортизації в перший рік АТ «Криворізький залізорудний комбінат»

Показник	Прямолінійний метод	Метод зменшення залишкової вартості	Метод прискореного зменшення залишкової вартості	Кумулятивний метод
Річна сума амортизації	41862,67	127224,21	83725,35	78190,21
Економічний ефект	-	85361,54	41862,67	36327,54

Джерело: розраховано автором

Ефект від застосування прискорених методів нарахування амортизації у порівнянні з прямолінійним методом виражається сумою додатково отриманих грошових коштів. Як свідчать розраховані дані в таблиці, найбільший економічний ефект отримано від нарахування амортизації методом зменшення залишкової вартості у розмірі 52,31,54 тис. грн., найменший - за кумулятивним методом у сумі 36327,54 тис. грн..

Слід сказати, що застосування прискорених методів нарахування амортизації має й інші економічні вигоди. Між амортизаційними відрахуваннями та інвестуванням амортизаційних коштів у реальний капітал, як правило, існує певний часовий розрив. Цей лаг підприємство може використати для вкладення амортизаційних коштів у фінансові інвестиції (акції, облігації, банківські депозити тощо). Таким чином, сума коштів, заощаджена завдяки перенесенню сплати суми податку на прибуток на наступні податкові періоди, може бути інвестована й приносити дохід, який наростатиме в наступні роки.

Податкова економія при нарахуванні різних методів амортизації на АТ «Криворізький залізорудний комбінат», враховуючи термін експлуатації об'єктів основних засобів 2 роки на прикладі придбаних в 2023 р. з урахуванням розрахованих амортизаційних потоків за роками, подано в додатку Е.

Наведений розрахунок свідчить, що економія за податком на прибуток, методом зменшення залишкової вартості вже за перший рік становить 15365,08 тис. грн., за методом прискореного зменшення залишкової вартості – 7535,28 тис. грн., за кумулятивним методом – 6538,96 тис. грн. Починаючи з другого року експлуатації об'єктів основних засобів нарахування амортизаційних відрахувань прискореними методами у порівнянні з прямолінійним зменшує економію за податком на прибуток, особливо за методом зменшення залишкової вартості, що свідчить про ефективність використання даних методів лише в перші роки експлуатації об'єктів основних засобів.

В результаті вплив на коефіцієнти самофінансування при визначенні різних амортизаційних потоків становитиме (табл. 3.7).

Таблиця 3.7

Аналіз рівня самофінансування АТ «Криворізький залізорудний комбінат» при зміні методу нарахування амортизації

Показник	Прямолінійний метод	Метод зменшення залишкової вартості	Метод прискореного зменшення залишкової вартості	Кумулятивний метод
Чистий прибуток, тис. грн.	104464	104463,572	104463,57	104463,572
Амортизація, тис. грн.	41862,67	127224,21	83725,35	78190,21
Cash-flow, тис. грн.	146326,246	231687,785	188188,92	182653,785
Коефіцієнт самофінансування	0,010	0,016	0,013	0,013
Коефіцієнт стійкості процесу самофінансування	0,020	0,032	0,026	0,025
Рентабельність процесу самофінансування	2,018	3,195	2,596	2,519

Джерело: розраховано автором

Проведений розрахунок у таблиці 3.7 переконливо свідчить, що найвищий рівень самофінансування АТ «Криворізький залізорудний комбінат» отримано за використання амортизації, нарахованої методом зменшення залишкової вартості, а найменший за прямолінійного методу при умові незмінності інших показників.

Для вдосконалення амортизаційної політики підприємства важливе значення має держава, як головний регулятор відносин в цій сфері.

Оптимізація амортизаційної політики вимагає скоординованих зусиль з боку як держави, так і підприємств. У сучасних умовах під державною амортизаційною політикою слід розуміти комплекс важливих заходів, які реалізує держава для розробки принципів, норм і порядку нарахування амортизації. Це необхідно для накопичення фінансових ресурсів та забезпечення економічного і соціального розвитку.

З боку держави це має включати:

концентрацію зусиль різних галузей науки на пріоритетних напрямках науково-технічного прогресу, прискорений розвиток наукомістких виробництв, а також суттєве підвищення техніко-організаційного рівня та соціально-

економічної ефективності виробництв у різних секторах народного господарства.

створення ринкового економічного механізму, здатного забезпечити постійну зацікавленість усіх рівнів управління виробництвом у реалізації найбільш ефективних відтворювальних процесів та впровадженні науково-технічних і організаційних новацій.

З боку підприємства основні дії повинні бути спрямовані на:

суттєве покращення організації робіт та економічного обґрунтування на всіх етапах відтворювального процесу;

дотримання власної стратегії технічного, організаційного та економічного розвитку;

значне збільшення темпів виведення з експлуатації технічно застарілого та економічно неефективного обладнання, а також перехід від одиничної заміни зношених засобів праці до систематичного та комплексного оновлення техніко-технологічної бази взаємопов'язаних виробничих підрозділів.

Для практичної реалізації цих напрямків інтенсифікації відтворювальних процесів необхідна не лише активна діяльність самих підприємств, але й мобілізація власних фінансових ресурсів. Повна реалізація цих заходів можлива лише за умови постійної державної підтримки, а також залучення багатьох інститутів ринкової інфраструктури та іноземного капіталу.

Для ефективного вирішення міжнародних проблем і розуміння причин їх виникнення, варто враховувати, що подібні ситуації у розвинутих країнах можуть мати різні прояви. Важливим є проведення порівняльного аналізу амортизаційних механізмів у світовій практиці. Кожна країна має свій унікальний механізм амортизації, який варіюється залежно від способу нарахування, контролю за використанням амортизаційних відрахувань і специфіки оподаткування.

Аналізуючи механізм амортизаційної політики, враховуючи стадії фінансового кругообігу амортизаційного фонду, процеси ринкової трансформації та сучасну економічну ситуацію, можна зробити висновок, що

основними напрямками удосконалення управління системою амортизації в сучасних умовах є:

Основними напрямками вдосконалення управління системою амортизації в сучасних умовах є:

1. Забезпечення повного відображення зносу: система амортизації (методи та норми) повинна адекватно відображати величину зносу основних фондів, що вплине на об'єктивну величину перенесеної вартості у витратах виробництва.

2. Формування амортизаційного фонду: параметри амортизаційного фонду мають формуватися відповідно до реальних процесів зношування основних фондів, враховуючи як фізичний, так і моральний знос, а також відновлювальну вартість активів.

3. Створення платіжно-розрахункових відносин: необхідно забезпечити систему, яка гарантує надходження амортизаційних відрахувань до промислового підприємства в складі грошової виручки від реалізації продукції, створюючи умови для впровадження цих коштів в обіг підприємства.

4. Система збереження та управління: важливо встановити систему, яка забезпечить збереження, страхування, резервування, накопичення та цільове використання амортизаційних відрахувань.

5. Фінансовий менеджмент: формування системи фінансового менеджменту, що включає поточне та стратегічне планування витрат амортизаційного фонду, дозволить спрямувати ресурси на фінансування капітальних інвестицій, відшкодування і накопичення основного капіталу.

Ця схема в більш детальному вигляді відображає основні напрямки розвитку та вдосконалення системи амортизаційних відрахувань, які можна узагальнити наступним чином: правильне і ефективне нарахування, грошове забезпечення, збереження і страхування, резервування та цільове інвестиційне використання амортизаційного фонду.

Водночас, реалізація зазначених напрямків вдосконалення механізму управління амортизаційними відрахуваннями можлива лише за умов найбільш

ефективної політики фінансової стабілізації та активної стимулюючої амортизаційної політики з боку держави. Підвищення значення амортизації в контексті цих аспектів призведе до збільшення частки внутрішніх джерел інвестицій (амортизаційні відрахування та прибуток) у зв'язку зі зменшенням податку на прибуток.

Зарубіжний досвід показує, що українська амортизаційна система суттєво відрізняється від систем розвинутих країн, де для стимулювання впровадження новітніх засобів виробництва та технологій основні засоби часто прирівнюються до оборотних, а витрати на їх придбання списуються на витрати виробництва протягом одного року. Основним наслідком неефективності амортизаційної політики є низька частка амортизації в структурі ВВП.

Для подолання негативних тенденцій в амортизаційній політиці та підвищення значення амортизації як джерела фінансування оновлення основних фондів, а також для заохочення впровадження сучасних основних засобів і технологій, необхідно вжити ряд заходів:

Перегляд підходів до формування груп основних фондів та встановлення норм амортизації. У світлі досвіду розвинутих країн, пріоритет у нарахуванні амортизації для оподаткування слід надати сучасним засобам виробництва, таким як автоматизовані виробничі лінії, енергозберігаюче обладнання, а також системи очищення і захисту навколишнього середовища.

Створення окремої групи основних фондів для сучасних засобів виробництва, таких як роботи. Норму амортизації для робіт доцільно встановити на рівні 100% за рік, що дозволить повністю амортизувати витрати на їх придбання протягом першого року використання.

Виділення окремої групи основних фондів для обладнання, яке використовується в біотехнологіях. Річна норма амортизації для цієї групи має становити 50%.

Виділення сільськогосподарської техніки в окрему групу для оподаткування, з нормами амортизації на рівні, не нижчому за норми для комп'ютерної техніки.

Скасування порядку, який дозволяє включати витрати на поліпшення основних фондів до складу валових витрат, щоб відновити у підприємств мотивацію до інвестування в нові основні фонди.

Удосконалення системи нарахування амортизації здійснюється через прийняття управлінських рішень за допомогою узагальнюючої методики стосовно вибору з усієї сукупності оптимального методу її нарахування, а системи її використання – за даними відомості нарахування й використання через прийняття управлінських рішень про розподіл за напрямками використання.

3.3. Оцінка запропонованих рекомендацій в умовах ризику

Діяльність підприємства у всіх її формах пов'язана з численними ризиками, ступінь впливу яких на результати його господарської діяльності досить високий. Врахування фактору ризиків в процесі управління фінансуванням діяльності підприємства супроводжує підготовку та прийняття практично всіх управлінських рішень.

В господарській та фінансовій діяльності під ризиком розуміють усвідомлену можливість небезпеки, виникнення непередбачених втрат очікуваного прибутку, майна, грошей у зв'язку з випадковими змінами умов економічної діяльності, несприятливими обставинами. Вимірюють ризик частотою, ймовірністю виникнення того чи іншого рівня втрат [9].

Важливою є класифікація ризиків з точки зору можливості їх усунення. Вони розподіляються на систематичні і несистематичні. Систематичний (або ринковий) ризик, характерний для всіх учасників фінансової діяльності і всіх видів фінансових операцій. Він виникає при зміні окремих стадій економічного розвитку країни, зміні кон'юнктури фінансового ринку, в інших аналогічній випадках, на які підприємство в процесі своєї фінансової діяльності

не може вплинути. До цієї групи ризиків можуть бути віднесені інфляційний ризик, процентний ризик, валютний ризик, податковий ризик і частково інвестиційний ризик (при зміні макроекономічних умов інвестування).

Несистематичний (або специфічний ризик) притаманний окремим напрямкам фінансової діяльності і характеру фінансових операцій конкретного підприємства. Він може бути пов'язаний з некваліфікованим фінансовим менеджментом, неефективною структурою активів і капіталу, надмірною схильністю до ризикових (“агресивних”) фінансових операцій з високою нормою прибутку, недооцінкою бізнес-партнерів та іншими аналогічними факторами, негативним наслідком від яких, в значній мірі, можна запобігти за рахунок ефективного управління ризиками [29]

Зовнішні умови діяльності підприємства можуть змінюватися в залежності від змін податкових ставок, митних ставок, інфляції, зміни валютних курсів, зміни галузевого законодавства, зміни ринкової кон'юнктури тощо. Менеджмент підприємства може прогнозувати ці зміни за допомогою вивчення відповідних законопроектів, статистичних даних про фінансове становище країни і прогнозів експертів, індексів ділової активності. Відповідно до очікуваних змін в зовнішньому економічному середовищі може коригуватися політика підприємства.

Для зручності проведення прогнозів з загального ризику зовнішнього економічного середовища відокремлюють ті ризики, які матимуть найбільший вплив на фінансову і господарську діяльність підприємства. Для того щоб визначити найбільш притаманні діяльності гірничорудних підприємств ризики складемо портфель ідентифікації ризиків підприємства (табл. 3.8).

Для оцінки ризиків в управлінні самофінансуванням підприємства виділимо ті, які слід вважати найбільш суттєвими: інвестиційний, податковий і відсотковий ризики, а також фінансовий ризик;

- інвестиційний ризик характеризує можливість виникнення фінансових втрат під час реалізації інвестиційних проектів підприємства. Для АТ «Криворізький залізорудний комбінат» при управлінні самофінансуванням

важливим буде такий вид інвестиційного ризику, як ризик реального інвестування. Цей ризик можна вважати “складним”, оскільки він в свою чергу підрозділяється на окремі підвиди, наприклад: ризики несвоєчасної підготовки інвестиційного проекту; несвоєчасного закінчення будівельно-монтажних робіт; несвоєчасного фінансування проекту; втрата інвестиційної привабливості проекту у зв’язку з можливим зниженням його ефективності тощо;

Таблиця 3.8

Портфель ідентифікованих ризиків підприємства

Види ідентифікованих ризиків	Самофінансування
1	2
I. Зовнішні (систематичні) ризики	
1. Відсотковий ризик	+
2. Депозитний ризик	-
3. Інфляційний ризик	-
4. Податковий ризик	+
5. Валютний ризик	+
6. Криміногенний ризик	-
II. Внутрішні (несистематичні) ризики	
1. Ризик зниження фінансової стійкості	+
2. Ризик неплатоспроможності	-
3. Інвестиційний ризик	+
4. Кредитний ризик	-
5. Структурний ризик	-
6. Фінансовий ризик	+
7. Інші види ризиків	-

Джерело: складено автором

- податковий ризик має ряд проявів: ймовірність введення нових податків та зборів при здійсненні окремих видів господарської діяльності; зміна рівня ставок діючих податків та зборів; ймовірність відміни діючих податкових пільг у сфері відповідної діяльності підприємства;

- відсотковий ризик – ризик зміни на ринку ставок відсотків по позиковим коштам. У випадку підвищення ставок на ринку запозичення стають більш дорогими і відповідно більш вигідним є вкладення отриманого прибутку у підприємство (більш дешеве джерело фінансування). У випадку зменшенім

ставок на ринку більш вигідним є збільшення запозичень (враховуючи в тому числі і податкове законодавство) і відповідно збільшення виплат дивідендів власникам акцій. У випадку, якщо підприємство емітує облігації або привілейовані акції, за якими доходи є фіксованими, падіння ставок означає для нього порівняно не вигідні умови фінансування, оскільки дивіденди по привілейованим акціям або купонні платежі по облігаціям воно змінити не може. І відповідно, якщо в такій ситуації ставки зростатимуть, то підприємство матиме певний виграш у порівнянні з іншими підприємствами, оскільки його джерела фінансування будуть більш дешевими;

- фінансовий ризик – це вже ризик самого підприємства, пов'язаний з використанням ним позикових коштів. Чим більше сума позикових коштів, тим більшим є фінансовий ризик, пов'язаний з діяльністю підприємства.

За рівнем фінансових втрат ризику поділяються на:

- допустимі;
- критичні;
- катастрофічні (або недопустимі).

Допустимий фінансовий ризик – це загроза повної або часткової втрати прибутку від реалізації того чи іншого фінансового проекту або від фінансової діяльності підприємства в цілому. В цьому випадку втрати можливі, але їх розмір менший за очікуваний прибуток. Втрата прибутку від однієї, двох або кількох операцій є припустимою, тому що може покриватись позитивним результатом від інших операцій. Таким чином, даний вид фінансової діяльності або конкретна фінансова угода, не зважаючи на ймовірність ризику, зберігають свою економічну доцільність.

Наступний ступінь ризику, більш загрозливий в порівнянні з допустимим, – це критичний ризик. Цей вид фінансового ризику пов'язаний із загрозою втрат в розмірі понесених витрат на здійснення конкретної фінансової угоди або виду фінансової діяльності. При цьому критичний ризик першого ступеню пов'язаний із загрозою отримання нульового доходу, але при відшкодуванні понесених підприємством матеріальних витрат. Таким чином,

наслідки критичного ризику більш суттєві. Підприємство скорочує масштаби своєї діяльності, втрачає оборотні засоби тощо. Критичний ризик другого ступеню пов'язаний з можливістю втрат в розмірі повних витрат. Тобто можливі втрати запланованої виручки і підприємство змушене відшкодовувати витрати за рахунок інших джерел.

Катастрофічний ризик характеризується тим, що фінансові втрати при ньому визначаються частковою або повною втратою майна підприємства. Цей вид ризику, як правило, призводить до банкрутства підприємства, оскільки в даному випадку можлива втрата ні тільки усіх вкладених у визначений вид фінансової діяльності або конкретну фінансову угоду коштів, але й міцна підприємства, так як при виникненні катастрофічного ризику підприємству доводиться повертати кредити за рахунок власних коштів [18].

У сучасній теорії ризик-менеджменту одним з методів оцінки ризиків є застосування кількісної оцінки міри ризику. Величина (або ступінь) ризику визначається двома критеріями:

середнє очікуване значення;

коливаємість (мінливість) можливого результату.

Середнє очікуване значення – це те значення величини події, яке пов'язане з невизначеною ситуацією. Середнє очікуване значення є середньозваженим для всіх можливих результатів, де ймовірність кожного результату використовується як частота або вага відповідного значення. Середнє очікуване значення вимірює результат, який ми очікуємо у середньому.

Проте середня величина уявляє собою узагальнену кількісну характеристику та не дозволяє прийняти рішення на користь якого-небудь варіанта вкладання капіталу. Для кінцевого рішення необхідно виміряти коливаємість показників, тобто визначити міру коливаємості можливого результату. Коливаємість можливого результату уявляє собою ступінь відхилення очікуваного значення від середньої величини.

На практиці для цього звичайно застосовуються два близько пов'язані критерії: дисперсія та середнє квадратичне відхилення. Дисперсія уявляє собою

середнє зважене з квадратів відхилень дійсних результатів від середніх очікуваних.

$$\sigma^2 = \frac{\sum (x - \bar{x})^2 n}{\sum n}, \quad (3.1)$$

де σ^2 – дисперсія;

x – очікуване значення для кожного випадку;

$\bar{x}$ – середнє очікуване значення

n – ймовірність настання значення [9]

Середнє квадратичне відхилення визначається за формулою:

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2 n}{\sum n}}. \quad (3.2)$$

Середнє квадратичне відхилення є іменованою величиною та вказується у тих же одиницях, в яких вимірюється ознака, що варіюється. Дисперсія та середнє квадратичне відхилення є мірами абсолютної коливаємості.

Для аналізу та підведення підсумків найчастіше використовують коефіцієнт варіації. Він уявляє собою відношення середнього квадратичного відхилення до середньої арифметичної та показує ступінь відхилення отриманих значень:

$$V = \frac{\pm \sigma}{\bar{x}} * 100\%, \quad (3.3)$$

Коефіцієнт варіації – відносна величина. Тому розмір цього коефіцієнта не здійсню впливу на абсолютні значення ознаки. За його допомогою можна порівнювати навіть коливаємість ознак, виражених у різних одиницях виміру. Чим вище коефіцієнт варіації, тим ризиковіше є операція [44]

Отже, на реалізацію запропонованих нами рекомендацій найбільший вплив може мати зміна відсоткових ставок за довгострокові кредити та при орендних операціях. При їх значному зростанні підприємству може стати не вигідно використовувати запозичені кошти, а провести фінансування оновлення за рахунок власних фінансових ресурсів.

Таким чином, при проведенні оцінки ризикованості запропонованих рекомендацій можна розглянути такі ситуації:

- за реалістичний варіант приймемо реалізацію запропонованих рекомендацій, коли запропоновані заходи щодо зниження собівартості принесуть підприємству формування чистого прибутку в обсязі 104464 тис. грн. Ймовірність такого варіанту розвитку подій – 0,5.

- за оптимістичний варіант приймемо ситуацію, коли підприємству вдасться скоротити витрати на ремонти підрядним методом та зекономити у такий спосіб до 419223 тис. грн. В результаті цього підприємство отримає чистий прибуток в розмірі 120864 тис. грн. Ймовірність розвитку подій за таким варіантом визначимо на рівні 0,25.

- за песимістичний варіант приймемо ситуацію, коли підприємству не вдасться виконати весь обсяг запланованих заходів економії, в результаті чого обсяг чистого прибутку буде становити 97904 тис. грн. Ймовірність реалізації такого варіанту ми також встановимо на рівні 0,25.

Наступним кроком доцільно розрахувати та оцінити значення можливого ризику згідно запропонованої методики. Для зручності розрахунок показників згруповано у таблиці. Розрахунок середньо очікуваного рівня грошового потоку подано в таблиці 3.9:

Таблиця 3.9

Розрахунок середньо очікуваного рівня грошового потоку

Можливий розвиток подій	власних фінансових ресурсів		
	Грошовий потік	Ймовірність	Сума очікуваних грошових потоків
Оптимістичний	120864	0,25	30216
Реалістичний	104464	0,5	52232
Песимістичний	97904	0,25	24476
В цілому		1	106924

Джерело: розраховано автором

Наступним етапом ми розраховуємо середньоквадратичне відхилення за допомогою формули 3.8. Результат розрахунку подано в таблиці 3.10:

Таблиця 3.10

Розрахунок середньоквадратичного відхилення

Варіант подій	x	$\hat{x}$	$x - \hat{x}$	$(x - \hat{x})^2$	P_i	$(x - \hat{x})^2 * P_i$	σ^2
Оптимістичний	120864		13940	194323600	0,25	48580900	
Реалістичний	104464		-2460	6051600	0,5	3025800	
Песимістичний	97904		-9020	81360400	0,25	20340100	
В цілому		106924			1,0	71946800	71946800

Джерело: розраховано автором

Останнім етапом статистичної оцінки ризику виступає розрахунок коефіцієнту варіації. Розрахунок коефіцієнта варіації подано в таблиці 3.11:

Таблиця 3.11

Розрахунок коефіцієнта варіації

Показник	Середньоквадратичне відхилення, σ	Середній очікуваний грошовий потік $\hat{x}$	Коефіцієнт варіації, V
Чистий прибуток	8482,146	106924	7,9329

Джерело: розраховано автором

Взагалі встановлена наступна якісна оцінка різних значень коефіцієнту варіації:

- до 10% - слабкий рівень коливання;
- 10–25% - помірний рівень коливання;
- більше 25% - високий рівень коливання.

Тому, з огляду на отримані результати розрахунку, можна сказати, що рівень ризику при реалізації запропонованих рекомендацій щодо управління процесом самофінансування АТ «Криворізький залізорудний комбінат» є допустимим.

Таким чином, в своїй діяльності АТ «Криворізький залізорудний комбінат» підпадає під дію багатьох ризиків як макроекономічних, так і мікроекономічних. Головними серед них є валютний, інфляційний, процентний ризики, а також ризик втрати ліквідності, фінансової стійкості тощо.

Висновки до розділу 3

Забезпечення підвищення рівня самофінансування підприємства вимагає дій на всі складові, що формують чистий грошовий потік – на прибуток та амортизацію. В свою чергу, основні напрями вдосконалення управління прибутком підприємства стосуються одночасного ефективного управління його доходами та витратами.

В основу зростання обсягів прибутку має бути покладене виявлене резервів. Найчастіше такі резерви існують у зростанні обсягів реалізації, поліпшенні якості всіх видів продукції, а також від зниження собівартості цієї продукції. Що стосується собівартості продукції, то резервом її зниження має бути комплексна програма заходів, щодо більш раціонального використання матеріальних ресурсів, поліпшення використання робочої сили та вдосконалення організації виробництва і праці. Такі заходи дозволять базовому підприємству досягти прибутковості діяльності. Для підприємства доцільним є частково тезаврувати отриманий прибуток з метою фінансування оновлення основних засобів та частково спрямувати кошти на формування дивідендного фонду.

Серед джерел самофінансування амортизаційні відрахування посідають значне місце тому, що завдяки синхронності між кругооборотом основних фондів і формуванням амортизаційного фонду, меншій їх схильності до кон'юнктурних коливань пов'язаних з результатом господарської діяльності, вони більшою мірою, ніж прибуток, можуть бути фінансовою базою самостійності підприємств у відтворенні основних фондів.

Рекомендації щодо використання АТ «Криворізький залізорудний комбінат» прискорених методів нарахування амортизації у порівнянні з прямолінійним методом довели доцільність застосування методу зменшення залишкової вартості, за яким відбувається максимальне зростання нарахованої суми амортизації у перші роки експлуатації основних засобів, забезпечується найбільший економічний ефект, а також збільшується обсяг чистого грошового потоку, що позитивно впливає на рівень самофінансування підприємства.

В своїй діяльності АТ «Криворізький залізорудний комбінат» підпадає під дію багатьох ризиків як макроекономічних, так і мікроекономічних. Головними серед них є валютний, інфляційний, процентний ризики, а також ризик втрати ліквідності, фінансової стійкості тощо. Проведена оцінка ризикованості реалізації рекомендацій щодо вдосконалення рівня самофінансування АТ «Криворізький залізорудний комбінат» виявила, що розмах варіації має незначні коливання, що свідчить про мінімальний рівень ризику, а тому запропоновані заходи слід прийняти.

ВИСНОВКИ

Самофінансування – це система господарювання, при якій всі витрати на здійснення простого і розширеного відтворювання підприємств забезпечується з власних джерел. В умовах самофінансування витрати на виробниче і невиробниче будівництво, оплату праці і інші потреби покриваються за рахунок зароблений підприємством кошти. Перевагами самофінансування є відсутність у підприємства (або компанії) витрат по погашенню кредитів і затрат, пов'язаних з емісією цінних паперів; низька ймовірність опиниться під стороннім впливом (банку, інвестиційної компанії, іншого підприємства). Крім того ступінь самофінансування виступає важливим показником платоспроможності підприємства.

Самофінансування підприємства здійснюється за рахунок таких джерел, як чистий прибуток, амортизаційні відрахування, забезпечення майбутніх виплат і платежів, дезінвестиції та раціоналізація, головними серед яких є перші два.

Прибуток і амортизаційні відрахування є результатом кругообігу засобів, вкладених у виробництво, і відносяться до власних фінансових ресурсів підприємства, якими вони розпоряджаються самостійно. Прибуток є економічним показником, що характеризує фінансові результати підприємницької діяльності. Прибуток, що залишається у розпорядженні підприємства - це багатоцільове джерело фінансування його потреб, але основні напрями його використання можна визначити як накопичення і споживання. Пропорції розподілу прибутку на накопичення і споживання визначають перспективи розвитку підприємства. Призначення амортизаційних відрахувань - забезпечити відтворювання основних виробничих фондів і нематеріальних активів. Це цільове джерело фінансування інвестиційного процесу.

У світовій практиці розроблено та використовується декілька підходів до оцінки самофінансування підприємств. З одного боку, така оцінка передбачає аналіз розрахунок спеціальних коефіцієнтів, які враховують джерела такого виду

фінансування. Іншим аспектом є аналіз грошових потоків за видами діяльності підприємства, з метою формування показника Cash-flow. В подальшому аналіз використовує саме його значення.

Проведений аналіз показав, що вважати фінансовий стан АТ «Криворізький залізорудний комбінат» задовільним не можна.

У 2022-2023 роках відбувається зниження обсягів виробництва і реалізації залізної руди, причиною чого є військові дії та викликані ними руйнування та окупація частини території України, де були основні внутрішні споживачі базового підприємства.

В загальному підсумку обсяги активів АТ «Криворізький залізорудний комбінат» збільшуються протягом 2021–2023 років, в першу чергу за рахунок зростання обсягу основного капіталу. Основні засоби у 2021 році зросли 11,8%, у 2022 році – на 2,9% та ще на 1,9% у 2023 році.

Оборотні активи зростають лише у 2022 році - та скорочуються у 2021 та 2023 роках. У їх складі зростає загальна сума запасів. Дебіторська заборгованість АТ «Криворізький залізорудний комбінат» скорочувалась у 2021 та 2023 роках на 1,4% та 5,5%, а її зростання у 2022 році було несуттєвим.

В структурі активів АТ «Криворізький залізорудний комбінат» на початок 2021 року переважають оборотні активи і така ситуація зберігається протягом всіх років аналізу. Переважна частка в структурі необоротного капіталу належить основним засобам. У складі оборотних активів вагомою є частка дебіторської заборгованості, хоча вона скорочується у 2021-2023 роках. Наступною за вагомістю є частка запасів, яка суттєво зростає.

Відбувається скорочення обсягів власного капіталу АТ «Криворізький залізорудний комбінат» - у 2021 році, а його зростання протягом 2022-2023 років таке скорочення не перекриває. Динаміка позикового капіталу зумовлена динамікою його короткострокової складової, у складі якої загальну тенденцію до зростання має динаміка поточної кредиторської заборгованості різного виду. Найбільш суттєвими за обсягами є зміни заборгованості за розрахунками з учасниками.

Також в цілому зросли довгострокові зобов'язання та забезпечення.

В структурі пасивів на початок 2021 року власний капітал має найбільшу частку, але у 202-2023 роках вона зменшується. Серед елементів власного капіталу найбільш вагомою статтею протягом 3 років є нерозподілений прибуток.

Питома вага довгострокових зобов'язань та забезпечень АТ «Криворізький залізорудний комбінат» є майже незмінною протягом 2021-2023 років та не перевищує 12,5%.

Вагомою складовою протягом 2022-2023 років залишаються поточні зобов'язання та забезпечення. У їх складі переважна частка належить кредиторській заборгованості за розрахунками з учасниками,

За результатами аналізу коефіцієнтів короткострокової платоспроможності АТ «Криворізький залізорудний комбінат» можна вважати ліквідним за всіма досліджуваними коефіцієнтами.

Аналіз фінансової стійкості підприємства виявив високий рівень фінансування за рахунок власного капіталу на початок періоду (коефіцієнт автономії 83%), але у 2021-2023 роках мало місце зростання обсягів запозичених ресурсів, і на кінець 2023 року показники досягають критичних значень.

Зростання чистого доходу від реалізації продукції відбувається лише у 2021 році, а у 2022-2023 роках вона скорочується на 43,6% та 11,3%. Об'єктивними причинами цього є початок активних воєнних дій на території України, що викликало порушення логістичних ланцюгів постачання, блокування морських портів, які використовувались для відвантаження продукції, часткове призупинення на певний термін основної діяльності та загальне зниження внутрішнього попиту. Також має місце не рівномірні зміни собівартості продукції.

Зростання обсягів адміністративних витрат та витрат на збут, поява та відсутність інших операційних доходів та витрат, а також щорічне зростання фінансових витрат зумовили у 2021-2022 роках скорочення фінансового результату від звичайної діяльності, а у 2023 році взагалі чистий збиток.

Аналіз коштів амортизаційного фонду виявив, що обсяги амортизації збільшились. При цьому відбувається щорічне зростання частки амортизаційних відрахувань в структурі витрат підприємства.

Як наслідок, у 2022 році відбувається різке скорочення показника Cash-flow – на 2,9 млрд. грн., у 2023 році обсягів амортизаційних нарахувань вистачає для покриття від’ємної суми чистого збитку.

Аналіз руху грошових коштів АТ «Криворізький залізорудний комбінат» за останні три роки виявив, що на підприємстві здійснюється недостатньо ефективно управління фінансовими ресурсами. Не забезпечується достатність чистого грошового потоку від операційної діяльності та збалансованості грошових потоків, тобто достатнього рівня самофінансування.

В свою чергу, зниження коефіцієнту фінансової стійкості та від’ємні значення коефіцієнту самофінансування та коефіцієнту стійкості самофінансування за 2022-2023 роки означають, що підприємство не мало фінансової міцності, а розширене відтворення на ньому проводиться за рахунок залученого фінансування.

Оцінивши місце АТ «Криворізький залізорудний комбінат» серед інших виробників галузі, можна сказати, що всі підприємства стикнулись з однаковим колом проблем у 2022-2023 роках. З початком військових дій на території України виникли складнощі з логістикою, у валютних розрахунках, невизначеність, перебої з постачанням електроенергії, падіння попиту та неплатоспроможність клієнтів, руйнування ланцюгів постачання і дефіцит фінансування, і як наслідок, зниження обсягів виручки від реалізації та скорочення прибутку.

Забезпечення підвищення рівня самофінансування підприємства вимагає дій на всі складові, що формують чистий грошовий потік – на прибуток та амортизацію. В свою чергу, основні напрями вдосконалення управління прибутком підприємства стосуються одночасного ефективного управління його доходами та витратами.

В основу зростання обсягів прибутку має бути покладене виявлене

резервів. Найчастіше такі резерви існують у зростанні обсягів реалізації, поліпшення якості всіх видів продукції, а також від зниження собівартості цієї продукції. Що стосується собівартості продукції, то резервом її зниження має бути комплексна програма заходів, щодо більш раціонального використання матеріальних ресурсів, поліпшення використання робочої сили та вдосконалення організації виробництва і праці. Такі заходи дозволять базовому підприємству досягти прибутковості діяльності. Для підприємства доцільним є частково тезаврувати отриманий прибуток з метою фінансування оновлення основних засобів та частково спрямувати кошти на формування дивідендного фонду.

Серед джерел самофінансування амортизаційні відрахування посідають значне місце тому, що завдяки синхронності між кругооборотом основних фондів і формуванням амортизаційного фонду, меншій їх схильності до кон'юнктурних коливань пов'язаних з результатом господарської діяльності, вони більшою мірою, ніж прибуток, можуть бути фінансовою базою самостійності підприємств у відтворенні основних фондів.

Рекомендації щодо використання АТ «Криворізький залізорудний комбінат» прискорених методів нарахування амортизації у порівнянні з прямолінійним методом довели доцільність застосування методу зменшення залишкової вартості, за яким відбувається максимальне зростання нарахованої суми амортизації у перші роки експлуатації основних засобів, забезпечується найбільший економічний ефект, а також збільшується обсяг чистого грошового потоку, що позитивно впливає на рівень самофінансування підприємства.

В своїй діяльності АТ «Криворізький залізорудний комбінат» підпадає під дію багатьох ризиків як макроекономічних, так і мікроекономічних. Головними серед них є валютний, інфляційний, процентний ризики, а також ризик втрати ліквідності, фінансової стійкості тощо. Проведена оцінка ризикованості реалізації рекомендацій щодо вдосконалення рівня самофінансування АТ «Криворізький залізорудний комбінат» виявила, що розмах варіації має незначні коливання, що свідчить про мінімальний рівень ризику, а тому запропоновані заходи слід прийняти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеєнко Л. М., Олексієнко В. М., Юркевич А. І. Економічний словник: банківська справа, фондовий ринок. К.: Максимум; Тернопіль: Економічна думка, 2000. – 592 с.
2. Антонова Л.В., Левченко Н.М., Белінська С.М. Вдосконалення систем управління та обліку процесів відтворення основних засобів підприємства як складових стратегії розвитку діяльності. Економіка та держава. 2017. № 9. С. 16–20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2017_9_5.
3. АТ «Криворізький залізорудний комбінат» URL: <https://www.krruda.dp.ua/>
4. АТ «Покровський гірничо-збагачувальний комбінат». Офіційний сайт. URL: <https://pokrovgzk.com.ua>
5. Бандурка О.М., Коробов М.Я. Фінансова діяльність підприємства. 2.вид., перероб. і доп. — К.: Либідь, 2003. — 384 с.
6. Белінська С.М., Крисіна І.О. Управління прибутком підприємства. *Ефективна економіка*. 2022. № 1. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2022/18.pdf.
7. Бланк И. А. Управление прибылью. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2003. – 720 с.
8. Бланк И. Основы финансового менеджмента: в 2х т.- К.: Ника-Центр, Эльга, 1999.
9. Бражник Л. В. Фінансові ресурси підприємства : їх формування та використання. Економіка та суспільство. 2018. № 14. С. 778–783.
10. Брігхем Є. Основы финансового менеджмента. – К.: Молодь, 1997. – 1000 с.
11. Бугас В. В., Коваль А. А. Управління фінансовими ресурсами підприємства. *Modern Economics*. 2020. № 19. С. 32-34.
12. Ван Хорн Дж.К. Основы управления финансами. – М.: Финансы и

статистика, 1996.

13. Василик О. Д. Теорія фінансів: підручник / О. Д. Василик. – К.: НІОС, 2000. – 416 с.

14. Волощук В. Джерела фінансування інноваційної діяльності підприємств. Сталий розвиток економіки, 2019. №4 (45), 112-119. URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/96>

15. Гвоздей Н. І., Бондарук І. С., Вінницька О. А. Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів підприємства. Економічний аналіз. 2018. Т. 28, № 1. С. 216–221.

16. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

17. Гриньова В.М., Коюда В.О. Фінанси підприємств: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2004. – 424с.

18. Гудзь О.Є., Стецюк П. А. Концептуальні засади формування системи управління фінансовими ресурсами підприємств. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики. 2021. Т. 1 № 32. С.330-340. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/2892>.

19. Гутченко А. В. Вплив оподаткування на рівень самофінансування підприємства. URL: http://www.rusnauka.com/14_NPRT_2011/Economics/10_86526.doc.htm

20. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

21. Дорошенко А. П., Дорошенко О. О., Гуркаєва К. М. Теоретико-методичні підходи до обґрунтування методів оптимізації структури капіталу підприємств. Ефективна економіка. 2017. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5545>

22. Журавльова Т. О. Формування фінансових ресурсів підприємства в умовах кризи. Економіка та держава. 2020. №3. С. 42–45. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4535&i=7>

23. Закон України «Про акціонерні товариства» із змінами та

доповненнями. Офіційний сайт Верховної ради Україн. URL: www.rada.gov.ua.

24. Зятковський І.В. Фінанси підприємств: Навч. посібник. – Тернопіль: Економічна думка. – 2002. – 294 с.

25. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. – К.: МАУП, 2000. – 152 с.

26. Інформаційно-аналітичний портал Українського агентства фінансового розвитку. URL: - http://www.ufin.com.ua/analit_mat/gkr/096.htm

27. Кадацька А.М. Економічний зміст та функції амортизації основних засобів. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. Випуск 13. С. 572-575.

28. Кафка, С. М. Амортизація необоротних активів підприємства: суть та призначення. Вісник Приазовського Державного Технічного Університету. Серія: Економічні науки, 2017. (33), 185–191. URL: <https://doi.org/10.31498/2225-6725.33.2017.134307>

29. Кизим М.О., Забродський В.А., Зінченко В.А., Копчак Ю.С. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємств. – Х.: ВД „ІНЖЕК”, 2003. – 144с.

30. Коваленко Л.О., Ремньова Л.М. Фінансовий менеджмент: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 483 с.

31. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств. К: Знання, 2002.- 294с.

32. Костецький В. Сутнісно-теоретичні підходи до визначення фінансового забезпечення діяльності підприємства URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gev/2010_4/FINANCIAL_CREDIT_SUPPORT/021.pdf

33. Крамаренко Г.О. Фінансовий аналіз і планування. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 234 с.

34. Ларіонова К., Капінос Г. Механізм управління прибутком підприємства. *Modeling the development of the economic systems*. 2022. № 1. С. 120–

128.

35. Лахтіонова О.В. Фінансовий аналіз господарської діяльності. – К.: ”Молодь”, 2001.

36. Мавлева Д., Лиса О. Удосконалення управління фінансовими ресурсами з метою підвищення результативності діяльності підприємства. Економіка та суспільство, 2023. №56. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-52>

37. Майорова Т. В. Проектне фінансування: підручник / Т. В. Майорова, О. О. Ляхова та ін. – Київ: КНЕУ, 2017. – 434 с.

38. Мамонтова Н.А., Менделюк О.В. Джерела самофінансування підприємств: їх склад та структура за кризових умов. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : науковий журнал. – Острог: Вид-во НУ«ОА», березень 2017. – №4 (32). – С. 59–62.

39. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства. К.: Вища школа, 2003. – 278 с.

40. Митрофанов Г.В., Кравченко Г.О., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2002. – 301 с.

41. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua>

42. Мордань Є. Ю., Малиш Д. О., Рябуха А. Ю. Теоретичні основи системи управління прибутком підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 40. С. 384–391.

43. Мочерний С. В. Історія економічних вчень. Л.: 2006. –183 с.

44. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 URL: <http://www.me.gov.ua>

45. Нечипоренко А. В., Рибалкіна А. О. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства. Ефективна економіка. 2020. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8361>

46. Нікбахт Е., Гропеллі А. Фінанси: Пер. з англ. – К.: Основи, 1992. –

383 с.

47. Нікітенко К. Підходи до фінансування підприємницької діяльності в Україні. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка, 2020. №1, 208-213. URL: <http://tnv-econom.ksauniv.ks.ua/index.php/journal/article/view/27>

48. Новицька С.С., Потапова-Сінько Н.Ю. Сутність амортизаційної політики і її вплив на ефективність роботи підприємства. Навчально-методичний посібник для студентів економічних спеціальностей. Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова. – 2006. – 98 с.

49. Опарін В. М. Фінанси (загальна теорія). – 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: КНЕУ, 2001. – 240 с.

50. Павлюк І.О. Управління прибутком підприємства в умовах сьогодення. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2020. №1. С. 84–88.

51. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом. – К.: Лібра, 2002. – 472 с.

52. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI.

53. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 “Баланс”: Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.03.99 р. №87.

54. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 “Звіт про рух грошових коштів”: Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.03.99 р. №87.

55. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби». Офіційний сайт Верховної ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.

56. Полуянова О.І. Завдання підсистеми управління відтворення основних засобів на підприємстві в сучасних умовах господарювання. *Економіка розвитку*. - 2014. - №1 (69). - С. 83-88.

57. ПрАТ «Суха Балка» URL: <https://sukhabalka.com/ua/>

58. Пристемський О.С. Самофінансування як основа забезпечення фінансової безпеки підприємства. *Вісник Бердянського університету*

менеджменту і бізнесу.- 2012. - №4 (20). – С 106-108.

59. Рудченко І.В. Удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами підприємства URL: http://www.bsfa.edu.ua/files/konf/23022013/sekciya5/teza_litovska_fk_45.pdf.

60. Скібіцький О.М. Антикризовий менеджмент. К.: Центр учбової літератури, 2009. – 568 с.

61. Смирна О.В., Білошавіна Д.І. Самофінансування підприємств: сутність та значення. *Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Trends in the development of science as the main way to replace old technologies»*, 27-29 січня, 2025р., Пловдив, Болгарія

62. Стрішенець О. Аналітичні підходи до управління прибутком на підприємстві. Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2018. - №2. – С. 18-25.

63. Суторміна В.М. Фінанси зарубіжних корпорацій. – К.: КНЕУ, 2004. – 566 с.

64. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2003. – 554 с.

65. Трачова Д.М. Формування окремих елементів амортизаційної політики підприємства. Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – Випуск 14. – С. 1006-1009.

66. Управління ресурсами підприємства Навч. посібник / Під ред. Ю.М. Воробйова і Б.І. Холода. – Київ: “Центр навчальної літератури”, 2004. – 288 с.

67. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств. К.: Ельга, Ніка–Центр, 2003. – 256 с.

68. Філіна Г.І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання 2-ге вид., перероб. та допов. Навч. посіб. К: Центр учбової літератури, 2009. - 320 с.

69. Фінанси підприємств: підручник / керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. К.: КНЕУ, 2004. – 584 с.

70. Фінансовий менеджмент. Навч. посібник / за ред.. проф.. Г.Г.

Кірейцева. – К.: “Центр навчальної літератури”, 2004. –531 с.

71. Фінансовий менеджмент. Підручник / Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – К.: КНЕУ, 2005. – 536 с.

72. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз. Підручник. – К.: Центр учбової літератури. 2008. – 566 с.

73. Чобіток В., Мацишин М. Формування джерел фінансування розвитку підприємницької діяльності в Україні. Development Service Industry Management, 2024. (3), 24–34. URL: [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-7\(4\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-7(4))

74. Швець Ю.О. Мозолєвська А.І. Сучасний стан формування фінансової стратегії промислового підприємства та шляхи її реалізації. Інфраструктура ринку. 2019. №34. С. 235-242. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/34_2019_ukr/36.pdf.

75. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент. Підручник. К.: Знання, 2006. – 439 с.

ДОДАТОК А

Характеристика методів нарахування амортизації відповідно до П(с)БО

Суть методу	Формула розрахунку суми амортизації за рік	Переваги	Недоліки
1 Прямолінійний метод	$A1 = C / T_o$		
Сума, що амортизується, переноситься на амортизацію рівномірно протягом терміну корисної експлуатації активу	де А - сума амортизації за рік; То - очікуваний період використання об'єкту основних засобів; С - первинна вартість об'єкту основних фондів, що амортизується (первинна вартість за вирахуванням ліквідаційної вартості)	Вартість об'єкту основних засобів списується рівними частинами протягом всього періоду його експлуатації	Не враховується моральний знос об'єктів основних засобів і чинник підвищення витрат на ремонти у міру його експлуатації (особливо в останніх роки використання об'єкту основних засобів)
2.Метод зменшення залишкової вартості	$A2 = 1 - \sqrt[n]{(O_n / C_p)}$		
Визначається річна сума амортизації виходячи із залишкової вартості об'єкту основних засобів на початок роки або з первинної вартості по введених протягом року об'єктах основних засобів	де А - сума амортизації за рік; Он - залишкова вартість об'єкту на початок звітного періоду або первинна вартість на дату нарахування амортизації; Сп- первісна вартість об'єкта п - кількість років корисного використання об'єкту	Протягом перших років експлуатації об'єкту основних засобів накопичується значна сума коштів, необхідних для його відновлення Передбачається обов'язкова наявність ліквідаційної вартості, необхідної розрахунки норми амортизації	
3. Метод прискореного зменшення залишкової вартості	$A = O_n * n$		
Є різновидом методу зменшення залишкової вартості	де А - сума амортизації за рік; Он - залишкова вартість об'єкту на початок звітного періоду або первинна вартість на дату нарахування амортизації; п - річна норма амортизації., $n = C * 2 / T_o$ де То- очікуваний період використання об'єкту основних засобів.	Протягом перших років експлуатації об'єкту основних засобів накопичується значна сума коштів, необхідних для його відновлення	-

Продовження додатку А

4. Кумулятивний метод			
Кумулятивний коефіцієнт є нормою амортизації. Річна сума амортизації визначається як твір вартості, що амортизується, і кумулятивного коефіцієнта	$A = C * k$ де А - сума амортизації за рік; Ч - сума числа років корисного використання об'єкту основних засобів; к - кумулятивний коефіцієнт; $k = T_e / p$ де Т_е- нормативний термін корисного використання об'єкту; де - конкретний рік корисного використання об'єкту основних засобів	1. У перші роки амортизується велика вартість об'єкту основних засобів, коли інтенсивність його використання максимальна 2. У перші роки накопичуються грошові кошти для заміни об'єкту основних засобів, що амортизується, 3. Забезпечується можливість збільшення частини витрат на ремонт об'єктів основних засобів, що доводяться на останні роки використання їх без відповідного збільшення витрат виробництва (собівартості продукції) за рахунок того, що сума амортизації, що нараховується, в ці роки зменшується, що амортизуються	Певний ступінь трудомісткості
5. Виробничий метод			
Передбачає нарахування місячної суми амортизації шляхом множення фактичного місячного об'єму виробництва продукції на виробничу ставку амортизації	$A = O_p * пв$ де О_р- фактичний місячний об'єм продукції; пв- виробнича ставка амортизації, $пв = C / O$ де О - загальний об'єм продукції, який підприємство чекає провести з використанням об'єкту основних засобів за всі роки	Цей метод дуже простий і раціональний. Зручно застосовувати при визначенні амортизації автотранспорту залежно від його пробігу, верстатів і будь-якого виробничого устаткування	Застосування пов'язане з труднощами визначення вироблення об'єктів основних засобів

ДОДАТОК Б1

			КОД
Дата (рік, місяць, число)			2022.0
Підприємство АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "КРИВОРІЗЬКИЙ ЗАЛІЗОРУДНИЙ КОМБІНАТ"			00191
Територія м.Кривий Ріг, Покровський р-н			UA120604394
Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне товариство			230
Вид економічної діяльності Добування залізних руд			07.1
Середня кількість працівників 6442			
Адреса, вулиця Симбірцева, будинок 1А, м. Кривий Ріг, Покровський, Дніпропетровська обл., 50029, У телефон (056) 448-01-00, (056) 444-23-00, (056)444-24-31			
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про су доход) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)			
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			v
за міжнародними стандартами фінансової звітності			

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31.12.2021 р.

Форма № 1

Код за ДКУД [1

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	79113	76532
первісна вартість	1001	92613	95451
накопичена амортизація	1002	13500	18919
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	4143237	4632438
первісна вартість	1011	9812165	10517945
знос	1012	5668928	5885507
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	0	0
знос інвестиційної нерухомості	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	0
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	618457	583092
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	1000	725
Відстрочені податкові активи	1045	50551	71691
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	4892358	5364478

1	2	3	4
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1137779	1191461
<i>Виробничі запаси</i>	1101	496633	314157
<i>Незавершене виробництво</i>	1102	13668	22498
<i>Готова продукція</i>	1103	627478	854804
<i>Товари</i>	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	435639	228485
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	0	0
з бюджетом	1135	563	110423
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	33667
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	0	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5926547	5933857
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	601902	518385
<i>Готівка</i>	1166	15	0
<i>Рахунки в банках</i>	1167	601887	518385
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:	1181	0	0
<i>резервах довгострокових зобов'язань</i>			
<i>резервах збитків або резервах належних виплат</i>	1182	0	0
<i>резервах незароблених премій</i>	1183	0	0
<i>інших страхових резервах</i>	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	67247	87578
Усього за розділом II	1195	8169677	8070189
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	13062035	13434667

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1991233	1991233
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	(348162)	(462263)
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	266552	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	8884780	4334017
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	10794403	5862987
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	1448990	1671422
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	2848	4290
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	2848	4290
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:	1531	0	0
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	1451838	1675712
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	136192	127807
розрахунками з бюджетом	1620	341678	172539
у тому числі з податку на прибуток	1621	102978	0
розрахунками зі страхування	1625	19581	20174
розрахунками з оплати праці	1630	62926	65835
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	7476	5179050
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	209286	270544
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	38655	60019
Усього за розділом III	1695	815794	5895968

1	2	3	4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	13062035	13434667

Примітки: Події після дати балансу стосуються відображення у фінансових звітах сприятливих і несприятливих подій, що відбулися між датою фінансових звітів за Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 10 «Події після дати балансу» - датою балансу та датою затвердження фінансових звітів підготовлених до оприлюднення (публікації). Таких подій у Товаристві не відбулося, коригування вступного сальдо балансу не проводилося.

Керівник Сергій НОВАК

Головний бухгалтер Любов ЯРОШЕВСЬКА

Підприємство АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "КРИВОРІЗЬКИЙ
ЗАЛІЗОРУДНИЙ КОМБІНАТ"

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ
2022.01.01
00191307

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за 2021 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	11158331	6607075
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4282254)	(3324555)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:	2090	6876077	3282520
прибуток			
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	0	125354
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(192326)	(157779)
Витрати на збут	2150	(1184419)	(984783)
Інші операційні витрати	2180	(399235)	(0)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	(0)	(0)
Фінансовий результат від операційної діяльності:	2190	5100097	2265312
прибуток			
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	0	0
Інші доходи	2240	0	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(170851)	(163015)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(0)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:	2290	4929246	2102297
прибуток			
збиток	2295	(0)	(0)

Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(905296)	(403050)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	4023950	1699247
збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	(35174)	(34334)
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	(104577)	(118188)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(139751)	(152522)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	25650	26959
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(114101)	(125563)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	3909849	1573684

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3170736	2014106
Витрати на оплату праці	2505	1570677	1298103
Відрахування на соціальні заходи	2510	355188	292784
Амортизація	2515	249021	200628
Інші операційні витрати	2520	1536276	1273457
Разом	2550	6881898	5079078

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1991233326	1991233326
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1991233326	1991233326
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	2.02	0.85
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	2.02	0.85
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Примітки: Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) показує результати діяльності підприємства за певний період.

Керівник

Сергій НОВАК

Головний бухгалтер

Любов ЯРОШЕВСЬКА

Підприємство	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "КРИВОРІЗЬКИЙ ЗАЛІЗОРУДНИЙ КОМБІНАТ"	Дата	КОДИ
			31.12.2022
		за ЄДРПОУ	00191307
		за КАТОТТГ	UA1206017001 0439451
Територія	Дніпропетровська обл.	за КОПФГ	230
Організаційно-пра вова форма	Акціонерне товариство	за КВЕД	07.10
Вид економічної діяльності	Добування залізних руд		

Середня кількість працівників: 5548

Адреса, телефон: 50029 місто Кривий Ріг, Симбірцева, 1А, (056) 448-01-00, (056) 444-23-00,
(056)444-24-31

Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2022 р.
Форма №1

		Код за ДКУД		1801001
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	76 532	72 018	
первісна вартість	1001	95 451	95 307	
накопичена амортизація	1002	(18 919)	(23 289)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0	
Основні засоби	1010	4 632 438	4 768 919	
первісна вартість	1011	10 517 945	10 903 206	
знос	1012	(5 885 507)	(6 134 287)	
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0	
первісна вартість	1016	0	0	
знос	1017	(0)	(0)	
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0	
первісна вартість	1021	0	0	
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)	
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	
інші фінансові інвестиції	1035	583 092	583 092	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	725	275	
Відстрочені податкові активи	1045	71 691	80 125	
Гудвіл	1050	0	0	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	
Залишок коштів у централізованих страхових резервах	1065	0	0	

фондах			
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	5 364 478	5 504 429
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1 191 461	2 204 770
Виробничі запаси	1101	314 157	293 860
Незавершене виробництво	1102	22 498	30 256
Готова продукція	1103	854 804	1 880 654
Товари	1104	2	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	228 485	146 491
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	0	0
з бюджетом	1135	110 423	211 264
у тому числі з податку на прибуток	1136	33 667	14 743
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5 933 857	5 931 585
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	518 385	363 664
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	518 385	363 664
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	87 578	196 818
Усього за розділом II	1195	8 070 189	9 054 592
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	13 434 667	14 559 021

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1 991 233	1 991 233
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	-462 263	-350 533
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	4 334 017	5 486 043
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)

Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	5 862 987	7 126 743
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	1 671 422	1 602 869
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	4 290	27 176
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	4 290	27 176
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	1 675 712	1 630 045
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	127 807	76 292
розрахунками з бюджетом	1620	172 539	23 976
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	20 174	15 083
розрахунками з оплати праці	1630	65 835	49 966
одержаними авансами	1635	0	0
розрахунками з учасниками	1640	5 179 050	5 179 031
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	270 544	288 768
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	60 019	169 117
Усього за розділом III	1695	5 895 968	5 802 233
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	13 434 667	14 559 021

Керівник

НОВАК Сергій

Головний бухгалтер

ЯРОШЕВСЬКА Любов

Підприємство

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"КРИВОРІЗЬКИЙ ЗАЛІЗОРУДНИЙ
КОМБІНАТ"

за ЄДРПОУ

Дата

КОДИ
31.12.2022
00191307

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)

за 2022 рік

Форма №2

I. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	6 290 171	11 158 331
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2 891 384)	(4 282 254)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:			
прибуток	2090	3 398 787	6 876 077
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	116 190	0
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(201 163)	(192 326)
Витрати на збут	2150	(1 732 482)	(1 184 419)
Інші операційні витрати	2180	(0)	(399 235)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	1 581 332	5 100 097
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0

Інші фінансові доходи	2220	0	0
Інші доходи	2240	0	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(210 420)	(170 851)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(0)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	1 370 912	4 929 246
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-253 410	-905 296
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	1 117 502	4 023 950
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-34 524	-35 174
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	170 780	-104 577
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	136 256	-139 751
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(24 526)	(-25 650)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	111 730	-114 101
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1 229 232	3 909 849

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	2 699 201	3 170 736
Витрати на оплату праці	2505	1 460 900	1 570 677
Відрахування на соціальні заходи	2510	328 711	355 188
Амортизація	2515	279 810	249 021
Інші операційні витрати	2520	2 061 128	1 536 276
Разом	2550	6 829 750	6 881 898

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1 991 233 326	1 991 233 326
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1 991 233 326	1 991 233 326

Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,561210	2,020830
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,561210	2,020830
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Керівник

НОВАК Сергій

Головний бухгалтер

ЯРОШЕВСЬКА Любов

Фінансова звітність за 2023 рік

Дата звіту 27.02.2024
 Період 2023 рік, 12 міс
 Бухгалтер [Ярошевська Любов](#)
 КАТОТТГ UA12060170010439451
 Кількість працівників 4 875

БАЛАНС (ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	72 018.00	66 971.00
первісна вартість	1001	95 307.00	95 980.00
накопичена амортизація	1002	23 289.00	29 009.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0.00	
Основні засоби	1010	4 768 919.00	4 858 732.00
первісна вартість	1011	10 903 206.00	11 250 242.00
знос	1012	6 134 287.00	6 391 510.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	583 092.00	583 092.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	275.00	45.00
Відстрочені податкові активи	1045	80 125.00	120 741.00
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	5 504 429.00	5 629 581.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	2 204 770.00	2 841 795.00
Виробничі запаси	1101	293 860.00	210 074.00
Незавершене виробництво	1102	30 256.00	46 490.00
Готова продукція	1103	1 880 654.00	2 585 231.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестрахування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	146 491.00	318 437.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0.00	
з бюджетом	1135	211 264.00	210 498.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	14 743.00	58 481.00
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5 931 585.00	5 417 390.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	363 664.00	129 524.00
Рахунки в банках	1167	363 664.00	129 524.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	196 818.00	44 787.00
Усього за розділом II	1195	9 054 592.00	8 962 431.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	14 559 021.00	14 592 012.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1 991 233.00	1 991 233.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	-350 533.00	-71 954.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	5 486 043.00	5 455 040.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	7 126 743.00	7 374 319.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1500	0.00	
Відстрочені податкові зобов'язання	1505	1 602 869.00	1 500 984.00
Пенсійні зобов'язання	1510	0.00	
Довгострокові кредити банків	1515	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1520	27 176.00	71 822.00
Довгострокові забезпечення	1521	27 176.00	71 822.00

Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	1 630 045.00	1 572 806.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	76 292.00	103 103.00
розрахунками з бюджетом	1620	23 976.00	18 455.00
розрахунками зі страхування	1625	15 083.00	10 529.00
розрахунками з оплати праці	1630	49 966.00	32 960.00
за одержаними авансами	1635	0.00	
за розрахунками з учасниками	1640	5 179 031.00	5 171 553.00
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	288 768.00	275 461.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	169 117.00	32 826.00
Усього за розділом III	1695	5 802 233.00	5 644 887.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	14 559 021.00	14 592 012.00

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5 577 923.00	6 290 171.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестрахування	2012		0.00

Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	3 036 394.00	2 891 384.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	2 541 529.00	3 398 787.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120		116 190.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	169 470.00	201 163.00
Витрати на збут	2150	1 553 266.00	1 732 482.00
Інші операційні витрати	2180	544 183.00	
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	274 610.00	1 581 332.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220		0.00
Інші доходи	2240		0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	346 886.00	210 420.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270		0.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		1 370 912.00
збиток	2295	72 276.00	
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	8 865.00	-253 410.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350		1 117 502.00
збиток	2355	63 411.00	

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-32 408.00	-34 524.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445	372 138.00	170 780.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	339 730.00	136 256.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	61 151.00	24 526.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	278 579.00	111 730.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	215 168.00	1 229 232.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	2 619 092.00	2 699 201.00
Витрати на оплату праці	2505	1 354 985.00	1 460 900.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	308 863.00	328 711.00
Амортизація	2515	290 687.00	279 810.00
Інші операційні витрати	2520	2 080 515.00	2 061 128.00
Разом	2550	6 654 142.00	6 829 750.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1 991 233 326.00	1 991 233 326.00
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1 991 233 326.00	1 991 233 326.00
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-0.03	0.56
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-0.03	0.56
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0.00

ДОДАТОК В1

ПрАТ «Суха Балка» URL: <https://clarity-project.info/edr/00191329>

Фінансова звітність за 2022 рік

J0900108 Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	21 879.00	22 463.00
первісна вартість	1001	33 670.00	36 103.00
накопичена амортизація	1002	11 791.00	13 640.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	441 034.00	512 861.00
Основні засоби	1010	2 039 232.00	1 743 495.00
первісна вартість	1011	2 426 412.00	2 503 945.00
знос	1012	387 180.00	760 450.00
інші фінансові інвестиції	1035	289 441.00	25 663.00
Інші необоротні активи	1090	16 208.00	16 336.00
Усього за розділом I	1095	2 807 794.00	2 320 818.00
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	318 469.00	717 707.00
Виробничі запаси	1101	104 000.00	125 805.00
Незавершене виробництво	1102	427.00	727.00
Готова продукція	1103	214 042.00	591 175.00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	297 023.00	101 962.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	58 374.00	30 746.00
з бюджетом	1135	18 108.00	160 065.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	3 973.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	174.00	729.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	4 672 361.00	4 060 881.00
Гроші та їх еквіваленти	1165	29 380.00	21 534.00
Рахунки в банках	1167	29 380.00	21 534.00
Інші оборотні активи	1190	2 238.00	53.00
Усього за розділом II	1195	5 396 127.00	5 093 677.00
Баланс	1300	8 203 921.00	7 414 495.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	41 869.00	41 869.00
Капітал у дооцінках	1405	1 108 623.00	1 105 098.00
Резервний капітал	1415	10 467.00	10 467.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3 418 682.00	4 127 774.00
Усього за розділом I	1495	4 579 641.00	5 285 208.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	119 032.00	41 204.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1 153 389.00	1 117 017.00
Усього за розділом II	1595	1 272 421.00	1 158 221.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	359 617.00	399 862.00
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	8 100.00	2 246.00
товари, роботи, послуги	1615	114 957.00	241 001.00
розрахунками з бюджетом	1620	253 158.00	18 919.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	47 403.00	
розрахунками зі страхування	1625	22 259.00	23 936.00
розрахунками з оплати праці	1630	101 302.00	75 455.00
за одержаними авансами	1635	46 438.00	381.00
за розрахунками з учасниками	1640	1 306 637.00	183 250.00
Інші поточні зобов'язання	1690	139 391.00	26 016.00
Усього за розділом III	1695	2 351 859.00	971 066.00
Баланс	1900	8 203 921.00	7 414 495.00

J0900207 Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)**Фінансові результати**

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3 022 321.00	6 730 292.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	1 387 968.00	2 388 735.00

Валовий: прибуток	2090	1 634 353.00	4 341 557.00
Інші операційні доходи	2120	188 763.00	4 536.00
Адміністративні витрати	2130	64 891.00	82 367.00
Витрати на збут	2150	910 365.00	660 015.00
Інші операційні витрати	2180	84 162.00	93 194.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	763 698.00	3 510 517.00
Інші фінансові доходи	2220	83 081.00	360 715.00
Фінансові витрати	2250	251 748.00	177 950.00
Інші витрати	2270	2 075 630.00	
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	595 031.00	1 617 652.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-107 153.00	-291 192.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	487 878.00	1 326 460.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	1 352 436.00	
Інший сукупний дохід	2445	217 689.00	34 127.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	217 689.00	1 386 563.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	243 439.00	
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	217 689.00	1 143 124.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	705 567.00	2 469 584.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	242 287.00	317 664.00
Витрати на оплату праці	2505	457 032.00	659 233.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	140 472.00	184 702.00
Амортизація	2515	380 292.00	390 976.00
Інші операційні витрати	2520	1 227 303.00	1 671 736.00
Разом	2550	2 447 386.00	3 224 311.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	837 387 551.00	837 387 551.00
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	837 387 551.00	837 387 551.00
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0.58	1.58
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0.58	1.58

Фінансова звітність за 2023 рік

Дата звіту 27.02.2024

Період 2023 рік, 12 міс

Бухгалтер [Наталя Терещенко](#)

КАТОТТГ UA12060170010439451

Кількість працівників 1 756

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи	1000	22 463	25 152
Нематеріальні активи			
первісна вартість	1001	36 103	40 356
накопичена амортизація	1002	13 640	15 204
Незавершені капітальні інвестиції	1005	512 861	398 053
Основні засоби	1010	1 743 495	1 563 758
первісна вартість	1011	2 503 945	2 649 035
знос	1012	760 450	1 085 277
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	

накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	25 663	30 815
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	16 336	10 955
Усього за розділом І	1095	2 320 818	2 028 733
ІІ. Оборотні активи			
Запаси	1100	717 707	549 272
Виробничі запаси	1101	125 805	153 396
Незавершене виробництво	1102	727	413
Готова продукція	1103	591 175	395 463
Товари	1104	0.00	
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестрахування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	101 962	93 241
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	30 746	21 171
з бюджетом	1135	160 065	66 434
у тому числі з податку на прибуток	1136	3 973	3 230
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	729	571
Поточні фінансові інвестиції	1160	4 060 881	4 278 583
Гроші та їх еквіваленти	1165	21 534	14 051
Готівка	1166	0.00	
Рахунки в банках	1167	21 534	14 051
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	53	24
Усього за розділом ІІ	1195	5 093 677	5 023 347
ІІІ. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	7 414 495	7 052 080

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного	На кінець звітного
-------------	-----------	---------------------	--------------------

		періоду, тис. грн	періоду, тис. грн
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	41 869	41 869
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	1 105 098	1 096 685
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	10 467	10 467
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	4 127 774	3 418 010
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	5 285 208	4 567 031
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	41 204	2 126
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1 117 017	1 014 182
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	1 158 221	1 016 308
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	399 862	416 341
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	2 246	0.00
товари, роботи, послуги	1615	241 001	164 385
розрахунками з бюджетом	1620	18 919	52 119
розрахунками зі страхування	1625	23 936	15 720
розрахунками з оплати праці	1630	75 455	71 141
за одержаними авансами	1635	381	465
за розрахунками з учасниками	1640	183 250	720 748
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	0.00	
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	26 016	27 822

Усього за розділом III	1695	971 066	1 468 741
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	7 414 495	7 052 080

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 923 317	3 022 321.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестрахування	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	1 612 200	1 387 968.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	1 311 117	1 634 353.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	151 454	188 763.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	80 348	64 891.00
Витрати на збут	2150	898 790	910 365.00
Інші операційні витрати	2180	172 802	84 162.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00

Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	310 631	763 698.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	60 025	83 081.00
Інші доходи	2240		0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	230 544	251 748.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	140 112	595 031.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-25 275	-107 153.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	114 837	487 878.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445	171 851	217 689.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	171 851	217 689.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	171 851	217 689.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	286 688	705 567.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	211 593	242 287.00
Витрати на оплату праці	2505	364 224	457 032.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	103 330	140 472.00
Амортизація	2515	339 445	380 292.00
Інші операційні витрати	2520	1 745 548	1 227 303.00
Разом	2550	2 764 140	2 447 386.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	837 387 551.00	837 387 551.00
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	837 387 551.00	837 387 551.00
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0.14	0.58
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0.14	0.58
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0.00

ДОДАТОК А2

		Дата	КОДИ
		31.12.2022	
Підприємство	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ПОКРОВСЬКИЙ ГІРНИЧО- ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ"	за ЄДРПОУ	00190928
Територія	Дніпропетровська обл.	за КАТОТТГ	UA12080090010 010311
Організаційно- правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	Добування руд інших кольорових металів	за КВЕД	07.29
Середня кількість працівників: 3823			
Адреса, телефон: 53300 місто Покров, Центральна, 11, 0566744688			
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			v

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2022 р.
Форма №1

		Код за ДКУД		1801001
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	587 193	310 211	
первісна вартість	1001	712 150	489 388	
накопичена амортизація	1002	(124 957)	(179 177)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	96 037	74 551	
Основні засоби	1010	2 250 652	2 054 032	
первісна вартість	1011	11 157 634	11 132 003	
знос	1012	(8 906 982)	(9 077 971)	
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0	
первісна вартість	1016	0	0	
знос	1017	(0)	(0)	
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0	
первісна вартість	1021	0	0	
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)	
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	2	3	
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	
Гудвіл	1050	0	0	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	
Інші необоротні активи	1090	23 529	26 253	

Усього за розділом I	1095	2 957 413	2 465 050
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1 168 570	1 608 223
Виробничі запаси	1101	381 231	314 273
Незавершене виробництво	1102	174 758	640 731
Готова продукція	1103	612 517	560 056
Товари	1104	64	93 163
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	594 121	318 588
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	70 227	329 974
з бюджетом	1135	15 493	7 192
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	296	14
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	44 080	31 649
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 434	4 215
Готівка	1166	13	1
Рахунки в банках	1167	1 417	4 214
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	9 913	39 984
Усього за розділом II	1195	1 904 134	2 339 839
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	4 861 547	4 804 889

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	736 134	736 134
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	21 091	-19 674
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	70 669	70 669
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 403 532	1 355 599
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	2 231 426	2 142 728

II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	66 488	65 262
Пенсійні зобов'язання	1505	124 286	197 912
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	546 922	281 624
Довгострокові забезпечення	1520	484 680	358 211
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	1 222 376	903 009
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	80 133	87 908
товари, роботи, послуги	1615	1 052 083	780 851
розрахунками з бюджетом	1620	54 716	11 245
у тому числі з податку на прибуток	1621	326	9
розрахунками зі страхування	1625	9 600	5 154
розрахунками з оплати праці	1630	34 579	16 972
одержаними авансами	1635	1 364	1 400
розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	119 622	135 235
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	55 648	720 387
Усього за розділом III	1695	1 407 745	1 759 152
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	4 861 547	4 804 889

Керівник

Шуваєв Сергій Павлович

Головний бухгалтер

Бугайцова Наталя Валеріївна

Підприємство

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"ПОКРОВСЬКИЙ ГІРНИЧО-
ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ"

Дата
за ЄДРПОУ

КОДИ
31.12.2022
00190928

**Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)**

за 2022 рік
Форма №2

I. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 489 140	3 164 164
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 343 029)	(2 495 325)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:	2090	146 111	668 839
прибуток			
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	933 200	1 306 858
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(134 956)	(130 657)
Витрати на збут	2150	(69 894)	(88 452)
Інші операційні витрати	2180	(831 961)	(1 570 126)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:	2190	42 500	186 462
прибуток			
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	1	1

Інші фінансові доходи	2220	0	0
Інші доходи	2240	0	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(81 661)	(63 508)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(9 991)	(19 463)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:	2290	0	103 492
прибуток			
збиток	2295	(49 151)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	1 218	-20 259
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:	2350	0	83 233
прибуток			
збиток	2355	(47 933)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	-40 765	-10 982
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-40 765	-10 982
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-40 765	-10 982
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-88 698	72 251

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1 298 172	1 794 117
Витрати на оплату праці	2505	803 056	721 673
Відрахування на соціальні заходи	2510	178 982	159 820
Амортизація	2515	298 435	291 670
Інші операційні витрати	2520	265 327	345 550
Разом	2550	2 843 972	3 312 830

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2 944 534 920	2 944 534 920
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2 944 534 920	2 944 534 920
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-0,016280	0,028270

Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-0,016280	0,028270
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Керівник Шуваєв Сергій Павлович

Головний бухгалтер Бугайцова Наталя Валеріївна

Підприємство

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"ПОКРОВСЬКИЙ ГІРНИЧО-
ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ"

Дата

за ЄДРПОУ

КОДИ

31.12.2022

00190928

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

За 2022 рік
Форма №3

Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	2 018 335	3 912 586
Повернення податків і зборів	3005	0	0
у тому числі податку на додану вартість	3006	0	0
Цільового фінансування	3010	249	250
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	249	250
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	6 318	33 082
Надходження від повернення авансів	3020	799	306
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	1 303	1 404
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	1 027	4 279
Надходження від операційної оренди	3040	7 297	1 791
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	1 017 073	1 067 202
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(1 376 258)	(2 544 389)
Праці	3105	(643 439)	(561 192)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(178 985)	(156 032)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(385 590)	(429 378)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(326)	(35 679)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(3 541)	(9 657)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(381 723)	(384 042)
Витрачання на оплату авансів	3135	(920 612)	(998 289)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(198)	(1 187)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(1 297)	(1 260)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(0)	(0)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(0)	(0)
Інші витрачання	3190	(103 394)	(243 015)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	-557 372	86 158
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	0	0

необоротних активів	3205	0	1 661
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	0	0
дивідендів	3220	0	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	8 383	46 897
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	0	0
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(0)	(0)
необоротних активів	3260	(24 284)	(123 079)
Виплати за деривативами	3270	(0)	(0)
Витрачання на надання позик	3275	(0)	(14 934)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(0)	(0)
Інші платежі	3290	(3 192)	(107)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-19 093	-89 562
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	582 939	0
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	0
Інші надходження	3340	0	0
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(0)	(0)
Погашення позик	3350	(0)	(0)
Сплату дивідендів	3355	(0)	(0)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(0)	(0)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(0)	(0)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(0)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(0)	(0)
Інші платежі	3390	(0)	(0)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	582 939	0
Чистий рух коштів за звітний період	3400	6 474	-3 404
Залишок коштів на початок року	3405	1 434	5 277
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-3 693	-439
Залишок коштів на кінець року	3415	4 215	1 434

Керівник

Шуваєв Сергій Павлович

Головний бухгалтер

Бугайцова Наталя Валеріївна

ДОДАТОК А3

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЗА 2023 РІК

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи	1000	310 211	437 949
Нематеріальні активи			
первісна вартість	1001	489 388	652 804
накопичена амортизація	1002	179 177	214 855
Незавершені капітальні інвестиції	1005	74 551	75 802
Основні засоби	1010	2 054 032	2 198 980
первісна вартість	1011	11 132 003	11 482 318
знос	1012	9 077 971	9 283 338
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	3	5
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	8 074
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	26 253	
Усього за розділом I	1095	2 465 050	2 720 810
II. Оборотні активи	1100	1 608 223	1 353 824
Запаси			
Виробничі запаси	1101	314 273	322 088
Незавершене виробництво	1102	640 731	270 325
Готова продукція	1103	560 056	750 780
Товари	1104	93 163	10 631
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестрахування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	318 588	366 086
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за	1130	329 974	495 215

виданими авансами			
з бюджетом	1135	7 192	2 143
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	14	48
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	31 649	75 860
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	4 215	3 851
Готівка	1166	1	
Рахунки в банках	1167	4 214	3 851
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	39 984	16 550
Усього за розділом II	1195	2 339 839	2 313 577
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	21
Баланс	1300	4 804 889	5 034 408

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	736 134	736 134
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	-19 674	73 208
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	70 669	70 669
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 355 599	731 551
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	2 142 728	1 611 562
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1500	65 262	
Відстрочені податкові зобов'язання			
Пенсійні зобов'язання	1505	197 912	117 333
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	281 624	483 329
Довгострокові забезпечення	1520	358 211	770 563
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	

у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	903 009	1 371 225
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	1600	0.00	
Короткострокові кредити банків			
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за:	1610	87 908	32 604
довгостроковими зобов'язаннями			
товари, роботи, послуги	1615	780 851	747 298
розрахунками з бюджетом	1620	11 245	38 770
у тому числі з податку на прибуток	1621	9	
розрахунками зі страхування	1625	5 154	4 601
розрахунками з оплати праці	1630	16 972	14 209
за одержаними авансами	1635	1 400	1 488
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	135 235	174 560
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	720 387	1 038 091
Усього за розділом III	1695	1 759 152	2 051 621
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	4 804 889	5 034 408

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 101 204	1 489 140.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховування	2012		0.00

Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	686 635	1 343 029.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	414 569	146 111.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	712 326	933 200.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	85 636	134 956.00
Витрати на збут	2150	111 768	69 894.00
Інші операційні витрати	2180	1 403 792	831 961.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190		42 500.00
збиток	2195	474 301	
Дохід від участі в капіталі	2200	1	1.00
Інші фінансові доходи	2220		0.00
Інші доходи	2240	3 518	0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	226 600	81 661.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270		9 991.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
збиток	2295	697 382	49 151.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	73 334	1 218.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
збиток	2355	624 048	47 933.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього
-------------	-----------	-----------------------------	------------------------------------

			року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445	92 882.00	-40 765.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	92 882.00	-40 765.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	92 882.00	-40 765.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-531 166.00	-88 698.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	535 987	1 298 172.00
Витрати на оплату праці	2505	475 095	803 056.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	110 311	178 982.00
Амортизація	2515	260 388	298 435.00
Інші операційні витрати	2520	270 496	265 327.00
Разом	2550	1 652 277	2 843 972.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2 944 534 920.00	2 944 534 920.00
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2 944 534 920.00	2 944 534 920.00
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-0.21	-0.02
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-0.21	-0.02
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0.00

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

Рух коштів у результаті операційної діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний
-------------	--------------	---------------------------	-------------------

			період попереднього року, грн
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	1 852 778.00	2 018 335.00
Повернення податків і зборів	3005	2.00	0.00
у тому числі податку на додану вартість	3006		0.00
Цільового фінансування	3010	231.00	249.00
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	231.00	249.00
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	7 960.00	6 318.00
Надходження від повернення авансів	3020	87 584.00	799.00
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	1 520.00	1 303.00
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	1 020.00	1 027.00
Надходження від операційної оренди	3040	5 332.00	7 297.00
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045		0.00
Надходження від страхових премій	3050		0.00
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055		0.00
Інші надходження	3095	77 014.00	1 017 073.00
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	704 066.00	1 376 258.00
Праці	3105	383 502.00	643 439.00
Відрахувань на соціальні заходи	3110	111 591.00	178 985.00
Зобов'язань з податків і зборів	3115	256 747.00	385 590.00
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	9.00	326.00
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	3 586.00	3 541.00
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	253 152.00	381 723.00
Витрачання на оплату авансів	3135	762 874.00	920 612.00
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	499.00	198.00
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	1 200.00	1 297.00
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150		0.00
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155		0.00
Інші витрачання	3190	88 798.00	103 394.00
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	-275 836.00	-557 372.00

Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200		0.00
необоротних активів	3205	1 097.00	0.00
Надходження від отриманих: відсотків	3215		0.00

дивідендів	3220		0.00
Надходження від деривативів	3225		0.00
Надходження від погашення позик	3230		8 383.00
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235		0.00
Інші надходження	3250		0.00
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255		0.00
необоротних активів	3260	4 590.00	24 284.00
Виплати за деривативами	3270		0.00
Витрачання на надання позик	3275		0.00
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280		0.00
Інші платежі	3290	39.00	3 192.00
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-3 532.00	-19 093.00

Рух коштів у результаті фінансової діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Надходження від: Власного капіталу	3300		0.00
Отримання позик	3305	524 361.00	582 939.00
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310		0.00
Інші надходження	3340		0.00
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345		0.00
Погашення позик	3350	245 671.00	0.00
Сплату дивідендів	3355		0.00
Витрачання на сплату відсотків	3360		0.00
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365		0.00
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370		0.00
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375		0.00
Інші платежі	3390		0.00
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	278 690.00	582 939.00
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-678.00	6 474.00
Залишок коштів на початок року	3405	4 215.00	1 434.00
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	314.00	-3 693.00
Залишок коштів на кінець року	3415	3 851.00	4 215.00

ДОДАТОК Ж

**Розрахунок амортизації основних засобів АТ «Криворізький
залізорудний комбінат» різними методами**

Прямолінійний метод

період	I	II	III	IV	річна сума
1	28846,89	12116,03	608,48	291,27	41862,67
2	28846,89	12116,03	608,48	291,27	41862,67

Метод зменшення залишкової вартості

період	I	II	III	IV	річна сума
1	90199,87	34397,94	1970,00	656,41	127224,21
2	71397,11	22190,78	1332,20	360,55	95280,64
норма	0,208	0,355	0,324	0,451	

Метод прискореного зменшення залишкової вартості

період	I	II	III	IV	річна сума
1	57693,79	24232,06	1216,96	582,54	83725,35
2	50001,28	18174,04	973,57	349,52	69498,42
норма	0,13	0,25	0,20	0,40	

Кумулятивний метод

період	I	II	III	IV	річна сума
1	54087,93	21539,60	1106,33	1456,35	78190,21
2	50482,07	18847,15	995,70	388,36	70713,28

ДОДАТОК Е

**Розрахунок економії на податок на прибуток при нарахуванні
амортизації різними методами**

Метод зменшення залишкової вартості

Рік	Нарахована амортизація, тис. грн.		Перевищення сум амортизації, тис. грн.	Ставка податку, %	Економія за податком на прибуток, тис. грн.
	Прямолінійний метод	Метод зменшення залишкової вартості			
1	41862,67	127224,21	85361,54	18	15365,08
2	41862,67	95280,64	53417,97	18	9615,23

Метод прискореного зменшення залишкової вартості

Рік	Нарахована амортизація, тис. грн.		Перевищення сум амортизації, тис. грн.	Ставка податку, %	Економія за податком на прибуток, тис. грн.
	Прямолінійний метод	Метод прискореного зменшення залишкової вартості			
1	41862,67	83725,35	41862,67	18	7535,28
2	41862,67	69498,42	27635,75	18	4974,43

Кумулятивний метод

Рік	Нарахована амортизація, тис. грн.		Перевищення сум амортизації, тис. грн.	Ставка податку, %	Економія за податком на прибуток, тис. грн.
	Прямолінійний метод	Кумулятивний метод			
1	41862,67	78190,21	36327,54	18	6538,96
2	41862,67	70713,28	28850,60	18	5193,11

ЗГОДА здобувача вищої освіти
Державного університету економіки і технологій про перевірку
кваліфікаційної роботи на прояви академічного плагіату
та розміщення в Репозитарії Університету

Я, Білошавіна Дар'я Ігорівна, підтримую політику Державного університету економіки і технологій з академічної доброчесності і відкритого доступу.

Засвідчую, що кваліфікаційна магістерська робота «Управління самофінансуванням гірничодобувних підприємств у сучасних умовах» виконана самостійно та не містить академічного плагіату. Я не надавала і не одержувала недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Державного університету економіки і технологій ознайомлений. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення норм академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

Також я поінформована, що відповідно до «Положення про Репозитарій (електронну базу даних) Державного університету економіки і технологій» зазначена робота буде розміщена в Електронному архіві Університету (Репозитарії ДУЕТ). З умовами такого розміщення ознайомлений(на).

20.12.2024

Д.І.Білошавіна

